

OULUN YLIOPISTO
UNIVERSITY of OULU

MÄMMELÄ NOORA

Väkivaltapuheen kietoumia nuorten miesten elämäkulussa

Kasvatustieteen pro gradu -tutkielma

KASVATUSTIETEIDEN TIEDEKUNTA

Luokanopettajan koulutus

2016

Kasvatustieteiden tiedekunta

Faculty of Education

Tiivistelmä opinnäytetyöstä

Thesis abstract

Master's Programme in Education and Globalisation		Tekijä/Author	
Luokanopettajan koulutus		Noora Mämmelä	
Työn nimi/Title of thesis			
Väkivaltapuheen kietoumia nuorten miesten elämäkulussa			
Pääaine/Major subject	Työn laji/Type of thesis	Aika/Year	Sivumäärä/No. of pages
Kasvatustiede	Pro gradu -tutkielma	2016	81 + 5
Tiivistelmä/Abstract			
<p>Kasvatustieteeseen sijoittuvassa sukupuolentutkimuksessa on aiemmin tutkittu paljon muun muassa maskuliinisuuden ja väkivallan yhteyksiä poikien eri elämänvaiheissa. Lisäksi sukupuolentutkimuksessa on tutkittu paljon muun muassa sitä, miten erilaiset maskuliinisuudet rakentuvat ja mitä rakennusprosessi voi pitää sisällään. Sen sijaan miesten väkivaltapuhetta on tutkittu hieman vähemmän, ja tehdyt tutkimukset kohdistuvatkin lähinnä siihen, miten miehet puhuvat naisiin kohdistamastaan väkivallasta.</p> <p>Tässä tutkimuksessa tutkitaan erityisesti sitä, miten miehet puhuvat väkivallan osaksi elämäänsä ja millä tavoilla he selittävät ja oikeuttavat tekemäänsä väkivaltaa. Tutkimus on haastattelututkimus, jossa haastateltavana oli kuusi 22-24-vuotiasta nuorta aikuista; neljä miestä ja kaksi naista. Teoreettinen viitekehys muodostuu väkivallan, maskuliinisuuden ja etenkin hegemonisen maskuliinisuuden määritelmistä tämän tutkimuksen taustalla. Kirjallisuuskatsauksessa on esitelty tutkimustuloksia liittyen poikiin ja väkivaltaan, sekä nuoriin miehiin ja väkivaltaan. Tutkimus perustuu neljään tutkimuskysymykseen. Päättökysymys fokusoituu siihen, miten miehet puhuvat väkivallan osaksi elämäänsä, kun taas alatutkimuskysymykset keskittyvät väkivallan oikeutuksiin, ristiriitaisuuksiin ja jatkumoihin miesten väkivaltapuheessa.</p> <p>Tutkimus toteutettiin luotettavuuteen ja eettisyyteen pyrkien, laadullisen tutkimuksen kriteereiden mukaisesti. Tutkimuksen toteutettiin hyödyntäen muistelumenetelmää, ryhmäfokuskeskusteluhaastattelua sekä yksilöhaastatteluja. Analyysi toteutettiin yhdistellen ja soveltaen sisällönanalyysia ja diskurssianalyysia. Tutkimustulosten perusteella miehet puhuvat väkivallan osaksi elämäänsä kolmen teeman kautta. Näitä teemoja ovat oikeutukset, ristiriitaisuudet ja elämäkulussa muuttuva valta. Miehet oikeuttivat puheessaan väkivaltaa heihin itseensä liittyvillä tekijöillä, joita ovat muun muassa luonteenpiirteet sekä maskuliininen status ja maine. Lisäksi miehet oikeuttivat väkivaltaa puheessaan ulkoisilla tekijöillä, jotka liittyivät esimerkiksi päihteisiin, väkivallan yleisyyteen ja väkivaltaan totuttuna ratkaisumallina. Lisäksi heidän puheessaan esiintyi tietynlaisia ristiriitaisuuksia liittyen heidän väkivallan värittämään elämäänsä. Tuloksissa näkyy myös se, miten väkivallan arvovallan välineenä muuttuu yhä pienemmän alakulttuurisen sisäpiirin resurssiksi sekä menettää arvoaan aikuisuuteen siirryttäessä.</p>			
Asiasanat/Keywords: väkivalta, maskuliinisuus, miehet, väkivaltapuhe			

Sisällysluettelo

1. JOHDANTO.....	2
2. TEOREETTINEN TAUSTA	4
2.1 Maskuliinisuus	5
2.1.1 Hegemoninen maskuliinisuus.....	6
2.2 Väki­valta	8
2.3 Väki­valta ja alakouluikäiset pojat	10
2.4 Väki­valta ja teini-ikäiset pojat	19
2.5 Väki­valta ja nuoret miehet	30
2.6 Tutkimustulosten yhteenveto	34
3. TAVOITTEET JA TUTKIMUSKYSYMYKSET.....	35
4. METODOLOGISET LÄHTÖKOHDAT.....	35
4.1 Aineiston tuottaminen	36
4.2 Diskurssianalyysi	39
5. AINEISTON ANALYYSI.....	42
5.1 Väki­vallan oikeuttaminen	43
5.1.1 Väki­vallan tekijään liittyvät oikeutukset	43
5.1.2 Ulkoiset väki­valtaa oikeuttavat tekijät.....	46
5.2 Ristiriitaisuudet	50
5.2.1 Helppous ja vaikeus	50
5.2.2 Vahvuus ja heikkous.....	52
5.2.3 Väki­valloin välittäminen	54
5.2.4 Imagon varjeleminen	57
5.3 Vallan muutos elämä­kulussa.....	58

5.3.1 <i>Lapsuus</i>	59
5.3.2 <i>Nuoruus</i>	61
5.3.3 <i>Varhaisaikuisuus</i>	63
5.4 Tulokset	67
5.4.1 <i>Väkivalta osana miesten elämää</i>	67
5.4.2 <i>Väkivallan oikeutukset ja selitykset</i>	68
5.4.3 <i>Väkivaltaan liittyvät ristiriitaisuudet</i>	69
5.4.4 <i>Väkivaltaan liittyvien teemojen muutokset</i>	71
6. POHDINTA	72
6.1 Tutkimuksen eettisyys	72
6.2 Tutkimuksen luotettavuus	73
6.3 Tutkimuksen toteuttaminen	75
LÄHTEET	76
LIITE 1	82
LIITE 2	85

1. JOHDANTO

Kandidaatintutkielmassani halusin tutkia maskuliinisuutta ja sitä, miten väkivalta ja sosiaaliset suhteet kietoutuvat yksilön maskuliinisuuden rakennusprosessiin. Tutkimukseni oli biografinen tutkimus, joka perustui Miikka-nimisen 22-vuotiaan pohjoispohjanmaalaisen miehen haastatteluihin (Syrjälä, 2001, s. 203). Kyseessä oli pitkittäistutkimus keskilapsuudesta varhaisaikuisuuteen, joten tutkin myös sitä, miten maskuliinisuus oli liikkeessä tuon ajanjakson aikana.

Nyt pro gradu-tutkielmassani tahdon jatkaa saman aiheen parissa. Pro gradu – tutkielmassani käsittelemäni sitä, miten miehet puhuvat väkivallan osaksi elämäänsä ja millä tavoilla he puheessaan selittävät ja oikeuttavat tekemäänsä väkivaltaa. Tutkimukseni on haastattelututkimus, jossa on kuusi haastateltavaa; neljä miestä ja kaksi naista. Tutkimus perustuu mieshaastateltaviin ja siihen, miten he puhuvat tekemästään väkivallasta ja millaisten voimien kautta he puhuvat väkivallan osaksi elämäänsä. Kahden naisen haastattelut antavat tutkimukseen näkökulman miehistä väkivallan tekijöinä. Pää tavoitteenani on selvittää, miten väkivalta näkyy nuorten miesten puheessa. Tahdon tutkimuksessani tarkastella sitä, miten nuorten miesten suhde väkivaltaan ilmenee heidän puheestaan ja miten he puheessaan oikeuttavat tekemäänsä väkivaltaa. Tavoitteenani on löytää miesten puheesta ne merkitykset, joista ilmenee väkivallan rooli heidän elämässään.

Aiemmin on tutkittu paljon maskuliinisuuden, väkivallan ja aggressiivisen toiminnan välisiä yhteyksiä. Lisäksi on tehty paljon tutkimusta siitä, miten erilaiset maskuliinisuudet rakentuvat ja millainen rakennusprosessi mahdollisesti on. Miesten väkivalta puhetta on kuitenkin tutkittu melko vähän. Osa aihealueen tutkimuksista käsittelee miesten naisiin kohdistamaa väkivalta puhetta. Näissä tutkimuksissa tarkastellaan sitä, miten miehet puhuvat muun muassa tekemästään parisuhdeväkivallasta.

Hearnin (1998, s. 2-4) tutkimuksen mukaan on tärkeää ymmärtää, miten miehet puhuvat väkivallasta ja mitä he puheellaan tarkoittavat ennen kuin ryhdytään pohtimaan miesten tekemän väkivallan syitä.

Ei siis pidä unohtaa sitä, että väkivaltaan taipuvaiset miehet joutuvat usein myös itse väkivallan kohteiksi. Miesten toisiin miehiin kohdistama väkivalta on yleisesti hyväksytyin muoto kaikissa yhteiskunnissa. Miesten välinen väkivalta on myös näkyvämpää kuin esimerkiksi miesten naisiin kohdistama väkivalta, koska sitä esiintyy muun muassa elokuvissa ja videopeleissä. (Jokinen, 2000, s. 28-30.)

Suomalainen kulttuuri ei ole poikkeus, kun puhutaan poikien ja miesten välisestä väkivallasta mieheksi kasvamisen edellytyksenä. Väkivalta on ainakin osittain rituaalinomainen ilmiö poikakulttuurissa ja miesten välisissä kaverisuhteissa. Vaikka se onkin osittain kiellettyä esimerkiksi lain nojalla, se on kuitenkin tavallaan myös suvaittua, kunniakasta ja tuettua. Miesten ja poikien välistä väkivaltaa tuetaan muun muassa koululiikunnassa, urheiluseuroissa ja puolustusvoimissa. Suomessakin pojat kasvavat maailmaan, jossa toiset miehet ovat potentiaalisia väkivaltaisista vastustajia. Tämä näkyy myös tutkimustani varten haastateltujen nuorten miesten puheessa. (Jokinen, 2000, s. 28-30.)

Koen aiheen tutkimisen mielenkiintoiseksi, koska väkivalta on kaikessa kauheudessaan läsnä meidän jokapäiväisessä elämässämme vähintään uutisotsikoiden kautta. Tavoitteenani on tämän tutkimuksen myötä ymmärtää, millaista on, kun väkivalta on jatkuvasti läsnä ja osa omaa elämää. Tahdon myös ymmärtää sitä, millä tavoin väkivaltaisesti toimivat miehet oikeuttavat tekojaan ja miten se näkyy heidän puheessaan.

Mielestäni aiheen tutkiminen on tärkeää, koska lasten ja nuorten välinen väkivalta on koko ajan vain yleisempää. Tutkimuksessani näkyy esimerkiksi se, miten raakaa jo lasten ja nuorten välinen väkivalta voi olla. Aineistosta ilmenee myös se, miten tärkeitä vanhempien asettamat rajat ovat etenkin silloin, kun lapsen ongelmat ovat selkeästi nähtävissä.

Aiheen tutkiminen on tärkeää myös miessukupuolen ja väkivallan yhdistämisen kannalta. Tutkimukseni tapaukset ovat esimerkkejä stereotyyppiä, jossa mies on väkivallan tekijä. Mielestäni tutkimukseni antaa kuitenkin myös näkökulman siitä, miten väkivaltaa tekevät miehet hyvin usein joutuvat myös sen kokijoiksi. Väkivaltaan vastataan usein väkivallalla ja sitä saatetaan pitää toisinaan miesten keskuudessa helppona tapana ratkoa konflikteja. Tutkimuksestani ilmenee hyvin se, miten vaikeaa sosiaalinen kanssakäyminen ja vuorovaikutus

voi olla, ellei yksilöllä ole väkivallan sijaan mitään muita työvälineitä ratkaista ihmissuh-teissa ja sosiaalisessa vuorovaikutuksessa syntyviä konflikteja.

Pro gradu-tutkielmani jakautuu kuuteen lukuun. Johdannossa avaan tutkimustani ja tarkoi-tusperiäni tutkimuksen tekemiseen. Toinen luku on kirjallisuuskatsaus niistä teorioista, kä-sitteistä ja aiemmista tutkimuksista, jotka ovat aiheeni kannalta keskeisiä. Kolmannessa lu-vussa avaan tutkimuskysymyksiäni ja tavoitteitani tutkimukseni suhteen. Neljäs luku käsit-telee tutkimukseni metodologista taustaa, ja kuvauksen siitä, miten tutkimukseni aineisto on tuotettu. Viides luku sisältää tutkimukseni tulokset, jotka olen esittänyt vuorovaikutuksessa lähdekirjallisuuden kanssa. Kuudes ja viimeinen luku sisältää omaa pohdintaani tutkimuksen tekemiseen, luotettavuuteen ja eettisyyteen liittyen.

2. TEOREETTINEN TAUSTA

Tutkimukseni teorialuvussa käsitelen keskeisimpiä käsitteitä, jotka liittyvät miehistä ja vä-kivallasta tehtyyn tutkimukseen. Ensimmäiseksi käsitelen maskuliinisuutta. Luvussa avaan sitä, miten eri tutkijat ymmärtävät maskuliinisuuden ja mitä määritelmää tulen käyttämään tutkimuksessani. Alaluvussa käsitelen erityisesti hegemonista maskuliinisuutta, koska vä-kivalta voidaan katsoa yhdeksi tähän maskuliinisuuteen kuuluvaksi ominaisuudeksi. Seuraa-vaksi avaan väkivallan käsitettä ja määritelmää, jota tulen omassa tutkimuksessani käyttä-mään. Viimeisissä luvuissa käsitelen väkivaltaa miesten eri elämänvaiheissa, sekä väkival-tapuhetta.

Kulttuurisesti miehet mielletään useammin väkivallan tekijöiksi kuin naiset. Tämä on myös tilastollinen fakta, sillä esimerkiksi lähisuhdeväkivallan suhteen miehet ovat tilastollisesti useammin väkivallan tekijöitä. Ei pidä kuitenkaan unohtaa sitä, että myös miehet voivat jou-tua lähisuhdeväkivallan uhreiksi. Esimerkiksi Connell (2000) on tutkimuksissaan yhdistänyt miesten tekemän väkivallan maskuliinisuuteen ja erityisesti hegemonisen maskuliinisuuden tavoittelemiseen. Väkivalttaan kykenevä mies nähdään kulttuurisesti ihanteellisena ja tavoiteltuna miehenä olemisen tapana. Tällaisen miehenä olemisen tavan tavoittelu voi alkaa jo lapsuudessa, kun pojat alkavat rakentaa maskuliinisuuttaan. Maskuliinisuus ei kuitenkaan

ole pysyvä, vaan ajan kuluessa muovautuva, alati liikkeessä oleva prosessi. (Connell, 2000, s. 76.)

2.1 Maskuliinisuus

Maskuliinisuutta on aikojen saatossa määritelty monella tavalla. Yleisesti se kuitenkin määritellään miessukupuoleen liitettäviksi ominaisuuksiksi, rooleiksi ja käyttäytymiseksi. Sosiologian tieteenalalla siitä on käytetty määritelmää, joka kuvaa maskuliinisuutta sellaisiksi sukupuoleen liittyviksi moninaisiksi toiminnoiksi ja ominaisuuksiksi, jotka ovat mahdollisia vain sellaiselle yksilölle, joka on myös biologisesti ja anatomisesti mies. Tämä näkökulma siis sulkee pois esimerkiksi transsukupuoliset yksilöt, joiden sukupuolta ei vielä ole korjattu. (Pascoe, 2007, s. 147-172.)

Kuten on jo todettu, maskuliinisuus on käsite, joka on saanut aikojen saatossa hyvin vaihtelevia määritelmiä. Tätä on paljon kritisoitu muun muassa siitä näkökulmasta, ettei maskuliinisuutta tulisi käyttää pelkästään analyttisenä välineenä, jolla ei ole selkeää määritelmää. Tutkijat siis määrittelevät maskuliinisuutta tavoilla, jotka saattavat jollain tapaa erota toisistaan. Esimerkiksi Jokinen (2003) määrittelee arkikielessä maskuliinisuuden tarkoittavan miehisinä pidettyjä asioita, ilmiöitä ja tekoja. Käsitteenä maskuliinisuus sisältää ne ominaisuudet, jotka ovat kulttuurisesti ideaaleja, kaikkein ihanteellisimpana pidettyjä miehisä ominaisuuksia. Maskuliinisuudessa itsessään ei ole mitään sellaista ainesta, substanssia, joka tuottaisi maskuliinisuuden. Sen sijaan miehinen kunnioitus ja arvostus ansaitaan täyttämällä tai saavuttamalla ne määreet, joita pidetään kulttuurisesti ideaaleina miehenä olemisen kannalta. (Jokinen, 2003 s. 10-12.)

Jokisen mukaan niin ikään ei ole välttämättä olemassa yhtä tiettyä piirrettä, joka esiintyisi kaikilla miehillä ja jonka voisi suoraan nimetä maskuliiniseksi. Eri aikakausina kulttuurissa ja yhteiskunnassa eri maskuliinisuuksia luonnehtivat erilaiset käsitykset siitä, mitkä ovat miehelle ihanteellisia piirteitä niin ulkoisesti kuin psyko-sosiaalisestikin. (Jokinen, 2003, s. 10-12.)

Maskuliinisuuksia tuotetaan yhteiskunnallisissa ja kulttuurisissa rakenteissa. Erityisesti työelämä ja siihen liittyvä ammattijärjestö-, harrastus- ja vapaaehtoistoiminta ovat osa maskuliinisuuksien ja feminiinisyysien rakentamista. Yhä edelleen on mahdollista löytää työelämästä naisen ja miesten alat, vaikka näitä rajoja on nykyaikana pyritty häivyttämään jopa tietoisesti. (Jokinen, 2003, s. 13.)

Connell (1995) on määritellyt maskuliinisuuden paikaksi, joka sijaitsee sukupuolittuneissa valtasuhteissa. Hän ajattelee maskuliinisuuden käytänteiksi, joiden avulla pojat ja miehet asemoivat itsensä ja etsivät paikkansa sukupuolijärjestelmässä. Maskuliinisuus on jatkuvassa liikkeessä. Se muovautuu ajan ja kontekstin mukaan. Aika, paikka ja konteksti usein määrittävät myös sen, mitä asioita ja ominaisuuksia maskuliinisuuteen milloinkin liitetään. Esimerkiksi juuri se, mitä pidetään miesten ja mitä naisten töinä on ajatus, joka sitoutuu hyvin paljolti aikaan. Nykyaikana tällainen erottelu ei ole enää niin vahva kuin vaikkapa sata vuotta sitten. (Connell, 1995, s. 80- 81.)

Maskuliinisuus ei luonnehdi miehiä ainoastaan yhtenä, kategorisoituna ryhmänä. Eri maskuliinisuuksien mahdollisuudet saavuttaa valtaa ovat erilaiset, sillä heillä on käytössään erilaisia vallankäyttömuotoja (Connell, 2000, s. 16-17). Valtahierarkiassa heikossa asemassa olevalla on huonommat mahdollisuudet vallankäyttöön, kun taas hyvä asema antaa paremmat mahdollisuudet vallan käyttämiseen. Vallankäyttö on riippuvainen kontekstista. Toisinaan vallankäyttäjä voi olla vallankäytön kohde tai vastaavasti vallankäytön kohde voi käyttää valtaa johonkukin. Näin ollen voidaan ajatella, että maskuliinisuus on suhteellinen, rakenteellinen konstruktio, jolla on kyky muuttua ja muovautua. (Connell, 2000, s. 16-17.)

Tutkimuksessani maskuliinisuuden määritelmä noudattelee tätä kuvattua, perinteistä tutkimuslinjaa. Ymmärrän maskuliinisuuden niiksi ominaisuuksiksi, rooleiksi ja toiminnaksi, jotka ovat suomalaisessa kulttuurissa ideaaleja miehenä olemisen kannalta. Tutkimuksessani maskuliinisuus esiintyy vahvasti valtasuhteisiin liittyvänä, dominoivana käsitteenä.

2.1.1 Hegemoninen maskuliinisuus

Hegemonisen maskuliinisuuden käsitettä on käytetty, kun tarkastelun kohteena ovat olleet alisteiset, ristiriitaiset tai dominoivat maskuliinisuudet. Hegemonia tarkoittaa yhteiskunnallisiin rakenteisiin, normeihin ja vallankäyttöön perustuvaa hierarkkista järjestystä. Hegemoninen maskuliinisuus nähdään eräänlaisena ihannemaskuliinisuutena, sillä sen katsotaan sisältävän ne maskuliinisuudet ominaisuudet, joita pidetään tavoitelluimpina ja ihanteellisimpina miehenä olemisen kannalta. (Connell, 2000, s. 22.)

Hegemoniseen maskuliinisuuteen voidaan liittää useita eri ominaisuuksia. Muun muassa fyysisuus ja lihaksikkuus ovat ominaisuuksia, joita pidetään kulttuurisesti miehille olennaisina ja ihanteellisina ominaisuuksina. Hegemoniseen maskuliinisuuteen liittyy myös seksuaalisuuteen ja sukupuoleen liittyviä ominaisuuksia. Misogyniaa ja homofobisuutta pidetään ominaisuuksina, jotka kuuluvat voimakkaasti hegemoniseen maskuliinisuuteen. Heteroseksuaalisuus on ehdoton ominaisuus miehelle, joka rakentaa hegemonista maskuliinisuutta. Usein myös aggressiivisuus ja väkivalta mielletään ominaisuuksiksi, jotka ovat osa hegemonista maskuliinisuutta. (Haywood & Ghail, 2012, s. 482-484.)

Ei kuitenkaan ole olemassa yhtä ainoaa ja oikeaa mallia, joka kuvaisi suoraan hegemonista maskuliinisuutta. Jokisen mukaan hegemoninen maskuliinisuus voidaan nähdä muodostelmana, johon valta liittää erilaisia miehiä erilaisine maskuliinisuuksineen. Valta sitoo nämä miehet yhteen, mutta toisaalta se saa myös heidät kilpailemaan keskenään. (Jokinen, 2003, s. 16.)

Suurin osa miehistä, jotka rakentavat hegemonista maskuliinisuutta, ei kykene täyttämään sen määritelmää täysin. Nämä miehet kuitenkin ihannoivat hegemonista maskuliinisuutta muun muassa sen vuoksi, että siihen sisältyy lupaus vallasta. Tämä voi mahdollisesti tarkoittaa myös parempaa kulttuurista ja sosiaalista asemaa kuin naisilla (Connell, 1995, s. 76-81). On kuitenkin syytä huomioida, että nykyaikana etenkin pohjoismaiden alueella hegemonista maskuliinisuutta rakentavat miehet joutuvat useimmiten tekemään kompromisseja liittyen sukupuolten väliseen tasa-arvoon. Kompromisseista huolimatta nämä miehet ovat hyväksyneet sukupuolten välisen tasa-arvon ainoastaan periaatteellisella tasolla pakon edessä. He uusintavat kuitenkin valtaa ja maskuliinisuuden tuomaa ylemmydentuntoa esimerkiksi sauna-, baari-, ja peli-iltojen muodossa. (Jokinen, 2003, s. 17)

Miehet, jotka kannattavat hegemonista maskuliinisuutta, nauttivat useimmiten hallitsevasta asemastaan. Tämä asema perustuu sivuuttamiseen ja alistamiseen, mikä on johtanut muun

muassa siihen, että alisteiset maskuliinisuudet rakentuvat juuri tällaisen alistamisen ja syrjinnän kautta. Alisteisiin maskuliinisuuksiin liittyy useimmiten mahdottomuus ja kyvyttömyys täyttää hegemonisen maskuliinisuuden määritelmä. Alisteisiä maskuliinisuuksia rakentavat pojat eivät esimerkiksi ole kykeneviä koulun kentällä esiintyvään poikien väliseen kilpailuun tai heikompien julkiseen nöyryyttämiseen. (Kimmel, 1996, s. 143-154.)

Miesten vallan lisäksi hegemonista maskuliinisuutta luonnehtivat voimakkaasti pakotettu heteroseksuaalisuus ja homososiaalisuus. Homososiaalisuus tarkoittaa esimerkiksi niitä performansseja, joita mies esittää toisille miehille. Näihin esityksiin liittyy muun muassa toisten miesten kunnioituksen ja hyväksynnän hakeminen. On toissijaista todistaa miehisyyttä naisille, mutta sen sijaan naisten suosion nauttiminen ja tämän suosion näyttäminen toisille miehille koetaan hyvin tärkeäksi. Voidaan siis todeta, että maskuliinisuutta esitetään ja säädelään homososiaalisuuden kautta. (Kimmel, 1996, s. 143-154.)

Hegemonisen maskuliinisuuden rakentaminen on mahdollista ainoastaan miehille, jotka ovat seksuaaliselta suuntautumiseltaan heteroja. Hegemonisen maskuliinisuuden kannattajat ajattelevat homoseksuaalien olevan poikkeavia, sairaita ja naisellisia ei-miehiä (Jokinen, 2003). Tämän vuoksi ei olekaan ihme, että marginaalisten maskuliinisuuksien edustajista suuri osa onkin miehiä, jotka ovat homoseksuaaleja (Connell, 1995, s. 76-77).

2.2 Väkivalta

Väkivaltaa on määritelty kautta aikojen monella eri tavalla. Väkiä voidaan mieltää ainoastaan fyysiseksi vallan väärinkäytöksi ja toisen satuttamiseksi, mutta myös verbaaliseksi ja emotionaaliseksi toiminnaksi, jonka tavoitteena on loukata ja alistaa toista.

Sunnari (2009, s. 14-15) on määritellyt väkivallan nimenomaan toiminnaksi, jonka tarkoituksena on toisen henkilön alistaminen. Väkiä voidaan myös mieltää rakenteeksi tai prosessiksi, jota väärinkäyttämällä pyritään vähättelemään muita. Fyysinen, verbaalinen, emotionaalinen ja kaikki muu vallan väärinkäyttö voidaan katsoa väkivallaksi.

Väkivalta voi kohdistua yksilöön tai ryhmään, ja se voi olla myös piiloista tai normalisoitunutta (Sunnari, ym., 2003, s. 11-13). Kun väkivalta on muodostunut niin tavalliseksi osaksi toimintaa, ettei sen ajatella poikkeavan normaalista, voidaan puhua normalisoituneesta väkivallasta (Manninen, 2010, s. 55-56). Piiloinen väkivalta taas voi olla naamioituneena esimerkiksi huumoriksi. Tällöin kohde ei voi olla täysin varma siitä, onko häntä loukattu vai ei (Huuki, 2003, s. 29).

Jokisen (2000) mukaan väkivalta on tekoja, kuten tönimistä, lyömistä, ampumista tai pakottamista seksiin. Väkivalta voi kuitenkin olla myös kielellistä eli nimittelyä, loukkaavaa vitaisua tai esimerkiksi uhkauskirjeitä. Pakottaminen, pelotteleminen, vangitseminen ja eristäminen lasketaan myös väkivallaksi.

Tässä yhteydessä puhutaan suorasta väkivallasta, joka on useimmiten henkistä tai fyysistä voimankäyttöä yksittäistä ihmistä tai ihmisryhmää kohtaan. Suora väkivalta edellyttää aggressiivista, uhkaavaa käyttäytymistä, jonka tarkoituksena on vahingoittaa tai alistaa toista ihmistä. Tällaisen käytöksen päämääränä voi olla myös toisen omaisuuden riistäminen tai tuhoaminen. (Jokinen, 2000, s. 13.)

Väkivalta voi olla myös rakenteellista. Rakenteellinen väkivalta ei muodosta tapahtumien ketjua, vaan se mielletään prosessiksi. Jos mies lyö vaimoaan, on kyse suorasta väkivallasta. Jos taas useat miehet lyövät vaimojaan vuosittain, voidaan puhua rakenteellisesta väkivallasta, joka ilmenee miesten keskuudessa. (Jokinen, 2000s. 13-14.)

Jokisen mukaan väkivallasta voidaan esittää kolme selitysmallia. Ensimmäiseksi voidaan ajatella väkivaltaisuuden johtuvan biologisista tekijöistä, kuten esimerkiksi luonnehäiriöstä. Toisen selitysmallin mukaan väkivaltainen toiminta liittyy sosiaaliseen oppimiseen. Tällöin lapsi omaksuu väkivaltaisia toimintamalleja esimerkiksi vanhemmiltaan, ystäviltään, mediasta tai yleensä ympäristöstä. Yksilö siis omaksuu väkivallan mallintamisen ja vahvistamisen kautta, jolloin voidaan puhua sosiaalistumisesta väkivaltaan. Kolmas selitysmalli liittyy väkivaltaan kulttuurisena ilmiönä. Kulttuurin ajatellaan sisältävän kultin, joka ihannoii väkivaltaa. Tämän kultin mukaan etenkin miesten väkivaltaisuus siirtyy kulttuuriperintönä sukupolvelta toiselle. (Jokinen, 2000, s 15-16.)

Väkivallan voidaan lyhykäisyydessään olevan yksittäiseen ihmiseen tai ihmisryhmään kohdistettua alistavaa ja pakottavaa toimintaa. Väkivaltainen toiminta ei välttämättä ole fyysistä, suoraa tai avointa. Olennaista on se, mikä on toiminnan tavoite. Väkivallan suhteen se on

yleensä toisen ihmisen tai ihmisryhmän hallitseminen, kontrollointi ja hyväksikäyttö. (Jokinen, 2000, s. 14-15.)

2.3 Väkivalta ja alakouluikäiset pojat

Väkivallasta puhutaan useimmiten aikuisten ja nuorten tekemänä, mutta myös lapset voivat käyttää väkivaltaa. Tutkimuksissa on havaittu jopa päiväkotikäisten lasten käyttävän niin henkistä kuin fyysistäkin väkivaltaa. Väkivalta on niin aikuisille kuin lapsillekin vallan haallimisen väline.

Väkivallan yhteyttä maskuliinisuuteen ja miessukupuoleen on tutkittu paljon. Lasten ja nuorten väkivallankäyttöä tutkittaessa on havaittu, että poikalapset käyttävät enemmän fyysistä väkivaltaa päiväkotikäisessä ja kouluiässä kuin tyttölapset. Väkivallan käyttämisen tavoitteena on yleensä ollut ryhmän dominoiminen. Fyysisen väkivallan lisäksi pojat käyttävät myös henkistä väkivaltaa, kuten syrjimistä ja nimittelyä. Henkisen väkivallan käyttöä tavataan kuitenkin yhtä lailla myös tytöillä. Henkisen väkivallan käyttö on tapa näyttää marginaalisessa asemassa oleville lapsille heidän paikkansa ryhmän periferiassa. (Saltmarsh, Robinson & Davies, 2012, s. 184-194.)

Sukupuolen yhteyttä väkivallan käyttöön lapsuudessa ja nuorena on tutkittu jonkin verran. Gini ja Pozzoli (2006) ovat tutkineet sukupuoliroolien ja kiusaamisen osallistumisen yhteyttä. Tutkimuksessa on keskitytty erityisesti maskuliinisuuden ja kiusaamiseen osallistumisen väliseen yhteyteen. Tutkimuksen otanta käsitti 6-10-vuotiaita lapsia. Tulosten valossa voidaan todeta maskuliinisuuden, väkivaltaisuuden ja kiusaamisen osallistumisen olevan tiukasti yhteydessä toisiinsa. Näin ollen maskuliinisuudella on siis merkitystä poikien väkivaltaisen toiminnan ja kiusaamiseen osallistumisen kannalta. Väkivaltaa käyttävät ja kiusaamiseen osallistuvat pojat edustivat tai ainakin olivat siirtymässä tavoittelemaan hegemonista maskuliinisuutta. Nämä pojat olivat myös luokkatilassa dominoivia persoonia. (Gini & Pozzoli, 2006.)

Poikien keskuudessa ilmenevä väkivalta liittyy maskuliinisuuden rakentamisen lisäksi vahvasti myös ympäröivään kulttuuriin. Länsimaisessa kulttuurissa ihanteellinen mieskuva käsittää voimakkaan, väkivaltaankin kykenevän miehen. Väkivaltaa ja sen käyttämistä saateetaan pitää jopa sankarillisena, ikään kuin merkinä miehuudesta. Tätä voidaan pitää yhtenä syynä nuorten poikien väkivallankäyttöön, ja se on myös syy siihen, miksi väkivalta hyvin usein liitetään maskuliinisuuteen. (Miedzian, 2002, s. 76-77.)

Useiden tutkimusten valossa voidaan todeta, että etenkin hegemonisen maskuliinisuuden rakentaminen altistaa useimmissa tapauksissa väkivaltaiselle toiminnalle. Whithead (2005) on tutkinut poikia, jotka ihannoivat ja tavoittelevat hegemonista maskuliinisuutta. Nämä pojat käyttivät useimmin väkivaltaa muun muassa sosiaalisten konfliktien selvittämiseen verrattuna poikiin, jotka rakensivat maltillisempaa maskuliinisuutta. Tutkimus tukee ajatusta väkivallan pitämisestä sankarillisena, koska pojat ja miehet puolustavat usein väkivaltaista toimintaansa kuvailemalla väkivallantekoja sankarillisiksi. (Whitehead, 2005.)

Joidenkin poikien ja miesten kohdalla maskuliinisuuden rakennusprosessi voi eristää heidät heidän todellisesta elämästään. Tämä ilmiö liittyy erityisesti hegemonisen maskuliinisuuden rakentamiseen ja siihen liittyvien ominaisuuksien adoptoimiseen. Hegemonista maskuliinisuutta rakentavien poikien elämässä prioriteetti on sosiaalisista suhteista selviäminen tavalla, joka on hegemonisessa maskuliinisuudessa hyväksytty. Esimerkiksi väkivaltaan liittyvä toiminta saattaa nousta ainoaksi tavaksi rakentaa hegemonista maskuliinisuutta, vaikka poika ei itse ihannoisikaan väkivaltaa. Väkivallan avulla on mahdollista saavuttaa kunnioitusta ja korkeahko asema koulun valtahierarkiassa. Nämä taas ovat erittäin tärkeää osa hegemonisen maskuliinisuuden rakentamisprosessia etenkin siinä tapauksessa, kun muut ihannoidut ominaisuudet eivät täyty. (Feder, Dean & Levant, 2010, s. 3-12)

Poikana olemisen, maskuliinisuuden rakentamisen ja väkivallan välisiä yhteyksiä on tutkittu myös äärimmäisten väkivallanmuotojen, kuten tappamisen, näkökulmasta. White Watson on tutkinut Yhdysvalloissa tapahtuneita koulusurmia, joissa tekijä lähes poikkeuksetta on poika tai nuori mies. Tutkimuksessa on käsitelty muun muassa kysymystä siitä, miksi pojat kykenevät tyttöjä useammin tällaisiin äärimmäisiin väkivallantekoihin. Tulosten valossa voidaan esittää johtopäätös siitä, että maskuliinisuus ja sen rakentaminen voivat nuoruudessa johtaa väkivaltaiseen toimintaan. Toisinaan maskuliinisuuden rakennusprosessi voi olla niin

rankka ja raastava, että väkivaltainen toiminta kärjistyy äärimmäisyyksiin, kuten tappamiseen. (White Watson, 2007.)

Tutkimuksissa poikien ja miesten ja väkivallan suhteesta on nostettu esiin myös kotikasvatuksen merkitys. Poikien ja tyttöjen kasvatukseen on todettu eroavan toisistaan. Pojille sallitaan esimerkiksi huonompi käytös ja heikompi menestys koulussa, kun taas tytöiltä herkästi odotetaan hillittyä, kohteliasta ja rauhallista käytöstä sekä hyviä arvosanoja. Pojilla sääntöjen rikkominen ja auktoriteettien haastaminen liittyy useimmiten maskuliinisuuden rakentamiseen sekä statuksen rakentamiseen koulumaailmassa. Vanhemmat, opettajat ja muut aikuiset yleensä sallivatkin tämän helpommin pojille kuin tytöille. Tällainen ajattelutapa näkyy esimerkiksi tutkimuksissa haastateltujen opettajien sukupuolittuneissa asenteissa. Sukupuolineutraalin suhtautumisen sijaan opettajat odottavat tiettyä käytöstä niin pojilta kuin tytöiltäkin. Tyttöjä kohtaan asennoituminen on yleensä tiukempaa. Kotikasvatus ja opettajien asenteet voivat tutkimuksen mukaan viestittää pojille, että huono käytös ja jossain määrin väkivaltainen toiminta on hyväksyttävää. Joidenkin poikien kohdalla tämä kasvattajien välittämä viesti voi tehdä suurta vahinkoa. (White Watson, 2007.)

Olipa kyseessä tyttö tai poika, väkivallan havaitseminen ja siihen puuttuminen on ensiarvoisen tärkeää. Avainasemassa puuttumisen suhteen ovat vanhemmat ja opettaja. Lasten ja nuorten käyttämä väkivalta näkyy selvimmin koulussa. Kouluväkivalta on tuntuvasti lisääntynyt viime vuosina, mikä tekee aiheesta hyvin ajankohtaisen. Koulua on aiemmin ajateltu turvallisena, väkivallasta vapaana tilana, jossa oppilas voi turvallisesti viettää päivänsä. Vastuu siitä, että oppilas voi turvallisesti käydä koulua, on opettajilla ja muulla kouluhenkilökunnalla. Aina väkivallattoman kouluympäristön turvaaminen ei kuitenkaan toteudu, minkä seurauksena väkivalta sisältyy useiden koulujen arkeen. Väkivalta ei ole aina näkyvää ja siksi sitä onkin toisinaan erittäin vaikea havaita. (Saltmarsh, Robinson & Davies, 2012, s. 184-194.)

Kouluväkivallan suhteen tärkeää on väkivaltaisen toiminnan ennakointi ja ennaltaehkäisy. On olemassa varoitusmerkkejä, jotka saattavat ennakoida väkivaltaisen toiminnan puhkeamista. Näihin merkkeihin niin vanhempien kuin kouluhenkilökunnankin tulisi osata kiinnittää huomioita riittävän varhaisessa vaiheessa. (Dwyer, Osher & Warger, 1998.)

Lapsuudessa ja nuoruudessa joidenkin tunteiden, käytöksen ja tapahtumien yhdistelmät voivat johtaa väkivaltaiseen toimintaan. Tutkimuksissa on kuitenkin eritelty varoitusmerkkejä, jotka saattavat ennakoida lapsen tai nuoren väkivaltaista toimintaa. Näitä merkkejä ovat esimerkiksi lapsen tai nuoren tuntemus siitä, että hän on joutunut koulussa tai kotona aikuisten silmätikuksi. Madaltunut kiinnostus koulunkäyntiä kohtaan tai sopeutumattomuus koulun sääntöihin voivat myös olla merkkejä väkivaltaisen toiminnan puhkeamisesta. On tutkittu, että myös suvaitsemattomuus erilaisuutta kohtaan, huumeiden ja alkoholin runsas käyttö sekä niin sanottu jengiytyminen muiden saman henkisten lasten tai nuorten kanssa, voivat ennakoida väkivaltaista toimintaa. Helpoimmin havaittavat varoitusmerkit liittyvät suoraan väkivaltaan. Tällaisia merkkejä ovat hallitsemattomat vihantunteet, joiden seurauksena voi olla väkivallalla uhkailu ja jopa väkivaltaiset teot. (Dwyer, Osher & Warger, 1998.)

Väkivaltaista toimintaa ennakoivien varoitusmerkkien havainnoinnissa on kuitenkin syytä olla varovainen. Jos merkit ilmenevät satunnaisesti tai irrallisina toisistaan, on hyvin todennäköistä, etteivät ne tarkoita mitään. Ilmetessään yhdessä ja säännöllisesti, varoitusmerkkeihin on syytä kiinnittää huomiota. On tärkeää puuttua asiaan mahdollisimman pian, jotta lapsi tai nuori saa ajoissa tarvitsemaansa apua. (Dwyer, Osher & Warger, 1998.)

Tutkimusten valossa voidaan siis todeta, että lasten ja nuorten keskuudessa tapahtuva väkivalta liittyy erityisesti poikiin ja maskuliinisuuteen. On kuitenkin syytä muistaa, että on olemassa myös väkivaltaan kykeneviä naisia. Tästä kertovat muun muassa tilastot siitä, kuinka tyttöjen ja naisten määrä väkivallantekijöinä on viime vuosina kasvanut. Vastaavasti taas miehet ovat yhä useammin väkivallan uhreja. (Hatty, 2000, s. 39.)

Maskuliinisuuden rakentamisesta ja tämän rakennusprosessin vaikutuksesta yksilön käytökseen on tutkittu kattavasti viime vuosina. Lähes kaikissa tässä luvussa esittelemissäni tutkimuksissa pojat ovat rakentaneet hegemonista maskuliinisuutta. Heidän toimintaansa on värittänyt kaikissa tapauksissa väkivaltainen toiminta jossain määrin. Amanda Keddie (2006) julkaisema tapaustutkimus perustuu 12-vuotiaan Matthew'n tarinaan. Matthew'lla oli vaikeuksia koulussa muun muassa hänen väkivaltaisen toimintansa vuoksi. Matthew joutui usein tappeluun erään luokkansa pojan, Adamin kanssa. Muun muassa tämän vuoksi Matthew'n opettaja piti häntä haastavana oppilaana. Matthew taas ei pitänyt opettajastaan lainkaan. (Keddie, 2006.)

Huolimatta väkivaltaisesta toiminnastaan ja kovasta ulkokuorestaan, Matthew oli toisinaan myös koulussa itkuinen. Itkuisuus ja tunteiden näyttäminen eivät ole ominaisuuksia, jotka ovat hegemonisessa maskuliinisuudessa hyväksytyjä. Nämä mainitut ominaisuudet olisivat saattaneet leimata Matthew'n heikoksi, feminiiniseksi pojaksi. Väkiältä, sen hyväksyminen ja käyttäminen olivat hänelle tapoja paikata niitä ominaisuuksia, joita hegemonisessa maskuliinisuudessa pidettiin epämiehekkäinä. (Keddie, 2006.)

Opettajien asenteilla voi tutkimusten mukaan olla vaikutusta siihen, miten jotkut pojat toimivat koulussa. Opettajien neutraali suhtautuminen oppilaiden haastavaan toimintaan tuottaa paremman tuloksen kuin se, että opettaja reagoisi toimintaan esimerkiksi suuttumalla. Matthew koki, että hän oli joutunut opettajan silmätikuksi. Hänen mielestään opettaja suuttui hänelle liian helposti ja usein. Opettajan haastatteluaineistossa on kuitenkin selkeää evidenssiä siitä, että hän itse ajattelee neutraalin suhtautumisen toimivan suuttumista paremmin. Opettaja myös koki toimivansa oman ajattelutapansa mukaisesti. (Keddie, 2006.)

On tutkittu, että joillekin oppilaille saattaa ajan saatossa muodostua heidän käytöksensä perusteella tietynlainen maine. Tämä maine vaikuttaa hyvin paljon siihen, miten opettaja suhtautuu oppilaaseen. Keddien tutkimuksessa Matthew oli joutunut usein vaikeuksiin koulussa, joten opettaja saattoi kiinnittää enemmän huomiota hänen negatiiviseen käytökseensä. Positiivisen toiminnan huomioiminen taas oli vastaavasti vähäisempää. (Keddie, 2006.)

Sari Manninen on väitöskirjassaan (2010) tutkinut maskuliinisuuden muutosta keskilapsuudesta nuoruuteen. Tutkimus perustuu Ollin tarinaan, jossa hän aluksi rakentaa rauhallisempaa maskuliinisuutta alakouluaihanaan, mutta päätyy yläkoulussa rakentamaan hegemonista maskuliinisuutta. Tässä vaiheessa hänen toimintaansa luonnehtivat väkiältä, kova puhe, päihteet ja jopa pienet rikokset. (Manninen, 2010.)

Alakouluaihana Olli legitimoitui ja hyväksyi väkivallan, mikä asemoi hänet Mannisen mukaan rauhalliseksi myötäilijäksi. Hän oli pidetty ystävänä ja myös tyttöjen keskuudessa. Yläkouluaihana Ollin kaveripiiri vaihtui ja samaan aikaan hänen maskuliinisuuden rakennusprosessinsa suunta vaihtui. Olli alkoi rakentaa hegemonista maskuliinisuutta, jonka seurauksena hän alkoi käyttää toisinaan runsaastikin väkivaltaa. Väkivallan uhan avulla hän saavutti suosiota, joka perustui niin sanottuun pelkovaltaan. Olliin ja hänen ystäviinsä suhtauduttiin pe-

lonsekaisella kunnioituksella, jonka perusteella heillä oli koulu valtahierarkiassa korkea sosiaalinen status. Ollin status oli alakouluajanakin ollut suhteellisen korkea, mutta perustuen kaverisuosioon, eikä pelkovaltaan. Nyt hänellä ole enemmän valtaa, joka taas oli saavutettu näyttämällä, että hän kykenee tarvittaessa käyttämään väkivaltaa. (Manninen, 2010.)

Huukin ja Sunnarin artikkeli (2015) perustuu Mikael-nimisen pojan eri ikäisinä tehtyihin haastatteluihin. Mikaelia on haastateltu 12-, 15- ja 19-vuotiaana. Pitkittäisessä tapaustutkimuksessa on seurattu sitä, miten Mikaelin tapa näyttää myötätuntoa muuttuu vuosien varrella samalla, kun hänen maskuliinisuuden rakennusprosessinsa etenee dominoivaan suuntaan. (Huuki & Sunnari, 2015.)

Mikaelin ensimmäisen haastattelun aikoihin, 12-vuotiaana, hän oli kouluyhteisössään hieman marginaalisessa asemassa. Häntä esimerkiksi kiusattiin koulussa muiden poikien toimesta, koska hän oli pehmeämpi ja tietyllä tavalla myös feminiinisempi. Mikaelin opettaja muun muassa kuvaili häntä lapselliseksi, mikä kertoo myös siitä, että Mikael oli hieman pehmeämpi poika. Mikael osoitti haastatteluaineistojen perusteella muun muassa myötätuntoa kehityksessä jälkeenjäänyttä pikkuveljeään ja kiusattua luokkatoveriaan Jasminia kohtaan. Kiusaajista puhuttaessa Mikael kertoi vihaavansa erityisesti Iiroa, mutta hän myös osoitti, ettei uskaltanut nousta tätä vastaan. (Huuki & Sunnari, 2015.)

Mikael osoitti myötätuntoa ja empatiaa myös 15-vuotiaana tehdyssä haastattelussa, mutta kuitenkin peitellymmin kuin kolme vuotta aiemmin. Mikaelin puheesta esille nousi edelleen huoli pikkuveljestä, myötätunto syrjittyä Jasminia kohtaan ja läheinen suhde hyvään ystävänsä. Mikael oli alkanut käyttää enemmän väkivaltaa muun muassa veljensä kiusaajia kohtaan, jonka seurauksena hänen sosiaalinen statuksensa oli kohonnut merkittävästi. Haastatteluaineistosta käy kuitenkin myös ilmi se, kuinka rankaksi Mikael koki statuksen ylläpitämisen. Hän esimerkiksi näki nuuskan myymisen alakouluikäisille vääränä toimintana, mutta ei kuitenkaan voinut puuttua asiaan, koska se olisi voinut vaarantaa hänen asemansa valtahierarkiassa. (Huuki & Sunnari, 2015.)

Viimeisessä haastattelussa Mikaelin status oli jo selkeästi korkea. Hän asemoi itsensä suosituksi opiskelijayhteisössään. Statuksen kohoaminen oli seurausta väkivaltaisesta maineesta, jonka Mikael oli saanut, vaikkei omasta mielestään aiheellisesti. Mikael ei enää osoittanut näkyvää myötätuntoa puheessaan esimerkiksi kiusattua luokkakaveriaan Jasminia kohtaan.

Sen sijaan hän puhui Jasminista ja hiljaisista ihmisistä halveksivaan sävyyn, koska nämä muistuttivat häntä siitä, millainen hän itse oli aiemmin. (Huuki & Sunnari, 2015.)

19-vuotiaana Mikaelin sosiaalinen status oli huomattavan korkea. Hän koki olevansa opiskelijayhteisössä suosittu. Hän oli myös saanut väkivaltaisen maineen. Mikael ei enää spontaanisti puhunut pikkujoukostaan, eikä hän myöskään ilmentänyt myötätuntoa esimerkiksi entistä luokkatoveriaan Jasminia kohtaan. Sen sijaan hän puhui Jasminista ja tämän pukeutumistyylistä halveksivaan sävyyn. Mikael kertoi inhoavansa hiljaisia ihmisiä, joilla on arka olemus. Aineiston mukaan heikkous ja haavoittuvuus oksettavat Mikaelia, koska hän oli itse nuorempa sellainen. (Huuki & Sunnari, 2015.)

Iirosta puhuttaessa Mikael ei enää osoittanut pelkoa. Päinvastaisesti hän arveli, että mikäli hän olisi itse ollut nuorempa erilainen ja näyttänyt olevansa Iiron yläpuolella, he voisivat olla jopa ystäviä. Aiempien tapahtumien vuoksi Mikael kuitenkin uskoo, että kohtaaminen Iiron kanssa päättyisi väkivaltaisesti. (Huuki & Sunnari, 2015.)

Tutkimuksesta käy siis ilmi, kuinka Mikaelin kyky näyttää myötätuntoa kulkee käsi kädessä hänen sosiaalisen statusensa muuttumisen kanssa. Mitä korkeamman statusen Mikael saavutti, sitä vähemmän hänen puheessaan voi nähdä merkkejä myötätunnosta ja empatiasta. On hyvin todennäköistä, ettei Mikaelin kyky tunkea myötätuntoa ja empatia kadonneet mihinkään, vaan kyse oli lähinnä näiden ominaisuuksien piilottamisesta. Myötätunnon ja empatian osoittaminen eivät ole ominaisuuksia, jotka olisivat hyväksytyjä hegemonisen maskuliinisuuden kannalta. Mikael saattoi siis piilottaa nämä ominaisuutensa, jotta hänen oli helpompi tavoitella korkeampaa statusta ja rakentaa hegemonista maskuliinisuutta. (Huuki & Sunnari, 2015.)

Leanne Dalley-Trim (2007) on tehnyt tutkimusta niistä tavoista, joilla pojat ilmentävät dominoivaa, hegemonista maskuliinisuutta luokkatilassa. Tutkimus perustuu kahteen eri poikaryhmään, jotka ovat kahdesta eri koululuokasta. Molemmat ryhmät koostuivat kolmesta pojasta, jotka olivat luokassa selkeästi dominoivassa asemassa. Nämä pojat ilmensivät maskuliinisuuttaan erilaisin esityksin ja keinoin luokkatilassa. (Dalley-Trim, 2007.)

Ensimmäiseen ryhmään kuuluvat pojat asemoivat itsensä ”pahoiksi pojiksi” omassa luokassaan. Hegemonisen maskuliinisuuden rakentaminen oli selkeästi nähtävissä poikien toimin-

nassa luokkatilassa. Poikien oman ryhmän sisällä heidän välinen sanailunsa toi ilmi sen, miten he pyrkivät puheellaan vähättelemään toistensa miehuutta. Tällainen puhe oli sisällöltään usein seksuaalista, sukupuolielimiin ja seksuaalisiin toimintoihin liittyvää vähättelevää nälvimistä. (Dalley-Trim, 2007.)

Toinen merkki poikien hegemonisen maskuliinisuuden rakennusprosessista oli homofobisuus. Poikaryhmä piti erästä oman luokkansa poikaa homona, mistä tämä sai kuulla hyvin usein. Jos tämä poika erehtyi puhumaan poikaryhmälle, häntä haukuttiin muun maussa homoksi ja hintiksi. Lisäksi pojat uhkailivat häntä väkivallalla. Uhkaukset toimivat varoittavana esimerkkinä myös muille pojille; ei kannattanut käyttäytyä kuten tämä homoksi leimattu poika. Poikaryhmän toiminta on myös merkki siitä, kuinka hartaasti he tahtoivat näyttää muille olevansa ainoita oikeita, todellisia miehiä luokassa. (Dalley-Trim, 2007.)

Poikaryhmä siis piti muita luokkansa poikia hyvin mitättöminä ja nämä olivatkin luokan hierarkiassa hyvin marginaalisessa asemassa. Muista pojista puhuttaessa poikaryhmä käytti heistä nimityksiä ”nörtit” tai ”homot”. Tyttöihinkään tämä ryhmä ei suhtautunut ystävällisesti. Poikien puheessa on nähtävissä merkkejä naisvihasta eli misogyniasta. Poikien toiminta tähtäsi usein siihen, että tytöt vaikenisivat. Heitä myös vähäteltiin ja halveksuttiin avoimesti. Toisaalta poikaryhmä piti joitakin luokan tytöistä seksiobjekteina. Tämä näkyi muun muassa siinä, miten nämä pojat käyttivät tyttöjä esimerkkeinä seksuaalissävyytteisessä puheessaan. (Dalley-Trim, 2007.)

Poikien puheesta selvisi, että he pitivät muita luokkansa poikia marginaalisessa asemassa. Muut olivat heidän mielestään ”nörttejä” tai ”homoja”, kuten Kyle. Pojat eivät suhtautuneet suopeasti tyttöihinkään. Heidän puheestaan kuului naisviha. He pyrkivät hiljentämään tytöt, vähättelivät ja jopa halveksuivat heitä. He myös pitivät joitakin tyttöjä seksiobjekteina ja käyttivät heitä esimerkkeinä seksuaalissävyytteisessä puheessaan. (Dalley-Trim, 2007.)

Toisessa luokassa observoitu poikaryhmä piti itseään luokan hauskuuttajina, hassuina poikina. Pojat tiesivät joutuvansa usein hankaluuksiin, mutta he eivät pitäneet tätä vakavana asiana. Näiden poikien maskuliinisuutta ilmentäviin esityksiin kuului pääasiassa huumori eri muodoissa. Pojat hallitsivat luokan kielellistä, mutta osittain myös fyysistä tilaa. He olivat hyvin kovaäänisiä ja omasta mielestään hauskoja. Pojat myöhästelivät paljon ja heidän oli hyvin vaikea keskittyä opetukseen. Tämä taas vaati opettajalta jatkuvia kurinpitotoimia ja paljon huomiota. (Dalley-Trim, 2007.)

Poikien kielellisiin esityksiin kuului myös kinastelu niin heidän ryhmänsä sisällä, kuin toistenkin poikien kanssa. Puhe oli usein hyvin seksuaalissävyytteistä, jonka pyrkimyksenä oli väheksyä vastapuolen maskuliinisuutta. Tämäkin poikaryhmän jäsenet pitivät omaa maskuliinisuuttaan ainoana oikeana. Tästä huolimatta he myös kinastelivat keskenään ja vähättelivät myös toisiaan. (Dalley-Trim, 2007.)

Tässäkin luokassa tyttöjen paikka oli periferiassa. Poikaryhmän tavoitteena oli pitää tytöt hiljaisina ja toisinaan jopa nöyryyttä heitä. Muuten he eivät juuri kiinnittäneet tyttöihin huomiota ja teeskentelivät toisinaan unohtaneensa heidän nimensäkin. Luokan tytöt olivat totuneet tähän, mutta kokivat asian vuoksi jonkin verran ahdistusta esimerkiksi esiintymislanteissa, jolloin poikaryhmä erityisesti tahtoi nöyryyttä tyttöjä. Tytöt kokivat myös, etteivät he saaneet opettajalta riittävästi yksilöllistä huomiota, koska poikaryhmä varasti kaiken huomion toiminnallaan. Tytöt myös kokivat, että heiltä odotettiin hyvää, hillittyä käytöstä heidän sukupuolensa vuoksi. (Dalley-Trim, 2007.)

Näiden kahden poikaryhmän tavat ilmentää maskuliinisuuttaan erilaisilla esityksillä ovat hieman erilaiset, mutta niissä on myös samankaltaisuuksia. Esimerkiksi verbaalinen kinastelu, seksuaalissävyytteinen puhe ja siihen liittyvä muiden poikien maskuliinisuuksien väheksyminen olivat tapoja, jotka esiintyivät kummassakin poikaryhmässä. Osittain yhteistä ryhmille oli myös se, miten he suhtautuivat tyttöihin. Molemmissa ryhmissä poikien puheessa oli merkkejä misogyniasta ja he myös pyrkivät alistamaan tyttöjä eri tavoilla. Kaikki tämä poikaryhmien toiminta mahdollisti sen, että pojat saivat esittää, vahvistaa ja kehittää omaa maskuliinisuuttaan. (Dalley-Trim, 2007.)

Diane Reayn (2002) tapaustutkimus tutkii sitä, miten toisinaan hegemonisen maskuliinisuuden rakennusprosessi voi olla pojalle myös hyvin ristiriitaista aikaa. Tässä tutkimuksessa on tutkittu Shaunia, joka tasapainoilee äitinsä odottaman hyvän koulumenestyksen ja hegemoniseen maskuliinisuuteen liittyvien ominaisuuksien välillä. (Reay, 2002.)

Alakouluaikana Shaun joutui koulussa usein hankaluuksiin, millä oli myös ollut oma vaikutuksensa hänen koulumenestykseensä. Yläkouluun siirryttäessä Shaun siirtyy uuteen kouluun, jonka maine on huono niin oppimistulosten kuin oppilasaineksenkin suhteen. (Reay, 2002.)

Koska Shaun oli luvannut äidilleen parantaa arvosanojaan ja koulukäyttäytymistään, hän pyrki käyttäytymään luokkatilassa esimerkillisesti, jopa opettajaa toisinaan auttaen. Luokan

oppilasaines oli hyvin rauhatonta, mutta Shaun onnistui kuitenkin välttelemään hankaluuksia. Hän ei kuitenkaan halunnut menettää statustaan, jonka oli alakouluaikana saanut hankittua. Tämän vuoksi Shaun oli päättänyt käyttää välitunnit hegemonisen maskuliinisuuden esittämiseen ja statuksensa ylläpitämiseen esimerkiksi osallistumalla amerikkalaisen jalkapallon pelaamiseen. (Reay, 2002.)

Tällainen tasapainoilu kahden hyvin erilaisen roolin välillä on hyvin raskasta kelle tahansa aikuiselle, saati sitten esiteini-iässä olevalle pojalle. Shaun osoitti esimerkiksi myötätuntoa tummaihoista naisopettajaa sekä äitiään kohtaan. Rasismi ja misogynia ovat hegemoniseen maskuliinisuuteen liitettyjä ominaisuuksia, joita Shaun ei näiden todisteiden valossa ollut adoptoinut. Lisäksi hän ei peitelty kykyään tuntea myötätuntoa, mikä on myös hegemonisen maskuliinisuuden rakentamisessa epätyypillistä. Tutkimuksessa ei kerrota, miten Shaunin lopulta kävi, mutta se osoittaa, että hegemonisen maskuliinisuuden rakentaminen on jollain tapaa mahdollista, vaikkei poika adoptoisikaan kaikkia siihen kuuluvia ja ihanteellisina pidettyjä ominaisuuksia. (Reay, 2002.)

2.4 Väkiältä ja teini-ikäiset pojat

Väkivaltaa tapahtuu paitsi aikuisten, myös teini-ikäisten ja jopa lasten välillä. Yleensä väkivallan vakavuus kasvaa, mitä vanhemmaksi tullaan. Aikuisena väkivaltaisesti toimivat henkilöt ovat todennäköisesti toimineet näin jo aiemmin, mahdollisesti juuri teini-iästä alkaen, joka on monella tavalla hyvin ratkaisevaa aikaa. Väkivallan vakavuuden kasvaminen johtaa usein lopulta rikoksiin. Toisaalta väkivallasta voi kasvaa myös ulos iän myötä. Uloskasvaminen näkyy muutamissa tässä luvussa esittelemissäni tutkimuksissa.

Poikien väkivaltaista toimintaa teini-iässä on tutkittu jonkin verran etenkin ulkomailla. Yhdysvaltalaisessa tutkimuksessa on tutkittu tekijöitä, jotka ennustavat väkivallan ja henkirikoksiin ryhtymistä teini-ikäisillä poikia. Otos oli kolmesta eri koulusta ja käsitti yhteensä 1517 poikaa. Pitkittäistutkimuksessa tutkittiin poikien riskikäyttäytymistä ja rikoksia teini-iästä varhaisaikuisuuteen. (Loeber, Pardini, Homish, Wei, Crawford, Farrington, Stouthamer-Loeber, Creemers, Koehler & Rosenfeld, 2005, s 1074-1088.)

Tulosten mukaan 33 osallistujan käytös ennusti henkirikoksiin ryhtymistä. Vakavaan väkivaltaan viittaavia ennusmerkkejä tavattiin 193 osallistujalla, kun taas jopa 498 osallistujaa raportoi itse vakavan väkivallan tekemisestä. Väkivallan ennusmerkit sisälsivät riskitekijöitä, jotka liittyivät lapsuuteen, perheeseen, kouluun ja demografisiin tuntomerkkeihin. Pojat, joilla tavattiin neljä tai enemmän näistä riskitekijöistä, osallistuivat kuusi kertaa todennäköisemmin väkivaltaan myöhemmin kuin pojat, joilla riskitekijöitä tavattiin neljä tai vähemmän. (Loeber, ym. 2005, s. 1074-1088.)

Riskitekijöiden osajoukon ilmeneminen yhtäaikaaisesti väkivallan kanssa todettiin ennustavan mahdollisen henkirikoksen tekemistä myöhemmin. Pojat, joilla tavattiin neljä tai enemmän riskitekijöitä liittyen henkirikokseen, tappoivat 14 kertaa todennäköisemmin kuin väkivaltaisesti toimivat yksilöt, joilla riskitekijöitä oli neljä tai vähemmän. (Loeber, ym. 2005 s. 1074-1088.)

Ei ole olemassa yksittäistä riskitekijää, jonka voitaisiin ajatella automaattisesti ennustavat tappamista nuorten miesrikollisten keskuudessa. Nykyään on yleisesti hyväksytty, että yksilön mahdollisuus henkirikoksen tekemiseen riippuu hänen altistumisestaan riskitekijöille. Useille erilaisille riskitekijöille samanaikaisesti altistuminen lisää väkivaltaisen toiminnan ja tätä kautta myös henkirikoksen tekemisen todennäköisyyttä. (Loeber, ym. 2005 s. 1074-1088.)

Useissa aiemmissa tutkimuksissa erityyppiset riskitekijät sisältävät erilaisen selityksen väkivaltaan ja henkirikoksiin syyllistymiselle. Esimerkiksi Heide (1999) huomioi tutkimuksessaan olosuhteisiin, tilanteeseen ja yhteiskuntaan liittyvät tekijät, käytössä olevat resurssit sekä persoonaan liittyvät, luonteenomaiset tekijät. Lewis (1985) taas identifioi teini-ikäisillä pojilla neljä päätekijää, jotka voivat vaikuttaa siihen, että yksilö myöhemmin syyllistyy vakavaan väkivaltaan tai jopa murhaan. Näitä riskitekijöitä olivat väkivaltainen isä, pidätykset, mielenterveyshoidossa oleva äiti ja itsemurhataipumus. Muut tutkijat ovat painottaneet tutkimuksissaan muita riskitekijöiden yhdistelmiä. (Loeber, ym. 2005, s. 1074-1088.)

Mainitussa Pittsburghissa tehdyssä 1517 pojan tutkimuksessa raportoidaan vakavaa väkivaltaa ja henkirikosta ennustavista tekijöistä käyttäen laajaa riskitekijöiden joukkoa. Tutkimuksessa kiinnitettiin huomiota henkirikosten esiintymiseen otannassa, tapahtuneiden henkirikosten olosuhteisiin sekä väkivaltaan ja henkirikoksiin syyllistyneiden yksilöiden luonteenpiirteisiin. Tutkimuksessa tutkittiin askelittaista trendiä; ensimmäiseksi väkivallan ennustamista ja toiseksi sitä, mikä ennusti henkirikosta niiden yksilöiden keskuudessa, jotka olivat

toimineet väkivaltaisesti jo aiemmin. Tärkein huomio tutkimuksessa on, että aiempi väkivaltainen toiminta oli ehdoton esiaste tappamiselle miespuolisilla nuorisorikollisilla. (Loeber, ym. 2005, s. s. 1074-1088)

Teini-ikäisten poikien keskuudessa ilmenevää väkivaltaa on tutkittu psykologisen sukupuolen näkökulmasta. Väkivaltaiseen toimintaan johtavat tekijät ovat herättäneet keskustelua tutkijoiden keskuudessa. Väkivaltaiseen toimintaan teinipoikien keskuudessa on ajateltu vaikuttavan esimerkiksi sen, miten helposti aseisiin pääsee käsiksi. Muita keskustelussa esiin nousseita tekijöitä ovat väkivaltaa sisältävän median vaikutus, perheeseen ja huoltajiin liittyvät tekijät sekä kiusaamisen vaikutus. (Feder, Levent & Dean, 2010, s. 3-12.)

Feder, Levent ja Dean tutkivat teini-ikäisten poikien suhdetta väkivaltaan tavoitteenaan korostaa uutta ajattelua poikien ja väkivallan välillä. Poikien maskuliinisen sosialisoinnin ja väkivallan välillä on perinteisesti ajateltu olevan jonkinlainen sidos. Uuden näkökulman mukaan perinteinen maskuliininen sosialisointi saattaa vieraannuttaa ja eristää monet pojat heidän alkuperäisistä elämästään ja elintärkeistä kontakteistaan muihin. Teoriassa tällainen vieraantuminen voi kasvattaa poikien riskiä osallistua väkivaltaiseen toimintaan. Koulusta ja erilaisiin yhteisöihin kuulumisesta voi olla apua vahingoittavien sosiaalisten kokemusten ehkäisemässä. Lisäksi koulu ja yhteisöön kuuluminen tukevat poikien emotionaalista terveyttä ja psyykkistä kehitystä. (Feder, ym., 2010 s. 3-12.)

Vaikka tilastollisesti väkivaltarikokset ovat vähentyneet, nuorisoväkivalta on lisääntynyt. Tämä taas on ongelma, johon tulee suhtautua vakavasti. Vuonna 2001 Yhdysvalloissa 10 prosenttia 20 000 henkirikoksesta on raportoitu alaikäisten tekemiksi. Lisäksi vuonna 1999 16 prosenttia kaikista väkivaltarikoksista sisältäen pahoinpitelyt, raiskaukset ja aserikokset olivat alaikäisten tekemiä. (Feder, ym., 2010, s. 3-12.)

Sukupuoleen ja seksuaalisuuteen liittyvät tekijät ovat nousseet tutkijoiden mukaan tärkeimmiksi nuorten väkivaltaa selittäviksi tekijöiksi. Sukupuolen on katsottu olevan merkityksellinen riskitekijä väkivaltaiselle toiminnalle. Teini-ikäiset pojat syyllistävät kymmenen kertaa todennäköisemmin murhaan kuin saman ikäiset tytöt. Samanaikaisesti 95 prosenttia nuorisorikollisten tekemistä henkirikoksista on poikien tekemiä. (Feder, ym., 2010, s. 3-12.)

Poikana oleminen on vahvasti liitetty väkivaltaan 15-18-vuotiaiden nuorten keskuudessa. Jo 4-vuotiaiden lasten ryhmästä voidaan todeta pojilla tavattavan tyttöjä todennäköisemmin

epäsosiaalista käyttäytymistä, johon voi liittyä myös aggressiivisuus. Biologiset tekijät voivat olla yksi avaintekijä, kun kyse on miesten ja poikien taipumuksesta osallistua väkivaltaiseen toimintaan. Lapsuuden sosiaalisilla kokemuksilla, joissa on selkeitä viitteitä perinteiseen maskuliinisuuden ideologiaan, ovat potentiaalisia riskitekijöitä väkivallalle. Monet tutkijat ovat esittäneet oletuksensa siitä, että sosiaalinen toiminta voi altistaa pojat väkivallalle. (Feder, ym., 2010, s. 3-12.)

Kliinisen ja empiirisen tutkimuksen avulla on päästy johtopäätökseen, että poikien sosialisointi noudattelee perinteistä käsitystä maskuliinisuudesta. Tähän käsitykseen sisältyy kovuus, aggressiivisuus, dominointi ja tunteiden rajoittaminen. Näiden ominaisuuksien ilmeneminen voi nostaa poikien potentiaalia osallistua väkivaltaiseen toimintaan. Tunteiden ilmentäminen sosialisointiprosessissa on usein kapea-alaista, eikä se rohkaise poikia näyttämään esimerkiksi haavoittuvaisuutta. Sen sijaan sosialisointiprosessi voi tukahduttaa ja rankaista poikia heikkouden ja yleensäkin tunteiden näyttämisen suhteen. Poikien tunteiden näyttäminen jää siis usein vähäiseksi, kun taas tyttöjä saatetaan rohkaista näyttämään tunteitaan avoimesti. (Feder, ym., 2010, s. 3-12.)

Kannustuksen ja rohkaisun puute haavoittuvuuden ja emotionaalisten tarpeiden näyttämisen suhteen voi johtaa siihen, että pojat järjestävät sisällään elämänsä tyrannisoivan kovuuden ympärille. Tämä taas kohottaa riskiä altistua aggressiolle ja väkivaltaiselle toiminnalle. (Feder, ym., 2010, s. 3-12.)

Kulttuurimme ohjaa poikia pois päin tilasta, jossa kaikenlaisten tunteiden näyttäminen olisi sallittua myös heille. Tämä johtuu maskuliinisuuden mallista, joka ihannoii kovuutta, muiden dominointia, depersonalisaatiota ja stoalaista filosofiaa. Vaatimus miehuuden eetoksen adoptoimisesta voi johtaa tilaan, jossa pojat sivuuttavat ja kieltävät heikkouden merkeiksi mielletyt tunteet itseltään täysin. Kieltäminen on helppo ratkaisu silloin, kun näiden heikkouden merkiksi miellettyjen tunteiden käsitteleminen alkaa tulla pojalle liian raskaaksi. Tunteiden kieltäminen voi johtaa kuitenkin siihen, etteivät pojat pysty selviämään sisäisten ristiriitojensa kanssa. Lisäksi tunteiden kieltäminen aiheuttaa sosiaalisia, akateemisia ja muita vaikeuksia. (Feder, ym., 2010, s. 3-12.)

Vaikka onkin tärkeää tutkia ja identifioida myötävaikuttavia tekijöitä eri näkökulmista, pelkkä ymmärtäminen ei yksissään riitä. Täytyy olla keinoja paikallistaa ongelma ja puuttua siihen. Pojat täytyisi saada pois sosiaalisesta kanssakäymisestä, joka on liian rajoitettua tunteiden näyttämisen kannalta. Myös poikien tulisi voivansa ilmaista emotionaalisia tarpeitaan

ilman sukupuoleen ja maskuliinisuuteen liittyviä paineita. Tämä vaatii kuitenkin yhteistyötä päättäjiltä, yhteisöiltä, kouluilta, perheiltä ja kasvatusalan ammattilaisilta. (Feder, ym., 2010, s.3-12.)

Asuinalueen ja kaveripiirin, etenkin vanhempien kavereiden, vaikutusta teini-ikäisten poikien väkivaltaiseen toimintaan on tutkittu Hardingin toimesta. Tutkimuksen keskiössä on naapuruston ja kaveripiirin tutkiminen, mutta etenkin johtopäätöksissä on sivuttu myös näiden asioiden vaikutusta väkivaltaiseen toimintaan. (Harding, 2009.)

Teoreettisesta näkökulmasta naapurustolla ja asuinalueella on vaikutus siihen, millaiseksi nuoren kaveripiiri rakentuu. Naapurusto kontekstina tarjoaa nuorille mahdollisuuden sosiaalisoinnille ja ystävyyssuhteiden rakentamiselle. Huonoilla asuinalueilla nuoret altistuvat helpommin epätoivotuille käytösmalleille ja omaksuvat mahdollisesti ei-toivottuja kulttuurisia ideologioita. Haitallisen käytösmallin omaksuminen voi vaikuttaa esimerkiksi siihen, millaisia päätöksiä nuori tekee koulun tai romanttisten ihmissuhteidensa suhteen. (Harding, 2009.)

Empiirisessä tutkimuksessa ei ole kuitenkaan vielä pystytty identifioimaan tai kuvailemaan niitä lähteitä ja prosesseja, jotka todistaisivat asuinalueella vallitsevien käytösmallien omaksumisen nuorilla. Viimeaikaisessa tutkimuksessa on kuitenkin löytynyt tukea-antavia viitteitä kulttuuristen ideologioiden ja käyttäytymismallien omaksumille asuinalueella. (Harding, 2009.)

Kvantitatiivisen tutkimusaineiston perusteella voidaan todeta, että huonomaineisilla asuinalueilla asuvat nuoret viettävät todennäköisemmin aikaa vanhempien yksilöiden kanssa kuin ne nuoret, jotka asuvat paremmalla asuinalueella. Samanlainen assosiaatio on luettavissa kvalitatiivisesta aineistosta. Roxbury Crossingissa asuva Franklin on hyvä esimerkki nuoresta, joka solmii sosiaaliset suhteensa vanhempiin yksilöihin. Kun väkivallan uhriksi joutuminen on osa naapuruston ja asuinalueen identiteettiä, sen omaksuu myös moni alueen asukas. Jos taas asuinalueella vallitsee riski joutua tappeluun, alueella asuvat nuoret ovat ulkopuoliselle nuorelle enemmän potentiaalisia vihollisia kuin ystäviä. Asuinalue on yksi paikoista, joissa teinipojat ovat turvassa kilpailevan asuinalueen nuorten haastamiselta huolimatta siitä, että he ovat aktiivisia jäseniä asuinalueen ”jengissä”. (Harding, 2009.)

Lähiössä asumisen tuloksena on usein se, että mahdollisten ystävien määrä on nuorelle hyvin rajoitettu. Tällöin vanhemmat kaverit ovat yhä houkuttelevampi valinta. Ajan viettäminen

lähinaapurustossa nostaa poikien altistumista vuorovaikutukselle naapuruston vanhempien kavereiden kanssa. Vanhemmat kaverit tuovat mukanaan suojaa ja turvaa. Suoja perustuu nuoren itsensä ja hänen vanhemman kaverinsa maineisiin sekä kykyyn puolustautua. (Harding, 2009.)

Lower Mills'ssä asuvien pojilla vaara joutua väkivallan uhriksi oli paljon vähäisempi kuin Roxbury Crossingissa asuvalla Franklinilla. Tällöin myös selviytymisstrategiat, kuten vanhempien kavereiden seuraan hakeutuminen, olivat turhia. Vanhempien kavereiden hankkiminen hyötymisen mielessä, joko turvallisuuden tai statuksen vuoksi, altistaa teinipojat huonoille käytösmalleille. Huonot käytösmallit eivät välttämättä liity ainoastaan väkivaltaan, vaan myös romanttisiin ihmissuhteisiin. Franklinin asuinalueella esiintyi usein malleja, jotka edustivat todennäköisesti valtavirtaa tuossa yhteisössä. Hänellä oli mahdollisuus olla vuorovaikutuksessa vanhempien kavereiden kanssa, joka yhdessä yhteisön antaman mallin kanssa saattaa vaikuttaa strategioihin, joita pojat käyttävät esimerkiksi väkivaltaa ja romanttisia suhteita koskevassa päätöksenteossa. Vanhempien kavereiden välittämät viestit ovat kompleksisia ja samaan aikaan myös yhdenmukaisia huonomaineisen naapuruston tarjoamien mallien kanssa liittyen vastuuseen, turvaseksiin ja koulunkäynnin tärkeyteen. (Harding, 2009.)

Poikien kynnys osallistua väkivaltaan on alhaisempi kuin tyttöjen, joten naapurustojen väliset konfliktit voivat vaikuttaa heihin enemmän. Niin poikien yksilöllisiin kuin naapurustoonkin perustuviin haasteisiin vastaus löytyy helpoiten maskuliinisuuden tavoitteluun liittyvistä pyrkimyksistä. Pojat, joiden elämässä ei ole isähahmoa voivat olla herkempiä vanhempien kavereiden vaikutuksille. On kuitenkin tutkittu, että sukupuolierot väkivaltaan liittyen näyttävät heikentyvän, sillä tyttöjen väkivaltaisesta käyttäytymisestä esikaupunkialueilla on myös tehty tutkimusta. Tämä taas on ristiriidassa sen kanssa, että sukupuolierot liittyisivät sukupuolten erilaisiin strategioihin käsitellä väkivaltaa. (Harding, 2009.)

Miesten ja poikien tapoja puhua väkivallasta on tutkittu jonkin verran. Miesten väkivaltapuheen oletetaan olevan menneistä tapahtumista raportoimista. Se on kuitenkin myös paljon enemmän ja paljon vähemmän kuin pelkkää menneisyyden tapahtumien raportointia. (Hearn, 1998, s. 3-6.)

Suomessa on tehty tutkimusta sukupuoleen ja väkivallan yhteydestä erityisesti siitä näkökulmasta, mitä merkityksiä väkivaltaan ja siitä puhumiseen liittyy. Väkivallan merkityksiä on tutkittu nuorten keskuudessa, jotka asuvat lastensuojelulaitoksissa. Tutkimusta varten

haastateltiin ryhmiä kahdesta eri koulukodista. Yhteensä osallistujia oli 38 ja he olivat iältään 12-17-vuotiaita. Hyökkäävät, riidanhaluiset maskuliinisuudet, haavoittuva feminiinisyys ja neuvoteltavissa oleva väkivalta heteroseksuaalisissa ihmissuhteissa ovat tässä analyysissä teemoja, jotka liittyvät vahvasti sukupuoleen. Näiden teemojen sisällä erilaiset asemat ovat nuorille avoinna. Kertomuksista voidaan päätellä, että pojat olivat väkivaltaisia toimijoita kaveriryhmissä. Tyttöjen väkivaltakokemuksista tai aktiivisuudesta puhuttiin selkeästi vähemmän. (Honkatukia, Nyqvist & Pösö, 2007, s.56-76.)

Nuorten tulkinnat välivallasta sisältävät monia kulttuurisia normeja, joita on yhteiskunnassa kritisoitu ja jotka jakavat yleisesti mielipiteitä. Lastensuojelun ja sosiaalihuollon vaativa tehtävä on yrittää eliminoida toiminta, joka ylläpitää väkivaltaisia ihmissuhteita tai kokemuksia. (Honkatukia, Nyqvist & Pösö, 2007, s.56-76.)

Tutkimuksessa keskityttiin erityisesti nuorten puheeseen, joka selkeästi liittyi väkivaltaan ja sukupuoleen. Sukupuoli ymmärretään empiirisen analyysin asteella käsitteenä, joka ilmaistaan joko selkeästi sukupuolittuneena puheisisältönä tai sisältöinä, jotka toistuvasti ottavat tietyt muotonsa puhujan biologisesta sukupuolesta johtuen. Väkivalta on määritetty toiminnaksi, joka kohdistuu joko yhteen tai useampaan henkilöön. Sen tarkoituksena on tahallisesti aiheuttaa fyysistä, psyykkistä tai seksuaalista kipua. Tutkimuksessa on teemoihin pohjautuvan analyysin avulla pyritty jäljittämään juuri näitä väkivaltapuheen ulottuvuuksia. Lisäksi on etsitty tapoja, joilla nuoret puhuvat sukupuolesta ja väkivallasta. Puheen sisällöstä on etsitty myös muotoja, joilla väkivallasta ja sen merkityksestä puhutaan. (Honkatukia, Nyqvist & Pösö, 2007, s.56-76.)

Nuorten puheesta ilmenee, että väkivaltaisesti toimien poikien ajatellaan toimivan yhteisön jäseninä. Nuorista muodostuneet ryhmät ja näiden ryhmien sosiaalinen järjestys liittyvät vahvasti maskuliinisen väkivallan alueeseen. Tutkimuksessa tätä puhetta on kuvattu riidanhaluisiksi maskuliinisuuksiksi. Tämä teema nousi esille jokaisessa haastattelussa ryhmässä, kun taas toinen teema, haavoittuva feminiinisyys, ilmaantui huomattavasti harvemmin. Haavoittuva feminiinisyys teemana näkyi ainoastaan haastatteluryhmissä, joissa oli pelkästään tyttöjä. Kun puhuttiin tytöistä ja väkivallasta tässä temaattisessa kontekstissa, tytöt ja naiset voitiin nähdä väkivallan uhreina. (Honkatukia, Nyqvist & Pösö, 2007, s.56-76.)

Tämä ilmeni selkeimmin, kun puhuttiin seksuaalisesta väkivallasta tai, kun puhuttiin seksuaalisesta häirinnästä tai seksuaalissävytteisestä nimittelystä lastensuojelulaitoksessa. Kolmas teema tutkimuksessa oli neuvoteltavissa oleva väkivalta liittyneenä heteroseksuaaliin

parisuhteisiin. Kahden sukupuolen väliset kohtaamiset ovat monitulkintaisia, koska niissä kaksi sukupuolta liittyy yhteen erilaisin odotuksin. Heteroseksuaalisen parisuhteen kontekstissa miehet usein esitetään väkivallan tekijöinä ja naiset uhreina, mutta tämän tutkimuksen ryhmähaastatteluissa keskusteltiin myös näiden asemien erilaisista variaatioista. (Honkatukia, Nyqvist & Pösö, 2007, s.56-76.)

Haastattelut sisälsivät paljon puhetta väkivallan kollektiivista näkökulmista. Yhteisöllisyyttä rakennettiin poikien välisten suhteiden ohjesääntönä, maskuliinisuuksien välisenä kamppailuna, jossa tytöt olivat marginaalisessa asemassa. Tämä yhteisöllisyys kuvattiin toiminoiksi, joilla ylläpidettiin ja rakennettiin sosiaalista järjestystä nuorten, etenkin poikien, keskuudessa. Sosiaalista järjestystä rakennetaan miesten ystävyysuhteissa myös lojaalisuuden ja kunnioituksen kautta. Riidanhaluisten maskuliinisuuksien kuvauksissa on joitakin elementtejä, joiden perusteella niiden kerronnallisia statuksia voidaan kuvailla teemaltaan vahvoiksi. Vahva teema käsitteenä viittaa teemoihin, jotka dominoivat ryhmäkeskusteluja. Näiden teemojen kerronnallinen status oli korkea ja niistä oli selvästi hyväksyttävää ja helppoa puhua. (Honkatukia, Nyqvist & Pösö, 2007, s. 56-76.)

Pojat puhuivat erityisesti maskuliinisuuksien kamppailusta, mutta myös tytöt saattoivat osallistua olemalla samaa mieltä poikien kanssa tai omaksumalla kriittisen asenteen. Jälkimmäistä tapahtui etenkin niissä haastatteluissa, joissa kaikki osallistujat olivat tyttöjä. Sekaryhmissä kuvaukset riidanhaluisista maskuliinisuuksista ja kollektiivisista näkökulmista väkivaltaan olivat hyvin yksiselitteisiä. Väkivallan kollektiivinen luonne linkittyi läheisesti väkivallan rooliin sosiaalisen järjestyksen ja hierarkioiden tuottajana poikien ja miesten keskuudessa. (Honkatukia, Nyqvist & Pösö, 2007, s.56-76.)

Poikien väkivaltainen kovuus ilmeni useimmiten itsestään selvänä, joka mahdollisesti paljastaakin väkivallan tärkeän roolin hegemonisen maskuliinisuuden rakentamisessa. Messerschmidt'n (2000) mukaan hegemonisessa maskuliinisuudessa korostetaan toimimista auktoriteetteja vastaan, kontrollia, itsenäisyyttä, yksilöllisyyttä ja kilpailunhalua, aggressiivisuutta sekä kykyä käyttää väkivaltaa. Kaikki nämä ominaisuudet voidaan poimia rakenteista, joita pojat muodostavat väkivallalle antamistaan merkityksistä. (Messerschmidt, 2000, s. 86.)

Tutkimusryhmä tulkitsi nuorten kuvaukset poikien keskuudessa ilmenevästä ryhmäväkivalta instrumentaaliseksi. Tämä tarkoittaa sitä, että väkivalta toimii välineenä kunnioituksen ja ryhmän sisäisen hierarkian luomiselle. Väkivalta tuo kunnioitusta joillekin ryhmän pojille ja väheksyy toisten poikien asemaa ryhmässä. Nämä asemat muodostuvat riidanhaluisten

maskuliinisuuksien kentällä. Tämä käsitys kuvaa hegemonisten maskuliinisuuksien edustajien välistä jatkuvaa kamppailua. Esimerkkinä tästä on muiden maskuliinisuusmuotojen haastaminen. Poikia, jotka edustavat muita maskuliinisuuden muotoja, saatetaan uhkailla ja loukata heidän rakentamansa maskuliinisuuden vuoksi tai sen vuoksi, ettei heillä ole mahdollisuutta täyttää niitä ominaisuuksia, jotka juuri siinä tilanteessa on maskuliiniseksi määritelty. (Honkatukia, Nyqvist & Pösö, 2007.)

Nuorten mukaan nämä vaatimukset ja kamppailut pojan ryhmässä saavuttaman arvosta määrittävät myös hänen sosiaalista elämäänsä. Riidanhaluiset maskuliinisuudet tuottavat paitsi hegemonisia, myös alisteisia ja jopa täysin päinvastaisia maskuliinisuuksia. Maskuliinisuus taas määrittää poikien sosiaalisen aseman. Aineistossa tätä on kuvattu niin, että hyvä sosiaalinen asema ryhmässä vaatii läheisen suhteen välineelliseen väkivaltaan. (Honkatukia, Nyqvist & Pösö, 2007, s.56-76.)

”Kovismaskuliinisuus” on selkeä esimerkki hegemonisesta maskuliinisuudesta nuorten puheessa. Se edustajia on kutsuttu muun muassa kuninkaiksi ja koviksiksi. Heitä kunnioitetaan ja on sanomattakin selvää, että nämä edustajat ovat poikia. Näitä poikia ei kunnioiteta väkivaltaisina, mutta heitä arvostetaan muun ryhmän suojelijoina. Lojaalinen maskuliinisuus on toinen hegemonisen maskuliinisuuden muoto, joka ilmenee poikien puheessa. Pojat korostavat luotettavuutta, reiluuutta ja rehellisyyttä, kun he puhuvat yhteisestä vapaa-ajastaan. (Honkatukia, Nyqvist & Pösö, 2007, s.56-76.)

Ystävä oli poikien mukaan se, joka oli samalla aaltopituudella, ei puhunut pahaa selän takana ja oli tavallinen poika. Ystävä oli poikien mielestä sellainen, jonka varaan pystyi laskemaan silloin, jos oli itse joutunut pulaan. Tällainen lojaalisuus tarkoitti myös, että täytyi olla valmis käyttämään väkivaltaa puolustaakseen kaveriaan. Yhdessä useiden henkilökohtaisten aseiden, kuten veisten tai astaloiden, tämä oletettu lojaalius ystäviä kohtaa näytti antavan pojille tunteen siitä, että ulos kaduille oli turvallista mennä. (Honkatukia, Nyqvist & Pösö, 2007, s.56-76.)

Myös ”cool maskuliinisuus” oli hyväksytty poikien puheissa hegemonisen maskuliinisuuden muotona. Tällaista maskuliinisuutta rakensivat usein pojat, jotka kielsivät pelontunteensa tilanteissa, joissa väkivaltaa saattoi ilmetä. He eivät myöskään usein raportoineet tuntevansa fyysistä kipua. Tästä oli todisteita myös haastatteluaineistossa. Jos poika esimerkiksi haavoittui tappelussa, hän saattoi pääasiassa syyttää itseään ja omaa tyhmyyttään. Pelon kieltäminen on tyypillistä pojille. Sitä voidaan osaksi selittää sillä, että pelon tunnustaminen on

symbolinen uhka luotettavuudelle. Haastatteluaineistossa haastattelija kysyi, onko poika ikinä pelännyt mitään väkivallassa yleensä. Poika vastasi kieltävästi. Hän sanoi tietävänsä, että mahdollinen väkivallalla uhkailija olisi maassa silmänräpäyksessä. Tämän vuoksi häntä ei siis oikeastaan kiinnosta, mitä joku saattaisi hänelle yrittää tehdä. (Honkatukia, Nyqvist & Pösö, 2007, s.56-76.)

Tappeleminen tarjoaa pojille sopivan resurssin, jonka avulla he voivat rakentaa hyväksyttäviä maskuliinisuuden muotoja tietyissä tilanteissa. Nämä tilanteet yleensä laukaisevat maskuliinisen haastamisen, kuten kiusaamisen, nimittelyn ja nöyryyttämisen. Yleensä tämä haaste tulee puolitutuilta tai tuntemattomilta nuorilta miehiltä katuelämässä. Tosin, näissä tilanteissa nuorten miesten oletetaan tekevän jyrkän eron itsensä ja niiden välille, jotka kieltäytyvät käyttämästä väkivaltaa ihmissuhteissaan. (Honkatukia, Nyqvist & Pösö, 2007, s.56-76.)

Pelon ja tunteiden näyttäminen mielletään epämiehekkääksi, joten seurauksena voi olla ryhmän ulkopuolelle sulkeminen. Käsitteellisellä tasolla tämä ilmenee eroina dominoivien ja alempiarvoisten maskuliinisuuden muotojen välillä. Nuoret kuvaava puheessaan sitä, miten uhkaavista tilanteista poistuminen voidaan tulkita halveksittavaksi ystävien hylkäämiseksi. Ne, jotka näin toimivat, edustavat alempiarvoista maskuliinisuutta. Heitä kutsuttiin nuorten puheessa esimerkiksi pelkureiksi ja nynnyiksi. Nämä alempiarvoista maskuliinisuutta edustavat, väkivaltatilanteita välttelevät pojat alistettiin usein väkivaltaisille sanktioille. Rangaisituksen pelossa moni poika osallistuu tappeluihin, vaikkei oikeasti itse haluaisikaan. Pelkuriksi leimautuminen on epämiehekästä ja yksi syy muiden poikien ilkeään kommentointiin. Myös tappeluiden häviäjiä kutsuttiin pelkureiksi ja pelleiksi. Ryhmän ulkopuolisen henkilön nimittäminen vahvisti ryhmän sisäisiä siteitä ja lisäsi yhteenkuuluvuutta. Toisaalta pojat myös kokivat painetta siitä, miten käsitys pelkuruudesta oli riippuvainen tilanteesta. Joissakin tilanteissa oli hyväksyttävää paeta. (Honkatukia, Nyqvist & Pösö, 2007, s.56-76.)

Poikien puhe paljasti, että toisinaan he puntaroivat omaa turvallisuutta ja maineen ylläpitämistä. Tämä myös heijastui heidän tapansa puhua väkivallasta päivittäin esiintyvänä ja oikeutettuna asiana, joka taas nähdään merkitsevän jonkin saavuttamista. Väkivaltapuheen avulla voidaan tavoitella mainetta, kunnioitusta tai tottelevaisuutta muilta. (Honkatukia, Nyqvist & Pösö, 2007, s.56-76.)

Pojat analysoivat puheessaan myös positiivisia tunteita, jotka liittyivät tappeluihin. Näistä tunteista pojat puhuivat kaihoisaan sävyyn. Toisaalta joidenkin poikien viehätys väkivaltaa

kohtaan liittyi ikään ja ”lapsellisen maskuliinisuuden” rakentamiseen väkivallan yhteydessä. Tämä edustaa alempiarvoista maskuliinisuutta joidenkin poikien arvoasteikolla. (Honkatukia, Nyqvist & Pösö, 2007, s.56-76.)

Moni pojista väitti, että tappeluista ikään kuin kasvaa ulos, kun ikää karttuu. Esimerkiksi yksipojista sanoi, että häntä tappelut viehättivät 14-15-vuotiaana, koska se oli ”paha ikä”. 17-vuotiaana hän ei kuitenkaan ole jatkuvasti tappelemassa, vaan yrittää välttää väkivaltaisia tilanteita parhaansa mukaan. Poikien puheesta ilmenee, että väkivalta vaikuttaa myös sosiaalisen järjestyksen ja hierarkkisten suhteiden luomiseen poikien välillä. (Honkatukia, Nyqvist & Pösö, 2007, s.56-76.)

Lastensuojelulaitoksessa väkivaltaa tavattiin usein vastatulleilla pojilla, joita kiusattiin. Joskus myös nuorimmat pojat tulivat kiusatuiksi vanhempien poikien taholta. Kiusaaminen saattoi johtua poikien ulkomuodosta tai taustasta. Kolmen pojan ryhmä puhui siitä, miten tieto aiemmasta psykiatrisesta hoitajaksosta sai muut pojat kutsumaan yhtä poikaa mielipuo-
leksi. Taustansa vuoksi pojan katsottiin rakentavan alempiarvoista, ”hullua maskuliinisuutta”, joka taas oli syy kiusaamiseen ja nimittelyyn. (Honkatukia, Nyqvist & Pösö, 2007, s.56-76.)

Tyttöjen tehtävä oli poikien välistä väkivaltaa kohdatessaan seistä sivussa ja pyrkiä hiljalleen rauhoittamaan tilannetta. Toisinaan tytöt saattoivat myös estää väkivaltaiset yhteydenotot. Ymmärrys tyttöjen roolista näissä tilanteissa nousi esille kaikissa ryhmähaastatteluissa. (Honkatukia, Nyqvist & Pösö, 2007, s.56-76.)

Fyysinen pakottaminen ja väkivalta liitettiin tässä tutkimuksessa jatkuviin hierarkian rakennusprosesseihin poikien keskuudessa. Lisäksi poikien väkivaltaisen toiminnan katsottiin liittyvät riidanhaluisiin, hyökkääviin maskuliinisuuksiin. Tutkijoiden mukaan on tärkeää huomioida, etteivät hegemonisen maskuliinisuuden muotoja voida yhdistää tietyn tyyppisiin poikiin. Tähän syynä on se, etteivät yksilöt koskaan ole identtisiä muodostuneilta diskursseiltaan. (Honkatukia, Nyqvist & Pösö, 2007, s.56-76.)

Haastava ja ”cool” käytös yhdistettynä niin sanottuun esiintyvään maskuliinisuuteen kuvastaa strategiaa, jonka avulla nuorten miesten on tarkoitus kompensoida voimatonta, marginaalista asemaansa. (Honkatukia, Nyqvist & Pösö, 2007, s.56-76.)

2.5 Väkivalta ja nuoret miehet

Nuoret miehet ovat ikäryhmä, joiden ajatellaan stereotyyppisesti käyttävän ja kokevan eniten väkivaltaa eri-ikäisistä miehistä. Väkivaltakuolemat ovatkin nuorten miesten keskuudessa 3-4 kertaa niin yleisiä kuin nuorten naisten keskuudessa. Riskiryhmässä ovat erityisesti ne nuoret miehet, jotka ovat heikosti koulutettuja ja jääneet työelämän ulkopuolelle. (Tilastokeskus, 2009.)

Suomessa poliisin tilastojen mukaan pahoinpitelyrikokset lisääntyivät kahdenkymmenen vuoden aikana vuodesta 1996 vuoteen 2015. Nuorten 15-20-vuotiaiden pahoinpitelyrikokset taas ovat lisääntyneet viimeisen kolmenkymmenen vuoden ajan. 18-20-vuotiailla rikosten määrä on jatkanut kasvuaan aivan viime vuosiin saakka, kun taas alaikäisillä pahoinpitelyrikosten määrä on laskenut 2000-luvulle mentäessä. (Marttunen & Salmi, 2006, s. 6-13.)

Suomalaisten nuorten miesten pahoinpitelyrikoksissa alkoholin merkitys on erittäin huomattava. Suurin osa pahoinpitelyrikoksista on tehty joko alkoholin tai huumeiden vaikutuksen alaisena (Lehti & Sirén, 2006, s. 14-16). Etenkin miehet ilmoittavat usein olleensa väkivaltatilanteessa päihtyneitä. Naisten kohdalla tämä on harvinaisempaa. Miesten kokemissa väkivaltatilanteissa niin uhri kuin tekijäkin olivat useammin päihtyneitä kuin naisten kokemissa väkivalta tilanteissa (Sirén, 2000, s. 189.).

Nuoret miehet kokevat Suomessa väkivaltaa muuta väestöä enemmän. Esimerkiksi vuonna 2003 tehdyn Suomalaisten turvallisuus – haastattelututkimuksen mukaan 15-34-vuotiaista miehistä 5 prosenttia joutui vuoden aikana fyysisen väkivallan uhriksi. Vanhemmista miehistä väkivallan uhriksi joutui noin yksi prosentti. (Kansanterveyslaitos, 2006.)

Kansallisen uhritutkimuksen mukaan 15–34-vuotiaiden miesten kokemista väkivaltatapauksista yli 50 prosenttia oli lyöntejä. Näiden lyöntien seurauksena uhri sai haavoja, mustelmia tai ruhjeita. Suurin osa uhreista kuitenkin ilmoitti, ettei tarvitse hoitoa kokemansa väkivaltatapauksen jälkeen. Väkivaltatilanteeseen joutuneista uhreista 30–40 prosenttia olivat tapahtumahetkellä päihtyneitä. (Kansanterveyslaitos, 2006.)

Raewyn Connell'n vuonna 2014 julkaistussa artikkelissa on myös pohdittu nuorten miesten, alkoholin ja väkivallan välisiä yhteyksiä. Artikkelissa puhutaan väkivallasta, jossa alkoholi toimii ikään kuin polttoaineena. (Connell, 2014, s. 2.)

Alkoholi on usein osasy siihen, että jokin tilanne kärjistyy väkivaltaiseksi. Connell on kuitenkin sitä mieltä, ettei alkoholia voida pitää ”polttoaineena” väkivallalle. Toisinaan alkoholi voi toimia stimuloivasti, toisinaan taas rauhoittavasti. Useiden yksilöiden kohdalla runsas alkoholin nauttiminen tekee vain uniseksi ja huonovointiseksi, eikä niinkään rohkaise väkivaltaiseen toimintaan. Olosuhteet, joissa alkoholinkäyttö tapahtuu, ovat huomattavasti ratkaisevammassa asemassa kuin itse alkoholi. (Connell, 2014, s. 2.)

Stereotyypillisesti saatetaan ajatella, että miesten aivotoiminta, testosteroni tai geenit ovat syynä heidän väkivaltaiseen toimintaansa. Connellin mukaan tämä ei ole lainkaan totta, sillä tutkimusten mukaan miesten ja naisten psykologiset erot ovat erittäin pieniä. Miehet ja naiset ryhminä ovat hyvin samanlaisia psykologisesti, mikä ei tue yleisesti vallitsevaa stereotyyppiämme. Miesten osallisuutta väkivaltaiseen toimintaan ei siis voida selittää sukupuolten välillä psykologisilla eroilla. (Connell, 2014, s. 3.)

Ei ole myöskään olemassa rikollista ihmistyyppiä, jota voitaisiin käyttää selityksenä. Kriminologian alalla on kuitenkin tutkittu, että sosiaalisilla olosuhteilla voi olla merkitystä. On olemassa sosiaalisissa olosuhteissa ilmeneviä malleja, joiden kautta väkivaltaista käytöstä saatetaan oppia. Nämä olosuhteet sisältävät esimerkiksi marginaalisuuden ja epätasa-arvon tuntemukset sosiaalisissa suhteissa sekä auktoriteetteihin kohdistuvan uhman. Lisäksi näihin olosuhteisiin luetaan tilanteet, joissa mies dominoi naista kulttuurisen painotuksen mukaisesti. (Connell, 2014, s. 3.)

Median osuutta miesten väkivaltaiseen toimintaan on myös spekuloitu. Kuitenkaan se, mitä näemme ruudulta, ei vaikuta suoraan siihen, miten me käyttäydymme. Toimintaelokuvat, urheilu, poliisisarjat ja trillerit ovat kuitenkin suuri osa nykyisen väestön viihteestä. Samanaikaisesti yleisö on hyvin suuri ja kumulatiivinen. Media siis ruokkii nuoria miehiä kertomuksilla siitä, miten miehet saavuttavat kunnioitusta, ihailtua ja onnistumisia aggressiivisuuden, uhman ja dominoinnin kautta. (Connell, 2014, s. 3.)

Alkoholintäyteinen väkivalta usein liittyy johonkin maskuliinisuuden haasteisiin. Esimerkkinä tästä on esimerkiksi nuorten miesten ryhmä, joka uhmaa järjestyksenvalvoja baarissa. Maskuliinisuudet ovat johtamisen malleja, jotka täytyy oppia. Maskuliinisuuden muotoja on

monia ja niistä toiset ovat kunnioitetumpia kuin toiset. Erityisesti nuorten miesten väkivaltatapauksissa on usein kyse maskuliinisuudesta tai sen haastamisesta. Yleisön läsnäolo on hyvin tärkeää. Jotkut näistä jaksoista ovat poikkeuksia, sillä on olemassa paikkoja ja aikoja, joissa sosiaalisia sääntöjä ei tulisi asettaa. (Connell, 2014, s. 4.)

Tärkeää on siis tarkkailla olosuhteita, joissa väkivalta tapahtuu. Lisäksi täytyy kiinnittää huomiota siihen, mitä kaikkea muuta nuorten miesten elämässä tapahtuu. On syytä miettiä esimerkiksi sitä, voiko yhteiskuntamme tarjota nuorille miehille työtä ja onko se arvokasta työtä. Huomiota tulee kiinnittää myös siihen, antaako yhteiskunta miehille positiivisia esimerkkejä naisten kanssa toimimesta, välittämisestä ja luovuudesta. (Connell, 2014, s. 4.)

Australiassa tehty tutkimus väkivallasta ja väkivallan ehkäisemisestä nuorten miesten keskuudessa perustuu konsultaatioon, jonka mukaan nuorten miesten yhteydet poliisiin ovat ongelma. Nuoret miehet kokivat tarvetta päästä vihanhallintakursseille, mutta he kokivat myös tarvitsevänsä lisää ajanviete- ja urheilumahdollisuuksia. Lisäksi miehet toivoivat, että huumeiden saatavuus olisi alhaisempi. (Cameron, 2000, s. 2-6.)

AIC (Austarian Institue of Criminology) organisoii projektin, joka oli keskittynyt väkivaltaan ja sen ehkäisyyn nuorten miesten keskuudessa. Projekti aloitettiin kaksi päivää kestäväillä keskusteluilla, joissa kävi ilmi, että useat nuoret miehet osallistuivat laajasti väkivaltaiseen toimintaan ja väkivalta oli kiinteä osa heidän elämäänsä. Väkivallan muodoista ei keskusteltu tarkemmin, mutta oletettiin, että niihin sisältyi myös henkinen väkivalta.

Miesten kehoissa oli todisteita veitsen iskuista ja ainakin yksi miehistä oli kokenut inestistä lapsuudessaan. Miehillä itsellään oli useita erilaisia strategioita, joiden avulla he voisivat muuttaa käytöstään. Keskusteluissa reflektointiin paljon sitä, miten miehet voisivat välttää ja ennaltaehkäistä väkivaltaiseen ja rikolliseen toimintaan osallistumista. (Cameron, 2000, s. 2-6.)

Syitä näiden nuorten miesten väkivaltaisuuteen etsittiin muun muassa perheväkivallasta. Kaikki perheet ja nuoret miehet eivät kuitenkaan ole väkivaltaisia. Tietyt riskitekijät voivat ennustaa todennäköistä aggressiivista käytöstä tai osallistumista väkivaltaan. Näitä riskitekijöitä ovat tässä tutkimuksessa esimerkiksi miessukupuoli, nuoriaikuisuus elämänvaiheena ja vaikeudet lapsuudessa, kuten vaikeat perhesuhteet ja huono koulumenestys. Väkivaltainen

historia on yksi tärkeimmistä riskitekijöistä, joka voi vaikuttaa siihen, että nuori mies osallistuu väkivaltaiseen toimintaan tai alkaa käyttäytyä aggressiivisesti. (Cameron, 2000, s. 2-6.)

Psykotrooppisten aineiden, etenkin alkoholin, ongelmallinen käyttö on yksi selkeä riskitekijä. Muita riskitekijöitä ovat esimerkiksi psyykkiset sairaudet, etenkin ne oireet ja sairaudet, joihin ei ole haettu minkäänlaista apua. Altistava tekijä on myös se, jos nuori mies joutuu tilanteisiin, jotka edistävät joko itseen kohdistuvaa tai ihmisten välistä väkivaltaa. Tämä sisältää myös tuliaseiden saatavuuden. Perheensisäisen ja myöhempien väkivaltarikosten välinen suhde on kompleksinen. Aggressiivisuuden ja epäsosiaalisen käytöksen on huomattu enteilevän rikollisuutta. (Cameron, 2000, s. 2-6.)

Vuonna 1998 melkein 60 prosenttia tilastoiduista pahoinpitelyistä tapahtui rakennusten ulkopuolella. Alkoholilla oli erittäin merkittävä rooli näissä väkivaltatapauksissa. Osa nuorista miehistä nauttii tappelusta, jolloin tappelu voi olla jonkin täysin mitättömän tapauksen tulos. Keskiluokkaisten nuorten miesten joukossa väkivallasta kehittyy nopeasti kilpailu, jossa taistellaan kunniaa. Syy väkivallalle on tällöin mitätön. Tästä huolimatta miesten välinen vihanpito voi kestää jopa useita kuukausia. Tappeleminen voidaan katsoa laittomaksi toiminnaksi, aivan kuten esimerkiksi huumeiden käyttö. Tämän vuoksi nuoret miehet eivät voi oikeuttaa tappeluitaan käyttämällä niitä konfliktien ratkaisuun. (Cameron, 2000, s. 2-6.)

Jengiytymisen seurauksena miehet saavat osakseen suojelua ryhmän muilta jäseniltä. Kun osa jäsenistä kovettuu esimerkiksi vankilatuomion suorittamisen seurauksena, heidän maailmankatsomuksensa voi muuttua. He voivat esimerkiksi ajatella, että on olemassa vain vahvoja ja heikkoja yksilöitä ja että maailma on paikka, jossa kamppaillaan konflikteista selviytymisen kanssa. Tällaiset kovettuneet nuoret miehet voivat ajatella, että ainoastaan vahvat menestyvät. Niinpä he hyvin rituaalisesti ilmaisevat tätä vahvuutta julmuudella ja armottomuudella. Ihmiset, jotka ovat ryhmän tai jengin jäseniä, voivat omaksua kulttuuriset arvot joissain tilanteissa, mutta jotkut tilanteen voivat paljastaa väkivaltaisen, julman käytöksen. Joissakin tapauksissa ryhmät ovat paljastuneet etniseen solidaarisuuteen liittyvissä asioissa. Vaikka usein ryhmät tulevatkin näkyviksi laittoman toiminnan seurauksena, näin ei kuitenkaan ole aina. Nuoret miehet voivat tuntea olonsa turvalliseksi ryhmässä. Jos poliisit näkevät kolme tai useamman nuoren miehen liikkuvan yhdessä, he saattavat määritellä heidän olevan jengi. (Cameron, 2000, s. 2-6.)

AIC:n projekti tämän nuorten miesten ryhmän kanssa osoitti, että väkivalta vallitsee monen nuoren miehen elämässä. Usein väkivalta on perheen kautta opittua. Väkivaltaa ilmenee kuitenkin myös perherajojen ulkopuolella: Sitä tapahtuu kouluissa ja muissa paikoissa. (Cameron, 2000, s. 2-6.)

2.6 Tutkimustulosten yhteenveto

Kuten kirjallisuuskatsauksesta kokonaisuudessaan voi havaita, tutkimustulokset poikiin ja miehiin liittyvästä väkivallasta ovat varsin ristiriitaisia. Ne antavat hyvin moniulotteisen kuvan nuorten miesten väkivallasta. Tulosten ristiriitaisuus ja moninaisuus riippuu hyvin paljon tutkimusasetelmasta, tieteenalasta ja metodologisista lähtökohtaletuksista.

Osa tutkijoista korostaa geeniperimän vaikutusta, kun kyseessä on miessukupuolen tekemä väkivalta. Samassa yhteydessä miessukupuolen väkivaltaisuutta selitetään tutkimuksissa muun muassa biologisilla tekijöillä.

Poikien ja miesten väkivaltaista toimintaa on selitetty myös kulttuuriin ja ympäristöön liittyvillä tekijöillä, esimerkiksi sankarillisuuden kautta. Myös kotikasvatuksen merkitystä pohditaan joissakin tutkimuksissa. Maskuliinisuuden rakentamiseen liittyvä tunteiden tukahduttaminen ja niiden purkautuminen väkivaltana ovat myös yksi poikien ja miesten väkivaltaa selittävä malli.

Joidenkin tutkimustulosten mukaan taas päihteiden käyttö ja mielenterveysongelmat voivat olla syitä miesten väkivaltaiseen toimintaan. Toisaalta taas on tutkimuksia, joissa muun muassa alkoholin vaikutus väkivaltaisuuteen kumotaan. Mielenterveysongelmiakaan ei ole kaikilla miehillä, jotka käyttävät väkivaltaa.

Tutkimustulokset ovat siis hyvin monisyisiä. Tästä voi päätellä, että miesten tekemä väkivalta ilmiönä on hyvin moninainen ja siihen liittyy paljon erilaisia tekijöitä. Toisissa tapauksissa väkivaltaisuus voi olla monien tekijöiden summa, kun taas joissakin tapauksissa esimerkiksi pelkkä tunteiden tukahduttaminen voi johtaa väkivaltaisuuteen.

3. TAVOITTEET JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

Tutkimukseni tavoitteena on tutkia sitä, miten nuoret aikuiset puhuvat poikien ja miesten harjoittaman väkivallan osaksi elämänsä elämään. Perehdyn tutkimuksessani etenkin siihen, minkä teemojen kautta väkivalta tulee osaksi poikien ja miesten elämää. Haastateltavina oli kuusi henkilöä. Haastateltavista neljä olivat miehiä. Nämä miehet antoivat aineistoon näkökulman sekä väkivallan tekijöinä, että kokijoina. Loput kaksi haastateltavaa olivat naisia, joita haastattelin väkivallan kokijoina.

Päätutkimuskysymykseni on: Millaisen puheen kautta väkivalta tulee osaksi nuorten miesten elämää heidän puheessaan?

Alatutkimuskysymykset ovat:

1. Miten miehet oikeuttavat ja selittävät väkivaltaa puheessaan?
2. Mitä väkivallan tekemiseen ja kokemiseen liittyviä ristiriitaisuuksia haastattelupuhe sisältää?
3. Miten väkivaltaan liittyvät teemat muuttuvat nuorten miesten puheessa keskilapsuudesta nuoreen aikuisuuteen?

Tutkimukseni kohdentuu siis nuoriin, 21–24-vuotiaisiin aikuisiin. Tavoitteena on tutkimuksen avulla selvittää, miten miehet oikeuttavat tekemäänsä väkivaltaa puheessaan, mutta myös sitä, millä he puolustavat ja selittävät väkivaltaisia tekojaan.

4. METODOLOGISET LÄHTÖKOHDAT

Tämä tutkimus on luonteeltaan laadullinen tutkimus, joka paikantuu kasvatustieteelliseen sukupuolentutkimukseen. Sukupuolentutkimuksellinen ote tutkimukseeni juontuu sukupuolesta tutkimuksen analyttisenä välineenä, jonka fokuksena ovat valta ja sukupuoli, sekä niiden väliset kietoumat.

Aineistontuotannossa käytin elämäkerrallista muistelumenetelmää hyödyntäviä fokusryhmä- ja yksilöhaastatteluja. Aineiston analyysissä yhdistelin diskurssianalyysiä ja sisälönanalyysiä.

4.1 Aineiston tuottaminen elämäkerrallisen muistelumenetelmän avulla yksilökeskustelu- ja fokusryhmäkeskusteluhaastatteluissa

Tutkimusta varten haastatellut henkilöt ovat nuoria aikuisia, jotka haastatteluhetkellä asuivat pohjoissuomalaisessa kaupungissa. Haastateltavista kaksi ovat naisia, iältään 23- ja 24-vuotiaita. Neljä haastateltavista on miehiä, joista kaksi olivat haastatteluhetkellä 22-vuotiaita, yksi 23- ja yksi 24-vuotias. Miehillä oli taustaa niin väkivallan tekijöinä kuin kokijoinakin, naiset taas olivat miesten tekemän väkivallan kokijoita. Haastateltavat valikoituvat tutkimukseen pääasiassa siksi, että tunsin heidän taustansa entuudestaan. Miesten tausta väkivallan tekijöinä ja naisten kokijoina olivat syitä, miksi valitsin haastateltavaksi juuri heidät.

Eemil on 22-vuotias, haastatteluhetkellä työtön mies, jonka lapsuutta, nuoruutta ja varhaisaikuisuutta luonnehtii runsas väkivallan käyttö etenkin statuksen kohottamisen ja vallan hahmottamisen välineenä. Päihteiden runsas käyttö ja pienet rikokset ovat myös haastatteluhetkellä osa Eemilin arkipäivää. Haastatteluhetkellä Eemil asui vanhempiensa luona.

Tuure on 24-vuotias, haastatteluhetkellä työssäkäyvä mies. Myös Tuuren lapsuuteen, nuoruuteen ja varhaisaikuisuuteen kuului väkivallan käyttäminen. Maineen ja kunnioituksen saavuttaminen ja ylläpitäminen ovat tapahtuneet Tuuren elämässä vahvasti väkivaltaan nojaten. Haastatteluhetkellä Tuure oli kuitenkin irtautumassa kaveripiiristään ja väkivallan säilyttämisestä elämästä. Hän elää omillaan ja keskittyy työhönsä.

Peetu on haastatteluhetkellä 22-vuotias, työtön mies. Hänen elämäänsä lapsuudesta varhaisaikuisuuteen on värittänyt väkivalta, päihteet ja vallanhimo. Haastatteluhetkellä Peetun elämään kuuluivat edelleen vahvasti päihteet, väkivalta ja pienet rikokset. Peetu asui Eemilin tapaan haastatteluhetkellä vanhempiensa luona.

Ilari on 23-vuotias, haastatteluhetkellä työssäkäyvä mies. Ilarin lapsuutta luonnehtivat huono koulumenestys ja kaverisuosioon rakentuva statuksen tavoittelu. Nuoruudessa a mukaan astuivat väkivalta, päihteet ja pienet rikokset. Varhaisaikuisuuden aikana Ilari kuitenkin irtautui kaveripiiristään ja tätä kautta myös päihteistä, väkivallasta ja rikollisuudesta. Tuuren tapaan Ilari elää omissa taloudessaan ja keskittyy työhönsä sekä perheen perustamiseen.

Aino on 23-vuotias, lapseton nuori nainen, joka kertoi haastattelussa kokemastaan parisuhdeväkivallasta. Haastatteluhetkellä hän oli jo eronnut tästä suhteesta ja eli yksin.

Nina on 24-vuotias nainen, joka kertoi haastattelussa kokemastaan perheväkivallasta. Haastatteluhetkellä hän oli jo eronnut tästä suhteesta ja eli toisen miehen kanssa.

Kaikkien henkilöiden, paikkojen ja kaupunkien nimet on muutettu haastateltavien yksityisyyden suojelemiseksi. Viitataan haastateltaviin useimmiten heidän peitenimillään, mutta osaksi puhun ainoastaan ”haastateltavasta” henkilön anonymiteetin turvaamiseksi. Joitakin tietoja olen muuttanut tai häivyttänyt anonymiteettisyydestä. Jokaiselta henkilöltä on kirjallinen tutkimuslupa ja lisäksi jokainen heistä on tiennyt voivansa vetäytyä tutkimuksesta tai voivansa jättää vastaamatta haastattelukysymyksiin.

Aineisto koostui kuuden henkilön, kahden naisen ja neljän miehen haastatteluista, joista kahta oli haastateltu kahteen kertaan. Näistä haastattelusta litteroitua dataa kertyi 72 sivua. Lisäksi aineistoon sisältyi puolen tunnin mittaisen fokusryhmähaastattelun aineisto, josta dataa kertyi 4 sivua. Haastattelut tuottivat rikkaan kokoelman haastattelupuhetta ja kertomuksia väkivallan kokemisesta ja tekemisestä. Aineisto perustuu muistelutyömenetelmää soveltaen tehtyihin puolistrukturoituihin teemahaastatteluihin, jotka toteutin yksilöhaastatteluina yhtä ryhmähaastattelua lukuun ottamatta.

Tutkimusmetodikseni valikoitui muistelutyömenetelmä, jonka tutkija-psykologi Frigga Haug kehitti 1980-luvulla tutkimusryhmänsä kanssa. Menetelmän tarkoituksena on avata omia lapsuuden ja nuoruuden muistoja, joiden kautta yksilö voi reflektoida ja purkaa naiseuteen liittyviä käsityksiä (Haug, 1987). Muistelutyömenetelmän tarkoituksena on syventää tietoutta siitä, miten yksilöt uusintavat yhteiskunnallisia rakenteita ja kuinka he asettavat

itsensä jo olemassa oleviin sosiaalisiin suhteisiin. Lisäksi muistelutyömenetelmän yksi tärkeistä tarkoituksista on pohtia sitä, miten näkymättömät voimat tehdään näkyviksi. (Ewing ym., 1999, s. 112-126.)

Muistelutyötä tehdään useimmiten ryhmissä. Muisteluryhmässä pohditaan ja problematisoidaan aiheeseen liittyviä toimintoja ja niiden merkityksiä. Muistelutyömenetelmä on muista tutkimusmenetelmistä hieman poikkeava, koska se mahdollistaa myös tutkijan aktiivisen osallistumisen tiedon tuottamiseen. Tutkija ei ole pelkästään ryhmän ohjaaja, vaan myös yksi osallistujista. (Gordon ym., 2004, s. 184). Minun tutkimuksessani muistelutyöryhmä koostui aluksi kuudesta haastateltavasta. Kyseessä oli tarkemmin sanottuna fokusryhmähaastattelu, jossa minä haastattelijana toimin ylläpitäjänä ja samalla myös yhtenä ryhmän osallistujana, kuten muisteluryhmässä on tapana. Fokusryhmähaastattelu on laadulliseen tutkimukseen kuuluva menetelmä, jonka avulla on tarkoitus pyrkiä ymmärtämään tutkittavaa ilmiötä eli tässä tapauksessa väkivaltaa miesten puhumana. Fokusryhmähaastattelua käytetään usein yhdistettynä johonkin toiseen menetelmään, kuten minä käytin yhdistettynä muistelutyömenetelmään. (Ks. Mäntyranta & Kaila, 2008.)

Muistelutyömenetelmä on käytännössä muistojen ja kokemusten jäsentelyä tarinoiksi, joita jaetaan muiden ryhmäkeskusteluun osallistuvien kanssa. Ensimmäisen ryhmätapaamisen tarkoituksena oli, että haastateltavat muistelisivat keskustelun kautta kokemuksiaan väkivaltaan liittyen. Muistelu aloitettiin karttatehtävällä, jossa jokainen väritti kotikaupunkinsa kartasta ne paikat, joissa he olivat joko tehneet tai kokeneet väkivaltaa. Karttatehtävään haastateltavat olivat hyvin motivoituneita, mutta keskusteluvaiheessa tilanne muuttui hyvin vaivantuneeksi. Pyysin haastateltavia muistelemaan kokemuksiaan ja keskustelemaan rohkeasti omista kokemuksistaan. Tilanne kuitenkin eteni niin, että jokainen haastateltava kertoi yhden kokemuksen, jonka jälkeen keskustelu tyrehtyi täysin. Tämän takia muisteluryhmä kokoontui vain kerran, vaikka yleensä tarkoituksena on muistella useiden keskusteluiden kautta. (Ks. Gordon ym., 2004, s. 184)

Muistelutyön tutkimusmenetelmänä voi katsoa vastaavan parhaiten fenomenologis-hermeneuttiseen, osaltaan tutkimusfilosofiseenkin haasteeseen, koska tarkoituksena on, että yksilö voi omien ja muiden muistojen kautta syventää omaa ymmärrystään (Crawford ym., 1992, s. 32-33). Tämä oli tarkoitukseni, kun valitsin muistelutyömenetelmän. Halusin syventää myös omaa ymmärrystäni haastateltavien kokemuksista ja saada heidät keskustelemaan toistensa kokemuksista.

Muistelutyöskentelyn aikana toiminnan, puheen, ajatusten ja puheen rakentuminen tulevat yhdessä toimintatapojen toistamisen ja tuottamisen kanssa tietoisemmiksi. Kartografian tekemisellä pyrin sulauttamaan keskustelutilanteeseen mukaan myös toiminallisuutta. Sama toistui myös yksilöhaastatteluissa, kun kiertelimme jokaisen haastateltavan kanssa niissä paikoissa, joissa he olivat kokeneet tai tehneet väkivaltaa. Kummassakaan haastattelutilanteessa toiminallisuus ei kuitenkaan tuottanut toivottua tulosta. Esimerkiksi kartografiaa haastateltavat tekivät hyvin itsenäisesti, eivätkä he juurikaan uskaltaneet keskustella keskenään sitä tehdessään. Tämän vuoksi päädyin yksilöhaastatteluihin, joissa haastateltavat puhuivat vapautuneemmin kuin ryhmähaastattelussa. Tämän vuoksi yksilöhaastattelut toimivat paremmin asettamani tutkimustehtävän kannalta. (Ks. Kupiainen, 2005, s. 85-97.)

Päätin, että jatkan aineistonkeruuta tekemällä yksilöhaastattelun jokaisen haastateltavan kanssa. Yksilöhaastatteluihin olin valmistellut etukäteen kysymyksiä muutaman teeman alle. Näitä kysymyksiä kävin haastateltavan kanssa läpi samalla, kun kiertelimme niissä paikoissa, joissa haastateltavat olivat kohdanneet väkivaltaa joko tekijän tai kokijan roolissa. Haastatteluiden aineisto ei kuitenkaan ollut tarpeeksi kylläntynyt sen tutkimusasetelman kannalta, jota olin aluksi ajatellut. Tarkoituksena oli alun perin ollut tutkia sitä, mitä lokaa- leja ja materiaalisia objekteja väkivaltaan liittyy. Aineistossa ei kuitenkaan ollut näihin asioihin liittyen tarpeeksi evidenssiä, joten päädyin lopulta tekemään haastattelututkimuksen siitä, miten nuoret aikuiset puhuvat väkivallan osaksi poikien ja miesten elämää.

Uutta tutkimusnäkökulmaa varten tein kaikille mieshaastateltavalle puolistrukturoidut teema- haastattelut yksityiskohtaisemmilla teemoilla ja kysymyksillä varustettuina. Haastattelu tällä haastattelurungolla tuotti hyvin rikkaan aineiston liittyen väkivaltaan ja siihen, miten miehet puhuvat väkivallan osaksi elämäänsä ja oikeuttavat sen tekemistä.

Lopullisessa tutkimuksessani käytin osia fokusryhmähaastattelusta saamastani aineistosta sekä kaikkien haastateltavien yksilöhaastatteluista saamiani aineistoja. Litteroin kaikki tekemäni haastattelut, jonka jälkeen ryhdyin teemoittelemaan litteroitua tekstiä yhdistellen tulkinnassa ja teemoittelussa niin diskurssianalyysiä kuin sisällönanalyysiäkin. Teemoihin jakamisen jälkeen vuorossa oli aineiston analyysi, tulkintojen ja johtopäätösten tekeminen.

4.2 Diskurssianalyysi

Tutkimukseni tarkoituksena on pyrkiä hahmottamaan sitä, millaisten elementtien kautta miehet puhuvat väkivallan osaksi elämäänsä. Tämän vuoksi tutkimukseni on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Laadullisten tutkimusten analysointiin voidaan käyttää useita eri menetelmiä. Minun tutkimukseni kannalta parhaaksi analyysimenetelmäksi valikoitu diskurssianalyysi, koska tutkin nimenomaan miesten puhetta ja sitä, miten he puhuvat väkivallasta ja millaisia sanontatapoja, äänensävyjä ja – painoja he käyttävät puhuessaan väkivallasta. (Hirsjärvi ym., 1997, s. 221-230). Laadullisen tutkimuksen keskeisin tavoite on tutkittavan ilmiön ymmärtäminen. Tutkimuksessani pyrin ymmärtämään sitä, miten miehet puhuvat väkivallan osaksi elämäänsä ja millä tavoilla he oikeuttavat tekemäänsä väkivaltaa. (Metsämuuronen, 2008, s. 201-208.)

Diskurssianalyttinen tutkimus on yksi laadullisen tutkimuksen tutkimusmenetelmistä. Vaikka diskurssianalyttinen tutkimus on laadullista luonteeltaan, tyypiltään se on hermeneuttista (Pietikäinen & Mäntynen, 2009, s. 139-145). Tutkimusmetodina sen tavoitteena on jäsentää ja tehdä tulkintoja kielellisestä tutkimusaineistosta. Diskurssianalyysia on käytetty paljon kasvatustieteellisessä tutkimuksessa ja se onkin yksi syy, miksi valitsin sen tutkimukseni toiseksi analyysimenetelmäksi. (Husa, 1999, s. 92.)

Käytetystä kielestä ja semiotiikasta voi tehdä monia tulkintoja. Niistä voi esimerkiksi löytää sosiaalisia rakenteita ja näiden rakenteiden välisiä suhteita. Kielen ja sen käytön avulla voidaan vaikuttaa asioihin ja tilaan. Tällainen vaikuttaminen on aina merkityksellistä ja kontekstiin sidottua. Diskurssianalyttisessä tutkimuksessa tutkitaan sitä, mitä kielellä on mahdollista saada aikaan ja mikä sen merkitys on vallankäytön välineenä. (Pietikäinen & Mäntynen, 2009, s. 11-15.)

Diskurssin ja diskurssianalyysin määritelmät voivat erota toisistaan, sillä niiden määrittely riippuu hyvin paljon tutkijan näkökulmasta ja hänen edustamastaan tieteestä (Vaara & Laine, 2006, s. 158-159). Diskurssista puhuttaessa voidaan tarkoittaa joko virallista tai epävirallista puhetta tai vaihtoehtoisesti kirjoitettua tekstiä. Kulttuuri on vaikuttanut aikojen saatossa siihen, miten diskurssi muotoutuu. Diskurssianalyttikon tulkinta käsitteestä vaikuttaa hyvin paljon siihen, mitä diskurssilla tarkoitetaan ja millaista informaatiota se sisältää käsitteenä. Näin ollen sen käyttö ja soveltaminen riippuu käyttötarkoituksesta ja siitä, millaisia valintoja analyytikko tekee. (Pietikäinen & Mäntynen, 2009, s. 22-27.)

Kuten todettu, diskurssianalyysi on luonteeltaan laadullinen menetelmä, mutta se voidaan nähdä myös löyhänä teoreettisena viitekehystenä. (Bergström & Borgéus, 2012, s. 353-355). Teoreettinen viitekehys muodostuu tieteellisistä olettamuksista. Näitä olettamuksia ovat esimerkiksi kielen ja sen käytön muodostama sosiaalinen todellisuus, merkityssysteemien välinen valtataistelu, sosiaalisen vuorovaikutuksen kontekstuaalisuus, sosiaalisen toiminnan kiinnittyminen merkityssysteemeihin ja kielen käyttäminen seurauksien luomiseen. (Jokinen, Juhila & Suoninen, 1993, s. 9-10).

Diskurssianalyysia voidaan pitää kielen käyttämistä ja merkitysvälitteistä toimintaa tutkivana menetelmänä. Sen tehtävänä on analysoida yksityiskohtaisesti sitä, miten sosiaalista todellisuutta tuotetaan erilaisissa sosiaalisissa tilanteissa. Kieli ja sen käyttö voidaan nähdä todellisuuden kuvana tai tämän todellisuuden rakentamisena. Kielen ja sen käytön tarkastelu todellisuuden kuvana on realistisempaa kuin sen näkeminen todellisuuden rakentamisena, joka on lähinnä sosiaaliskonstruktivistinen näkökulma. (Jokinen ym., 1993, s. 9-10)

Realismin näkökulmasta tiede on totta. Tiede kuvaa todellisuutta, joten se ottaa huomioon myös sen, ettei kaikkea ole mahdollista selittää aistillisesti. Nykyään realismista puhuttaessa käytetään nimeä kriittinen realismi. Tämän näkökulman mukaan tiede ei ole välttämättä totta, mutta se korjautuu sitä mukaan, kun se lähestyy totuutta (Raatikainen, 2004, s. 70-76). Konstruktivistinen näkökulma pitää todellisuutta suhteellisena. Konstruktivismi on filosofinen tieteenala, joka metodologialtaan on hermeneuttista. Tämän vuoksi konstruktivismi on luonteeltaan tulkinnallista ja sitä leimaa subjektiivisuus. (Metsämuuronen, 2008, s. 206.)

Teksteissä voidaan nähdä ihmisten puhetta, eikä niinkään kielen värittämää puhetta. Kieli on toki merkityksellistä, koska sille on olemassa aina jonkinlainen tarkoitus. Juuri näiden tarkoitusten ja merkitysten selittämiseen, ymmärtämiseen ja käsitteellistämiseen ja tulkitsemiseen tarvitaan diskurssianalyysia. (Ricœur & Kujansivu, 2000, s. 39, 48–49, 115–119.)

Kuvauksista, jotka on valittu diskurssianalyttisen tutkimuksen kohteeksi, käytetään nimitystä selonteko. Diskurssianalyttisen tutkimuksen ytimeen kulmineituvat merkitykset, kulttuurisuus ja kommunikatiivisuus. Nämä kaikki ovat jatkuvassa, kiinteässä yhteydessä toisiinsa. Diskurssianalyttinen tutkimus keskittyy siis tutkimaan kielenkäytön merkityksiä, jotka muodostuvat sosiaalisessa vuorovaikutuksessa. Merkitykset ovat myös kulttuuriin sidoksissa. Juuri näitä merkityksiä etsin miesten kielenkäytöstä. Aineisto analysoinnissa kes-

kityin erityisesti siihen, millaista miesten puhe oli heidän puhuessaan väkivaltakokemuksistaan. Kiinnitin kuitenkin myös huomiota siihen, millaisia kielellisiä ilmaisuja miehet käyttivät puheessaan. (Pietikäinen & Mäntynen, 2009, s. 11.)

Diskurssianalyysin avulla ilmiöstä voidaan tuoda esille syy-seuraussuhteita. Se mahdollistaa ilmiön laadullisen kuvaamisen sekä ilmentämisen sosiaalisessa ja historiallisessa kontekstissa. Tavoitteena on, että diskurssianalyysin kautta ymmärrettäisiin kieltä ja sen käyttöä sosiaalisena toimintana. Lisäksi pyrkimyksenä on ymmärtää kielellistä toimintaa, asenteita, ideologioita, kokemuksia, mielikuvia, normeja, odotuksia ja tuntemuksia, jotka puheessa esiintyvät. Tavoitteenani onkin ymmärtää nimenomaan niitä asenteita, mielikuvia, tuntemuksia ja toimintaa, jotka välittyvät haastatteleminen nuorten miesten puheesta. (Pietikäinen & Mäntynen, 2009, s. 126-130.)

Nykyään kieli on hyvin vahvasti läsnä kaikkialla meidän yhteiskunnassamme. Se on myös väline muun muassa politiikassa ja arvovaltaisissa teksteissä. Kieleen ja sen käyttöön suhtautuminen kriittisesti on perusteltua, sillä kieli on keino vaikuttaa. Tämän vuoksi se voi olla myös ohjattua, kontrolloitua tai jopa manipuloitua. Nämä olivat asioita, joita pohdin etenkin arvioidessani tutkimukseni luotettavuutta. (Pietikäinen & Mäntynen, 2009, s. 20-21.)

Diskurssianalyysin lisäksi käytin aineiston teemoitteluun sisällönanalyysiä. Sisällönanalyysissä aineistoa tarkastellaan erittelemällä ja etsimällä yhtäläisyyksiä ja eroja. Kuten diskurssianalyysikin, sisällönanalyysi on tekstianalyysia, jossa tarkastellaan jo valmiiksi tekstimuotoisia tai tekstimuotoon muunnettuja aineistoja. Tutkittavat tekstit voivat olla esimerkiksi kirjoja, haastatteluita, puheita tai keskusteluja. Tutkimuksessani tutkittavat tekstit olivat siis tekstimuotoon muutettua haastattelupuhetta. Sisällönanalyysin avulla pyrin muodostamaan kuvauksen siitä, millaisten voimien kautta miehet puhuvat väkivallan osaksi elämäänsä. Tämän kuvauksen avulla, jonka avulla pystyin myös kiinnittämään tulokset ilmiön laajempaan kontekstiin, eli miehiin väkivallan tekijöinä, sekä muihin tutkimustuloksiin. (Tuomi & Sarajarvi, 2002, s. 109-116.)

5. AINEISTON ANALYYSI

Tässä luvussa käsittelen aineistoa kolmen eri teeman avulla. Näitä teemoja ovat väkivallan oikeuttaminen, vallan ja väkivallan suhde sekä ristiriitaisuudet. Ensimmäisellä analyysikierroksen tehtävänä oli litteroida haastattelut tekstitiedostoiksi. Litteroidun aineiston analysoin tämän jälkeen henkilöittäin käyttäen sisällönanalyysiä. Etsin haastattelupuheesta erilaisia teemoja ja tapoja, joilla miehet muun muassa oikeuttivat väkivaltaa. Lisäksi etsin puheesta muun muassa välittämistä, huumoria, maineeseen ja statukseen liittyviä kohtia, sekä ristiriitaisuuksia. Viimeisessä analyysivaiheessa järjestelin nämä teemat eri kategorioihin ja muodostin näistä kategorioista suurempia kokonaisuuksia. Tein aineistosta tulkintoja löytämäni teemojen sekä tutkimuskirjallisuuden valossa.

5.1 Väkivallan oikeuttaminen

Mieshaasteltavien puheesta ilmeni useita eri tapoja, joilla he oikeuttivat tekemäänsä väkivaltaa. Naispuolisten haastateltavien puheesta taas ilmeni tapoja, joilla miehet puolustelivat väkivaltaisista tekoistaan näitä naisia kohtaan. Nämä tavat jaoin kahteen eri ryhmään: Tekijän ominaisuuksiin liittyvät oikeutukset ja ulkoiset väkivaltaa oikeuttavat tekijä

5.1.1 Väkivallan tekijään liittyvät oikeutukset

Tähän kategoriaan kuuluvat teemat ovat niitä oikeutuksia, jotka liittyvät väkivallan tekijään itseensä. Näitä teemoja ovat muun muassa luonteenpiirteet ja ominaisuudet, maine, päätelmät ja tottumus sekä sukupuoli ja maskuliinisuus.

Mieshaastateltavien puheesta pystyi erittelemään heihin itseensä, heidän luonteeseensa ja ominaisuuksiinsa liittyviä asioita, joita he käyttivät oikeutuksena väkivaltaiselle toiminnalleen. Eräs mieshaastateltavista, Eemil, perusteli tekemäänsä väkivaltaa sillä, että hän on

luonteeltaan impulsiivinen ja äkkipikainen. Peetu kuvaili itseään lähes samoin kertoen huonohermoisuudestaan ja siitä, ettei tahdo itseään määrällävän. Hän kertoi myös tunteneensa etenkin teini-iässä paljon vihaa, joka purkautui usein väkivaltaisena toimintana. Nämä mieshaastateltavat siis oikeuttivat tekemäänsä väkivaltaa omilla luonteenpiirteillään ja tuntemuksillaan. Osa tutkijoista käyttää edelleen miesten tekemän väkivallan selityksenä geneettistä perimää, johon luonteenpiirteet osittain liittyvät. Connell'n (2014) mukaan tämä on kuitenkin vanhentunut selitysmalli, eikä siihen voi nojata etsittäessä selityksiä nuorten miesten väkivaltaiselle käyttäytymiselle.

Mieshaastateltavat oikeuttivat puheessaan tekemäänsä väkivaltaa tavoilla, jotka liittyivät heidän maineeseensa. Peetu kertoi haastattelussa ”pahan pojan” maineestaan, jonka vuoksi hän koki, ettei voi enää toimia toisin tilanteissa, joissa yksi vaihtoehto on käyttää väkivaltaa. Muut mieshaastateltavat oikeuttivat tekemäänsä väkivaltaa samoin; jos he eivät näyttäneet kykenevänsä käyttämään väkivaltaa, se olisi vaikuttanut heikentävästi heidän maineeseensa ja tätä kautta myös heidän asemaansa suosiojärjestelmässä. Maineen ja suosion ylläpitäminen olivat siis yksi asia, jolla mieshaastateltavat oikeuttivat ja selittävät väkivaltaista toimintaansa. Tämä näkyy etenkin seuraavissa otteissa, jotka ovat kahden eri miehen haastateluista:

”Mies 1: ...Ku tää nyt kaikki on vaan menny tähän. Vaikka määhaluaisinki olla semmonen kunnollinen, nii enhän määhän enää voi, ku oon tämmöseksi leimautunu. Määhän oon kovis ja sillä siisti.”

”Mies 2: Muahan ois pietty ihan nössönä, jos en ois lähteny mukaan kavereitten juttuihin tai jos oisin aina vaa lassyttämällä hoitanu asiat, siis jos joku vaikka ois aukonu päätä mulle.”

Maine ja status olivat myös Mannisen väitöskirjassa (2010) yksi tapa, jolla nuoret pojat selittivät väkivaltaista toimintaansa. Manninen tutki väitöskirjassaan Ollia, joka alkoi yläkouluissa rakentaa korkeampaa statusta resurssinaan väkivalta ja pelkovaltaan perustuva kunnioitus. Kuten Olli, myös tämän tutkimuksen mieshaastateltavat rakensivat mainettaan väkivallan avulla.

Maineen ylläpitämiseksi miesten täytyi jatkuvasti todistella omaa kykyään käyttää väkivaltaa. Väkivallan vaikutus maineeseen ja sen ylläpitämiseen korostuu myös Huukin & Sunna-

rin artikkelissa (2015), jossa tarkastellaan Mikaelin väkivaltaisen toiminnan vaikutusta statukseen ja myötätunnon ilmenemiseen. Mitä väkivaltaisemman maineen Mikael onnistui hankkimaan, sitä korkeamman statuksen hän saavutti kaveripiirissään ja kouluympäristössä. Tämä havainto tukee tapaa, jolla haastattelemani miehet oikeuttavat tekemäänsä väkivaltaa.

Yksi mieshaastateltavista mainitsi väkivallan käyttämisen totuttuna ratkaisumallina konfliktitilanteessa. Hän kertoi tottuneensa käyttämään väkivaltaa ristiriitatilanteissa, eikä hän osannut toimia enää toisin, kuten seuraavasta esimerkistä voi päätellä:

”Mies: ...Oon tottunu hoitaan asiat tälleen, ei semmonen ämmämäinen lässytys hyödytä. Ei se sillä kummene, ku pitää vaa kattua, että kumpi on kovempi jätkä..”

Tällainen puhe ja toiminta voi olla merkki heikoista sosiaalisista taidoista ja siitä, miten väkivalta on helpompi selkeämpi ja suoraviivaisempi tapa ratkaista ristiriidat. Tällöin toinen on selkeästi voittaja ja toinen häviöjä.

Joidenkin mieshaastateltavien puheesta ilmeni, että syytä väkivallan käyttämiselle saatettiin hakea jopa kuvitteellisten päätelmien kautta. He olivat esimerkiksi tietyissä tilanteissa tehneet päätelmiä, jonka mukaan sivullisten miesten nauraminen kohdistui heihin. Tämä tilanne johti näiden mieshaastateltavien aloittamaan väkivaltaan. Eräässä tapauksessa taas miehet päättivät puolustaa naista, jonka tavaroita tämän miesystävä oli rikkonut. Miehet päättelivät, että miesystävä oli varmasti käyttäytynyt väkivaltaisesti myös tätä naista kohtaan ja lähtivät kostoretkelle astaloineen.

Kumpikaan näistä esimerkeistä ei ole selkeä tapaus, jossa miehiä olisi provosoitu käyttämään väkivaltaa. He itse tekivät päätelmiä, jotka oikeuttivat väkivallan käyttämisen näissä tilanteissa, mikä kertoo siitä, että miehillä oli halu käyttää väkivaltaa.

Etenkin yhden mieshaastateltavan puheesta välittyi vahvasti se, miten sukupuoli ja maskuliinisuus olivat hänen mielestään oikeutuksia väkivaltaisille teoille. Tämän miehen puheesta ilmeni myös, että hänen mielestään kyky käyttää väkivaltaa on tärkeä osa miehisyttä ja miehenä olemista. Tämä näkyy myös miesten puheessa seuraavasti:

”Mies 1: ...Se on miesten hommaa heilutella nyrkkejä ja naiset vaa kattoo korkeintaan.”

”Mies 2: Ei semmonen oo kummonen mies, joka ei ittiä ossaa puolustaa.”

Connell'n (1995), Jokisen (2000) ja Haywoodin & Ghail'n (2012) mukaan väkivaltaisuus ja aggressiivisuus ovat ominaisuuksia, jotka liitetään vahvasti hegemoniseen maskuliinisuuteen. Kyky käyttää väkivaltaa nähdään näiden tutkijoiden mukaan yhtenä osana ihannemas-
kuliinisuuden tavoittelua, josta voidaan katsoa olevan kyse myös tämän mieshaastateltavan tapauksessa. Se, että hän oikeuttaa tekemäänsä väkivaltaa omaan sukupuoleensa ja masku-
liinisuuteen liittyvillä tekijöillä on todiste siitä, että hän myös rakentaa ja tavoittelee hege-
monista maskuliinisuutta.

5.1.2 Ulkoiset väkivaltaa oikeuttavat tekijät

Tässä aluvuossa käsittelen miesten puheessa ilmeneviä ulkoisia tekijöitä, joilla he oikeutti-
vat tekemäänsä väkivaltaa. Nämä tekijät join neljään eri kategoriaan: Kohteen vastuuttami-
nen, väkivallan yleistäminen ja normalisoiminen, päihteet sekä kosto ja puolustaminen.

Eräs mieshaastateltavista oikeutti puheessaan toistuvasti tekemäänsä väkivaltaa velvoittaen
väkivallan kohteen kantamaan vastuun hänelle tehdystä väkivallasta. Tämän miehen mukaan
väkivallan kohde oli aina tietoinen siitä, mitä tapahtuu, jos häntä ärsyttää tahallaan. Lisäksi
hän vetosi usein siihen, että hän oli varoittanut tai uhannut väkivallan kohdetta väkivallalla
jo aiemmin. Mieshaastateltavan mukaan oli siis uhrin oma syy, että hän joutui tämän miehen
väkivallan kohteeksi. Väkivallan kohteen velvoittaminen näkyy etenkin seuraavassa katkel-
massa:

” Haastattelija: Nii, että sää et kadu sitä, että oot satuttanu toista ihmistä?

Mies: Emmää, sääli on sairautta. Ite ne sen aiheutti. Emmää ilman syytä ketään hakkaa.”

Kohteen velvoittaminen esiintyi myös Honkatunkian, Nyqvistin ja Pösön (2007) tutkimuk-
sessa, joka perustui siihen, miten teini-ikäiset pojat ja nuoret miehet puhuvat väkivallasta.
Tutkimuksen mukaan pojat oikeuttivat tekemäänsä väkivaltaa juuri sen perusteella, että uhri
kyllä tiesi, mitä odottaa, jos hän nousisi haastamaan korkeamman statuksen omaavia poikia.

Samanlainen velvoittaminen näkyi myös Hardingin (2009) tutkimuksessa asuinalueen ja vanhempien kavereiden vaikutuksesta poikien väkivaltaiseen käyttäytymiseen. Yhdysvalloissa tehdyn tutkimuksen mukaan etenkin eri asuinalueilla asuvien poikien välisissä väkivaltaisissa kohtaamisissa oli kyse siitä, että molemmat tiesivät, mitä tuleman pitää, jos ikään kuin tunkeutuu toisen reviirille. Väkivallan kohteen velvoittaminen voi siis olla oikeutus väkivallalle, mutta kyse voi olla myös maskuliinisuuksien välisestä haastamisesta, jolloin kumpikin osapuoli tietää, mitä odottaa.

Toinen naishaastateltavista, Nina, kertoi kokemastaan parisuhdeväkivallasta ja siitä, miten hänen miehensä oikeutti Ninaan kohdistamaansa väkivaltaa. Hyvin usein mies peilasi tekemäänsä väkivaltaa siihen, miten Nina teki hänet tahallansa mustasukkaiseksi, vaikka tiesi, mihin mustasukkaisuuskohtaus yleensä päättyi. Mies siis sysäsi vastuun tekemästään väkivallasta Ninalle syyttäen tätä, vaikka todellisuudessa hän itse oli syyllinen tekemäänsä väkivaltaan.

Danis (2003) selitti parisuhdeväkivaltaa parisuhteen ja perheen vuorovaikutusteorialla. Tämän teorian mukaan väkivalta parisuhteessa johtuu vääristä vuorovaikutusmalleista. Siksi väkivaltaa tulisi tarkastella huomioiden parisuhteen vuorovaikutuksen konteksti, ominaispiirteet ja parisuhteen dynamiikka. Tämän teorian valossa voidaan ajatella, että myös Ninan kokemaa parisuhdeväkivaltaa johtuu puutteellisesta vuorovaikutuksesta parisuhteessa. Tästä näkökulmasta katsottuna hänen miehensä oikeutus olisi osittain oikea; Nina on ollut omalta osaltaan rakentamassa parisuhteen kommunikaatiota ja vuorovaikutusta, mutta sen epäonnistuksessa hän joutuu kärsimään parisuhdeväkivallasta. Asia ei kuitenkaan ole näin mustavalkoinen, sillä väkivalta ratkaisumallina ei voi olla seurausta puutteellisesta vuorovaikutuksesta parisuhteessa.

Yksi ulkoisista tekijöistä, joilla miehet oikeuttivat tekemäänsä väkivaltaan puheessaan, on väkivallan yleistäminen ja normalisoiminen. Kaikki mieshaastateltavista oikeuttivat tekemäänsä väkivaltaa sen perusteella, etteivät he ole ainoita, jotka toimivat näin. Lisäksi Peetu mainitsi pitävänsä väkivaltaa normaalina, koska sitä näkee päivittäin esimerkiksi median kautta. Yleisyys oikeutuksena näkyy etenkin Peetun seuraavassa puheenvuorossa.

”Peetu: ...Mutta kyllä väkivalta on normaalia ja joskus ihan hyvästäki mun mielestä. Tulleehan sitä telkkaristaki koko ajan.”

Väkivallan yleistäminen ja normaalina pitäminen ovat White-Watsonin (2007) mukaan seurausta siitä, että väkivalta on paljon läsnä etenkin poikien elämässä muun muassa sotaleikkien, väkivaltaisten video- ja tietokonepelien sekä elokuvien kautta. Lisäksi White-Watson mainitsee kotikasvatuksen merkityksen, kun puhutaan poikien suhtautumisesta väkivaltaan. Vanhempien suhtautuminen poikien väkivaltaiseen toimintaan asenteella ”Pojat ovat poikia” antaa pojille sen vaikutelman, että väkivalta on normaalia ja hyväksyttyä heille heidän sukupuolensa vuoksi.

Peetun ja muiden mieshaastateltavien kohdalla voi olla kyse juuri siitä, että he ovat saaneet kotoa mallin, jonka mukaan väkivalta on normaalia poikien käyttämä. Toisaalta taas heidän kotonaan on voinut olla salliva ilmapiiri esimerkiksi väkivaltapelien ja –elokuvien katsomisen suhteen. Tästä johtuen miehet ovat saaneet jo lapsuudessa sen kuvan, että väkivaltaa on sallittua käyttää, koska se on yleistä. Tästä muotoutuu ikään kuin kehä: Väkivallan käyttäminen on sallittua, koska se on yleistä. Väkivallasta taas tulee sallittua yleisyytensä vuoksi.

Päihteet olivat mieshaasteltavien puheessa yleinen oikeutus väkivaltaiselle toiminnalle. Tuure mainitsi päihteiden olevan syy siihen, että hän on toisinaan käyttänyt kovaakin väkivaltaa. Etenkin aikuisiällä kaikki mieshaastateltavat mainitsivat olleensa alkoholin tai muiden päihteiden vaikutuksen alaisena joutuessaan väkivaltilanteisiin. Eemil epäili, ettei kaikkia hänen kokemiaan väkivaltilanteita olisi tapahtunut, ellei hän olisi ollut humalassa.

” Eemil: Oon mä aina ollu vähä kännissä. Ei sitä selvin päin tuu hermostuttua nii helposti.”

Tämän katkelman perusteella päihteiden voidaan katsoa olevan oikeutus tehdylle väkivallalle. Connell’n artikkeli (2014) tukee ajatusta siitä, että alkoholi on nimenomana oikeutus tehdylle väkivallalle, eikä syy siihen. Connell’n mukaan alkoholi ei tee ketään väkivaltaiseksi, vaan olennaista onkin se, millaisiin tilanteisiin humalassa ollessaan joutuu. Haastattelemani miehet ovat humaltuneena joutuneet tilanteisiin, joissa terävästä arviointikyvystä ja selkeästä ajattelusta olisi ollut suurta hyötyä. Koska humalatilasta kuitenkin vaikuttaa ajatteluun ja arviointiin heikentävästi, tilanne on johtanut väkivaltaisuuksiin. Toki myös miesten taustalla ja suhtautumisella väkivallan käyttämiseen on ollut vaikutusta siihen, miten he ovat näissä tilanteissa toimineet.

Suomen virallisesta tilastoista (2009) ja Kansaneläkelaitoksen tekemästä suomalaisten turvallisuutta koskevasta tutkimuksesta (2003) ilmenee, että miesten kokemuksiin väkivaltilan-

teisiin liittyy lähes poikkeuksetta alkoholi. Hyvin usein sekä uhri, että tekijä ovat olleet alkoholin vaikutuksen alaisena. Alkoholilla on siis hyvin suuri rooli väkivaltatapauksissa, mutta se ei silti oikeuta väkivaltaa tai ole suoraan syy väkivaltaan. Alkoholi on helppo oikeutus väkivallalle, koska silloin voi vedota siihen, miten aistit hämärtyvät, eikä ajattele selkeästi. Huolimatta tästä alkoholi ei saa ketään käyttäytymään väkivaltaisesti, vaan tilanteen syntyyn vaikuttavat vallitsevat olosuhteet sekä tekijän aiempi suhde väkivaltaan.

Päihteet liittyivät toisinaan myös perheväkivaltaan, josta yksi naishaastatteluvastaava, Aino, kertoo haastattelussaan. Ainon mukaan väkivaltaan johtaneet tilanteet ovat alkaneet hyvin usein niin, että joko hänen miehensä tai he molemmat ovat olleet alkoholin vaikutuksen alaisina. Usein tilanteeseen on liittynyt myös paikallinen baari tai yökerho. Yhdysvaltalaisen tutkimuksen mukaan päihteet liittyivät jopa puoleen perheväkivaltatapauksista. Tästä huolimatta ne eivät selitä perheväkivaltaa ilmiönä. Fyysiseen, vakavaan väkivaltaan alkoholi liittyy noin 43 prosentissa perheväkivaltatapauksista. Henkiseen väkivaltaan alkoholi taas liittyy vain 10 prosentissa tapauksista. Hyvin usein väkivallan miespuolinen tekijä on alkoholin vaikutuksen alaisena, kun taas naispuolinen uhri on selvin päin. Naisen alkoholinkäytöllä ei ole todettu olevan vaikutusta perheväkivallan ilmenemiseen. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, ettei väkivallan tekijä parisuhteessa voisi olla nainen tai samaa sukupuolta oleva puoliso. (Rossow, 2000, s. 67-68.)

Mieshaastatteluvastaava Eemil ja Peetu oikeuttivat puheessaan väkivaltaa joko kostolla tai puolustamisella. Eemilin mukaan hänellä oli oikeus kostaa väkivallan avulla, jos joku oli tehnyt väärin häntä tai hänen kavereitaan kohtaan. Peetu taas mainitsi, ettei kaveria jätetä. Tämä merkitsi sitä, että kaveripiirissä kaikkien oli oltava valmiita käyttämään väkivaltaa puolustaessaan toinen toistaan. Puolustamista ja kostamista mieshaastattelijat käyttivät puheessaan oikeutuksena sille, että olivat hakanneet jonkun tai uhanneet jotakuta väkivallalla.

Honkatukian, Nyqvistin ja Pösön (2007) tutkimuksessa pojat puhuvat juuri siitä väkivallasta, jonka tarkoituksena on puolustaa kavereita tai kostaa heidän puolestaan. Väkivaltaan turvautuvien poikien kaveripiireissä ei suvaita niitä, jotka pakenevat väkivaltaisista tilanteista ja jättävät näin puolustamatta kavereitaan. Pakenijaa halveksutaan ja häntä pidetään pelkurina, joka on hegemonista maskuliinisuutta rakentavalle pojalle erittäin häpeällinen leima. Tämä johtaa toisinaan siihen, että myös ne pojat, jotka eivät haluaisi käyttää väkivaltaa, joutuvat turvautumaan siihen ryhmäpaineen alla ja välttääkseen pelkurin leiman.

Toisaalta pakeneminen tietyissä tilanteissa on sallittua. Kun kyseessä on kavereiden puolustaminen, pakeneminen on halveksittu teko. Sen sijaan esimerkiksi poliiseilta pakeneminen ei ole halveksittu teko. Tämä näkyy muun muassa Peetun puheessa, jossa hän kertoo paenneensa poliisia yhdessä kavereidensa kanssa erään väkivaltatilanteen yhteydessä.

Kostaminen näkyi väkivallan syynä myös Hardingin (2009) tutkimuksessa, jossa tutkittiin Yhdysvalloissa eri asuinalueiden välillä tapahtuvaa väkivaltaista kanssakäymistä. Toisen jengin reviirille tunkeutuminen aloitti useimmiten kostonkierteen, joka näkyi hyvin väkivaltaisina yhteydenottoina eri asuinalueiden jengien välillä.

Kostaminen ja puolustaminen voivat siis olla syitä käyttää väkivaltaa, mutta ne eivät silti oikeuta sitä. Tutkimuksessani mieshaastateltavat kuitenkin puolustelevat tekemäänsä väkivaltaa sillä, että kyseessä oli esimerkiksi naispuolisen henkilön tai ystävän puolustaminen. Näiden miesten maailmassa väkivaltateko on siis jollain tavalla kunniallisempi, kun se on tehty toista ihmistä puolustaakseen tai sillä on pyritty kostamaan itselle tehty vääryys. Kostamisen suhteen oikeutus koskee siis sitä, etteivät miehet olleet itse niitä, jotka aloittivat kostonkierteen.

5.2 Ristiriitaisuudet

Haastateltavien puheesta ilmeni useita ristiriitaisuuksia liittyen heidän kokemuksiinsa väkivallan tekijöinä ja kokijoina. Olen jakanut nämä ristiriitaisuudet neljään eri alakäsitteeseen. Näitä alakäsitteitä ovat helppous ja vaikeus, heikkous ja vahvuus, väkivalloin välittäminen ja imagon varjeleminen.

5.2.1 Helppous ja vaikeus

Mieshaastateltavien joukosta erityisesti Peetun puheessa oli runsaasti ristiriitaisuuksia liittyen hänen väkivaltaiseen toimintaansa. Peetu esimerkiksi mainitsee elämän olevan helppoa sen jälkeen, kun hän oli hankkinut itselleen kovan, pelkovaltaan perustuvan maineen väkivaltaisen toimintansa avulla:

”Peetu: Ei oo mun tapa alkaa jaaritteleen, jos joku hyppii mun silimille. Mää hakkaan sen ja ku sen tarpeeksi monelle tyypille, nii sitte ei tuu kukkaan enää kitiseen mittään, ku ne tietää mitä tapahtuu. Sitte onki elämä helppua.”

Haastattelun edetessä Peetun puheesta kuitenkin ilmenee se, miten vaikeaksi ja raskaaksi hän kokee elämänsä tällä hetkellä, ja miten maineen rakentaminen ja ylläpitäminen ovat muun muassa vaikuttaneet hänen mielenterveyteensä, kuten seuraavasta katkelmasta ilmenee.

”Peetu: No oohan mää tämmönen vätys. Kyllä mää aattelen, että oon vähä raukka, ku emmä jaks töissäkään käyä. Oon mää joskus itsemurhaa harkinnu ja leikkinykin sillä ajatuksella.”

Peetun tapauksessa kyseessä voi olla hegemonisen maskuliinisuuden rakennusprosessi, joka voi olla pojalle tai miehelle hyvin raastavaa ja rankkaa. Reayn (2002) tapaustutkimuksessa näkyy hyvin hegemonisen maskuliinisuuden rakentamisen ja statuksen ylläpitämisen rankkuus ja vaikeus. Tutkimus perustuu Shaunin tarinaan. Shaun rakensi alakoulussa hegemonista maskuliinisuutta nojaten väkivaltaan ja fyysisyyteen esimerkiksi urheilun merkeissä. Yläkouluun siirtyessään hän tahtoi kuitenkin keskittyä myös koulunkäyntiin menettämättä kuitenkaan mainettaan. Tämä vaati häneltä kahden eri roolin suorittamista: Luokkahuoneessa Shaun oli kiltti oppilas, mutta välitunnilla jälleen väkivaltaan ja fyysisyyteen nojaava ”paha poika”.

Peetun puhe implikoi etenkin haastattelun alussa hänen kovuuttaan ja sitä, miten hän halusi antaa sen kuvan, että maineen vuoksi hänen elämänsä on helpompaa kuin muiden. Haastattelun edetessä Peetun kuori alkoi kuitenkin murtua tuoden esiin kaiken sen raskauden ja raakuuden, jota väkivallan kautta saavutettuun pelkovaltaan perustuvan maineen ylläpito mieheltä voi vaatia. Seuraavasta otteesta ilmenee, miten Peetu toisaalta kokee elämänsä raskaaksi:

”Peetu: Emmää tykkää, että mua aletaan määräillä. Tykkään tehä miten haluun ja siksi kai se on nii hankalaa tää elämä ollu.”

Maineen ylläpitämiseen vaaditaan jatkuvaa todistelua sen suhteen, että on edelleen kykenevä käyttämään väkivaltaa. Vaikka Peetu toisaalta ei katunut tekojaan, hän ei kuitenkaan olisi halunnut leimautua rikolliseksi muiden ihmisten silmissä. Toisaalta hänen puheestaan myös ilmenee, ettei hän toivo muiden pelkäävän häntä turhaan. Ainoastaan niiden, joilla on aihetta, tulee pelätä. Maineen ylläpito ja todistelu kyvystä käyttää väkivaltaa johtivat kuitenkin siihen, että Peetulla oli rikosrekisteri, joka vaikeutti muun muassa hänen ammatinvalintaansa. Lisäksi hän oli päihteiden käytön seurauksena muun muassa velkaantunut ja menettänyt työnsä. Kaikki nämä Peetu koki hyvin raskaina asioina, mutta koki kuitenkin rikoksensa ja päihteiden käytön tarpeelliseksi maineensa ylläpidon vuoksi.

5.2.2 Vahvuus ja heikkous

Kaikki mieshaastateltavat ilmensivät puheessaan pintapuolista kovuutta, mutta lopulta heidän puheestaan kuului läpi myös sisäinen hauraus. Osa haastateltavista osoitti selkeästi katumansa ja häpeävänsä väkivaltataustaansa, mutta osa taas yritti peittää tunteensa kaikin tavoin.

Tuuren puheesta oli havaittavissa ristiriitaisuuksia, jotka liittyivät vahvasti siihen, ettei hän kadu rankkaa väkivaltataustaansa. Hän kertoi, ettei tunne sääliä uhrejaan kohtaan, eikä kadu tekojaan. Tuuren puheessa myötätunnolla ja empatialla oli kokonaisuudessaan hyvin vähän sijaa. Seuraavissa katkelmissa Tuure ilmaisee, ettei hän olisi voinut välttää väkivaltaisia tilanteita, eikä kadu sitä, että on satuttanut toisia ihmisiä.

”Tuure: ... Emmää oo mikkään nössö, nii ei niitä ois ehkä voinu oikeen jättää tekemättäkään. Ja mun periaate on, että elettyä elämää en kadu.

Haastattelija: Nii, että sää et kadu sitä, että oot satuttanu toista ihmistä?

Tuure: Emmää, sääli on nössöille.”

Tästä huolimatta tulevaisuudestaan puhuessa hän kertoi halustaan hakeutua hoitoalalle. Ammattialana hoitotyö vaatii tekijältään empatiakykyä ja auttamisenhalua, joita vastaan

Tuure puhui haastattelussa. Tämä voi merkitä sitä, että huolimatta kovasta kuorestaan ja puheistaan Tuurella on kuitenkin kykyä empatiaan, jonka voi hegemonisen maskuliinisuuden rakentamisen näkökulmasta nähdä heikkoutena.

Tunteiden näyttäminen nähdään Federin ja muiden (2010) mukaan useimmiten dominoivissa poikaryhmissä osoituksena heikkoudesta. Tämän vuoksi Eemilkin yritti peittää todelliset tunteensa puhuessaan siitä, miten hän ei kadu tekojaan, eikä välitä muiden mielipiteistä tai ylipäänsä kenenkään tunteista. Hän puhuu myös naisista hyvin halveksivaan ja vähättelevään sävyyn pitäen heitä ainoastaan nalkuttavina ja määräilevinä. Hauraus näkyy Eemilin puheessa kuitenkin muun muassa armeijan keskeyttämisestä puhuessa häpeänä. Eemil koki selvästi huonommuutta, koska hän ei pärjännyt armeijassa auktoriteettiongelmansa vuoksi. Armeijan käyminen taas edusti hänelle todistetta miehuudesta, jota hän ei onnistunut hankkimaan yrityksestä huolimatta. Tämä pettymys ja häpeä näkyvät seuraavassa katkelmassa:

”Haastattelija: ...Millon sulla alko ajatukset mennä tuohon suuntaan ettet ollu enää ittees ja elämään nii tyytyväinen?”

Eemil: Sillon ku mä en sielä armeijassa ei oikeen sujunu. Ja ku se oli mulle tärkeää palvella isänmaata ja semmosta, mutta enhän mä pärjänny ku en kestä sitä käskytystä ja sellasta.

Haastattelija: Nii, vähä niinku petyit ittees, näinkö aattelet?”

Eemil: Juuri näin.”

Hauraus ilmenee erään mieshaastateltavan puheessa muun muassa nimityksinä, joita hän käyttää itsestään puhuessaan työnsä menettämistä päihteiden käytön vuoksi. Vaikka tämä samainen mieshenkilö haastattelun alkuvaiheessa puhui itsestään ”parhaimpana” ja ”voimakkaimpana”, haastattelun lopussa hän kuvailee itseään ”luuseriksi”, koska hänellä ei ole jaksamista käydä töissä, eikä tätä kautta mahdollisuutta muuttaa pois lapsuudenkodistaan. Hän ilmaisee myös huolensa päihteiden käytöstään ja siitä, ettei hän kykene olemaan montakaan päivää ilman alkoholia. Vaikka tämä mies tahtookin aluksi antaa itsestään kuvan voimakkaana, parhaana, miehisenä miehenä, todellisuudessa hän on tällä hetkellä herkässä tilassa oleva ja kenties elämässään hieman eksyksissä oleva nuori mies.

Tällainen kuoren kasvattaminen ja tunteiden patoaminen ovat Federin ja muiden (2010) mukaan seurausta siitä, miten poikien sosiaaliset suhteet toisinaan saavat heidät etäännyttämään

heidän omista elämistään. Koska vertaisryhmässä tunteiden näyttäminen on osoitus heikoudesta, pojat tukahduttavat tunteensa tai piilottavat ne. Näiden miesten puhe osoittaa, että hekin ovat osittain etäänntyneet omasta elämästään, kenties juuri sosiaalisen ympäristön ja maskuliinisuuden rakentamisen vuoksi. Omasta elämästä etäänntyminen näkyy kovana kuorena ja sisäisenä haurautena. Väkivalta taas voi olla merkki tunteista, jotka on tukahdutettu pakon edessä.

5.2.3 Väkivalloin välittäminen

Välittäminen on teema, joka esiintyi haastateltavien puheessa hyvin vähän selkeässä muodossa. Aineiston lähempi tarkastelu kuitenkin osoitti, että väkivallan tekijöinä toimineet mieshaastateltavat osoittivat välittämistä omalla tavallaan; useimmiten liittyneenä väkivaltaan.

Välittäminen näkyy mieshaastateltavien puheessa parhaiten kavereiden tai heikompien, kuten naisten, puolustamisena. Esimerkiksi Tuure puhui haastattelussa tapauksesta, jossa hän oli kavereineen puolustanut erästä naispuolista tuttavaansa, kun tämän poikaystävä oli käyttäytynyt uhkaavasti. Tuuren mukaan he olisivat olleet valmiita pahoinpitelemään tämän naisen poikaystävän, mutta tilanne kuitenkin päättyi sillä kerralla niin, että pojat päätyivät itse poliisiin haltuun.

Kaikki mieshaastateltavat kertoivat, että kaveria täytyy olla valmis puolustamaan tilanteessa kuin tilanteessa, myös väkivaltaa käyttäen. Tämä ilmiö näkyy poikien puheessa myös Honkatukian, Nyqvistin ja Pösön (2007) tutkimuksessa. Dominoivissa poikaryhmissä on tärkeää osoittaa olevansa osa ryhmää olemalla valmis puolustamaan ryhmän muita jäseniä ja olemalla valmis käyttämään tällöin myös väkivaltaa. Ilari kertoi joutuneensa väkivaltilanteisiin usein juuri kavereidensa toiminnan vuoksi. Toisinaan kyseessä oli kavereiden puolustaminen, johon hän oli osallistunut ainoastaan siksi, ettei olisi leimautunut kavereiden silmissä pelkuriksi ja menettänyt mainettaan, kuten tästä esimerkistä ilmenee:

”Haastattelija: No jos sää lähit jonku pöljäilyihin mukkaan, nii oliko se sillee, että sää pidit sitä itekki hyvänä juttuna vai oliko se sillee, että sua ois pidetty nössönä, jos oisit jättäytyne porukasta pois?”

Ilari: Ehkä pietty vähä nössönä. Kukapa semmosta nyt haluaa.

Haastattelija: Jos sun kaverit joutuu tappeluun ja sää et oo osallistunu siihen riitaan, niin meeksää kuitenkin niinku niiten kans tappelemaan?”

Ilari: No en nyt alkajaisiksi, mutta sitte jos se tilanne on semmonen, että ne on häviöllä, nii sitte. Kavereita puolustaa, jos on pakko.”

Toisaalta Ilarin puheesta voi kuitenkin päätellä, etteivät kaverit ole painostaneet häntä suoranaisesti mihinkään., kuten seuraavasta esimerkistä voi päätellä:

”Haastattelija: Oliko teillä johtajaa?”

Ilari: Ei oo ollu johtajaa.

Haastattelija: Eli ootte ollu kaikki tasavertasia tavallaan siinä porukassa?”

Ilari: Joo kyllä.”

Kyseessä on siis paine, joka syntyy ryhmän sisäisestä sanattomasta sopimuksesta, jonka mukaan kaveria on aina puolustettava. Juuri tästä paineesta pojat puhuvat Honkatukian ja muiden (2007) tutkimuksessa. Poikien puheista ilmenee, että se, joka ei puolusta kavereitaan, on halveksittava pelkuri. Tämä henkilö suljetaan ryhmän ulkopuolelle ja saa leiman, josta on vaikea päästä eroon. Välttääkseen tämän kohtalon moni poika joutuu käyttämään väkivaltaa, vaikkei hän itse sitä tahtoisikaan.

Ryhmän sisäisellä välittämällä on kuitenkin myös kääntöpuolensa. Eemil asemoi itsensä oman kaveripiirinsä johtajaksi, jolloin hänen ei ole pakko välittää kavereidensa mielipiteistä, eivätkä ryhmän muut jäsenet voi pakottaa häntä mihinkään. Eemilin puheesta käy ilmi, että asemansa vuoksi hän voi yhdessä ryhmän muiden jäsenten kanssa painostaa ja kiristää yhtä ryhmän jäsenistä halutessaan saavuttaa jotain tiettyä.

Muut ryhmän jäsenet siis joutuvat jossain määrin alistumaan ryhmän paineelle, joka on toisinaan niin suuri, että se voi mahdollistaa esimerkiksi ryhmän yksittäisten jäsenten puolisoiden valinnan. Eemil kertoi tapauksesta, jossa he muut eivät pitäneet erään ryhmän jäsenen avovaimosta. Koska Eemil ja muut ryhmän jäsenet kokivat tämän miesjäsenen etäännyvän heistä avopuolisonsa vuoksi, he painostivat miestä jättämään tämän uhkaamalla ryhmästä ulossulkemisella. Mies tekikin näin, mutta valitsi lopulta kuitenkin elämän avovaimonsa kanssa, mikä johti siihen, ettei hän juurikaan ole enää tekemisissä Eemilin ja muun ryhmän kanssa.

Miesten sosiaalisille suhteille autoritaarinen vallan käyttö on hyvin tyypillinen tapa ratkoa arvojärjestystä. Kenties Eemilin kaveripiirissä kyse oli juuri tästä, kun pyrittiin alistamaan yksi jäsenistä ryhmän paineen alle. Kaikilla miehillä ei ole valtaa, kuten Eemilkin selvästi tahtoi kaverilleen näyttää alistamalla tätä koko muun ryhmän voimin. Tällöin on kyse valtavinoumasta. Väkivalta on usein vallan seuraus ja niin tässäkin tapauksessa. (Jokinen, 2000.)

Tutkimukset osoittavat, että ryhmässä vallitseva epätasainen vallanjako aiheuttaa jäsenissä negatiivisia tunteita, kuten yleistä epämukavuutta ja tunnetta epäoikeudenmukaisuudesta. Alhainen konsensus voi aiheuttaa myös konflikteja ryhmän sisällä, joka taas aiheuttaa säröjä ryhmän kiinteyteen (Carron ym., 2005, s.41). Edellä mainittu esimerkki Eemilin ryhmän yhdelle jäsenelle asettamista paineista on hyvä esimerkki vallanjakoon liitetystä alhaisesta konsensuksesta.

Toinen ryhmän säröilystä kertova asia on ryhmän sisäiset tappelut. Ilari kertoi, että heidän kaveripiirissään väkivaltaa käytettiin myös ryhmän sisällä. Heidän kaveripiirissään vallitsi tietty hierarkia ja toisinaan paikasta tässä hierarkiassa taisteltiin ankarastikin, vaikka Ilari pitikin heitä tasavertaisina. Hänen näkökulmastaan väkivalta on ryhmän tapa puhdistaa ilmaa, mikä ilmenee seuraavassa esimerkissä:

” Ilari: No joskus on joutunu omien kavereitten kans ihan nyrkeillä selevittään jotaki... ihan joutavia juttuja, mutta se on kyllä sitte... joskus on menny huonosti ja joskus on ihan puhistanukki ilmaa... että se on ihan normaalia miesten kesken vähä nyrkeillä silleen selvittää tai silleen toista tahallaan satuttamatta. Mutta onhan se tyhmää, mut voi olla hyväksikki joskus.”

Ilari ei siis epäröinyt käyttää väkivaltaa myös kavereidensa kanssa käydyissä välienselvittelyissä, mikä on merkki paitsi säröstä ryhmän kiinteydessä, myös säröstä välittämisessä.

Väkivallan ja välittämisen ristiriita näkyy erityisen hyvin parisuhdeväkivallassa, jossa väkivallan tekijä ja kohde välittävät toisistaan syvästi. Tilannetta voisi kuvata hyvin fraasilla ”Toinen käsi lyö ja toinen silittää”.

Naishaastateltavista toinen oli kokenut nuorena parisuhteessaan väkivaltaa. Nina kertoi haastattelussa miehestään, jota hän kuvaili yleisesti ottaen lämpimäksi, huomioivaksi ja rakastavaksi puolisoiksi. Mies osoitti runsaasti välittämistä Ninaa kohtaan, mutta ajoittaiset väkivaltatapaukset söivät heidän välistään rakkautta. Huolimatta siitä, että mies toisinaan oli väkivaltainen Ninaa kohtaan, hän väitti rakastavansa ja välittävänsä hänestä. Tätä tapausta kuvaa parhaiten kategorian otsikko ”väkivalloin välittäminen”; ristiriidassa ovat keskenään väkivalta ja välittäminen, kun mies lyö ihmistä, jota eniten myös rakastaa.

5.2.4 Imagon varjeleminen

Kolmas ristiriitaisuus ilmenee siinä, miten mieshaastateltavien puheesta toisaalta ilmeni imagon tarkka varjeleminen, mutta toisaalta välinpitämättömyys siitä, mitä muut ihmiset heistä ajattelevat.

Tuure painotti useissa lauseissa sitä, ettei häntä kiinnosta, mitä muut ihmiset ajattelevat hänestä ja hänen toiminnastaan. Tämä on kuitenkin ristiriidassa sen kanssa, miten tarkasti Tuure varjeli kovisimagoaan ja korkeahkoa statustaan. Hän mainitsi muun muassa käyttävänsä väkivaltaa, ettei menetä mainettaan muiden silmissä. Tuure myös kertoi, ettei maine pysy, ellei välillä näytä kaikille, että on kykenevä käyttämään väkivaltaa. Tässä lauseessa näkyy se, miten Tuure kokee painetta maineensa ylläpitämisestä, vaikka toisaalta väittääkin, ettei muiden mielipiteillä ole väliä.

” Tuure: Ei mua kiinnosta mitä muut aattelee, kaveritkaan. Määhän se päätän itte omasta elämästä kumminki. Mutta kyllä se tietty merkkää, että pysyykö se maine ja se ei pysy, jos sitä ei välillä näytä, että kuka on kingi.”

Peetun puheesta saattoi myös päätellä, ettei muiden ihmisten mielipiteillä ole hänelle merkitystä. Myöhemmin hän kuitenkin mainitsi käyttävänsä alkoholia muun muassa siksi, koska

humalassa hän voi sanoa ja tehdä asioita, joita hän ei muuten uskaltaisi. Tämä voi merkitä sitä, että Peetu kuitenkin miettii ainakin joidenkin ihmisten kohdalla sitä, millaisen kuvan hän itsestään antaa.

Imagon ja maineen varjeleminen ovat asioita, joiden eteen mieshaastateltavat ovat valmiita tekemään paljon. Huukin & Sunnarin (2015) tutkimuksessa Mikael alkaa iän myötä varjella statustaan aina vain tarkemmin muuttamalla tapaa, jolla hän osoitti myötätuntoa ja välittämistä. Välittäminen oli siis sallittua, mutta tietynlainen, herkkä ja intiimi välittäminen täytyi esittää niin, että se oli kulttuurisesti hyväksytyyn maskuliinisuuden mukaista.

Kovuus ja tunteiden peittäminen ovat toisinaan osa hegemonisen maskuliinisuuden rakennusprosessia (Connell, 2000), mikä on todennäköinen syy myös Peetun ja Tuuren välinpitämättömyydelle. Todellisuus on kuitenkin usein toinen, kuten näidenkin miesten puheesta pystyy päättämään. Miesten puheessa on viitteitä välittämisestä esimerkiksi kaveri- ja perhesuhteisiin liittyen. Lähes kaikki mieshaastateltavat tunnustivat ideologiaa siitä, ettei kaveria jätetä pulaan, mikä kertoo välittämisestä kaverisuhteissa. Lisäksi osa haastateltavista puhui hyvin lämpimästi ja kunnioittaen perheenjäsenistään, mikä on myös merkki välittämisestä.

5.3 Vallan muutos elämänkulussa

Väkivalta näyttäytyy aineistossa vallan välineenä tietyissä konteksteissa ja eri ikäryhmissä. Se, että valta ylipäänsä on läsnä, tarkoittaa sitä, että vallan väärinkäyttö ja tätä kautta väkivalta mahdollistuvat. Väkivalta voidaan siis nähdä vallan väärinkäyttönä, sillä väkivalta tarvitsee aina vallan vinouman. (Huuki, 2010, s. 27.)

Koska väkivalta näyttäytyy aineistossa vallan välineenä eri ikäryhmissä, olen jakanut tämän teeman kolmeen alakategoriaan: Lapsuuteen, nuoruuteen ja varhaisaikuisuuteen.

5.3.1 Lapsuus

Mieshaastateltavista Tuure, Peetu ja Ilari käyttivät väkivaltaa vallan välineenä jo lapsuudessaan. Heidän koulumenestyksensä oli heikkoa, oppiminen vaikeaa ja käytös koulussa haastavaa. Koska nämä pojat eivät saavuttaneet suosiota alakouluaikana koulumenestyksen tai kaverisuosion kautta, he käyttivät vallan ja suosion tavoittelun resurssina väkivaltaa. Statuksen rakentamiseen ja vallan tavoitteluun on mahdollista haalia erilaisia resursseja riippuen yksilön omista vahvuuksista. Toiset rakentavat korkeaa statusta kaverisuosion, urheilullisuuden ja hyvän koulumenestyksen avulla. Toiset taas käyttävät resursseina väkivaltaa, kouluvastaisuutta ja pelkovaltaan perustuvaa kaverisuosiota (Manninen, 2010). Tuure, Peetu ja Ilari siis käyttivät resurssina väkivaltaa ja kouluvastaisuutta statuksen rakennusprosessissaan, koska nämä resurssit olivat heille saatavilla.

Peetu ja Tuure onnistuivat kumpikin saamaan valtaa ja suosiota väkivallan avulla. He dominoivat kumpikin omia luokkia ja kouluyhteisöjään yhdessä saman henkisten kavereidensa kanssa. Heidän suhtautumisensa hyvin koulussa menestyviä oppilaita kohtaan oli halveksuvaa ja negatiivista, mutta toisaalta poikien puheesta kuului myös lievä kateus, koska heillä itsellään ei ollut mahdollisuuksia samanlaiseen koulumenestykseen. Peetun vallasta ja maineesta on evidenssiä yhdessä hänen puheenvuoroistaan:

”Peetu: ...Uhkailtiin niitä, että jos ne ei tee meiän jotaki ruottin tehtäviä, nii me hakataan ne. Kaikkihan meitä pelkäs, ku me oltiin niitä kovia jätkiä tai silleen. Poltettiin röökiä sielä tupakkipaikalla, eikä kukaan uskaltanu vasikoida meitä ku ne tiesi, että tulis sitte turpiin. Jos ei koulusa, nii josaki muualla sitte. Se oli vähä niinku meiän koulu ja meiän koko se alue.”

Lapsuudessa Tuuren ja Peetun väkivallan turvin haalittu valta oli kuitenkin selkeä ja se näkyi myös heidän puheessaan muun muassa opettajista puhuttaessa. Tuure syytti huonosta koulumenestyksestään huonoja opettajia ja hänen puheestaan ilmeni selvästi, miten hän päivittäin haastoi opettajia omalla käytöksellään heitellen oppitunnilla pyyhekuminpalasia ja huu-dellen. Tätä kautta Tuure hallitsi luokkatilaa sekä fyysisesti, että verbaalisesti, vieden opettajan huomion pois muista oppilaista. Seuraavassa katkelmassa näkyy se, miten Tuure suhtautui opettajiinsa.

”Haastattelija: Miksi oot sitä mieltä, että olit huono koulussa?”

Tuure: Koska meillä oli huonot opettajat.

Haastattelija: Vaihtuko sulla opettaja alakoulussa kertaakaan?

Tuure: Ei mun muistaakseni, mutta oli meillä liikassa ja musiikissa eri ope.

Haastattelija: Oliko ne kaikki opet susta huonoja?

Tuure: No ei kaikki, oli se liikunnan ope ihan kiva. Mutta ku ne muut oli naisia, nii ei ne silleen tajua poikia.

Haastattelija: Oliko sulla sitte vaan naisopettajien kans ongelmia?

Tuure: No joskus, ku ne oli nii ärsyttäviä semmosia harakoita, nii teki mieli niitä aina vähä ärsyttää niitä heittelemällä kumeja ja laittamalla kaikesta vähä silleen vastaan. Kyllä yks alko kerran itkeen, ku sanoin sitä lihavaksi ämmäksi.”

Hegemonista maskuliinisuutta ja korkea statusta rakentavat pojat saattavat pitää koko koululuokkaa vallassaan juuri tällaisten esitysten turvin. Dalley-Trimin (2007) tutkimuksessa havainnoitiin kahta eri luokkaa, joissa kummassakin kolmen pojan ryhmä dominoi luokkaa erilaisin strategioin. Toinen ryhmä käytti vallan haalimiseen juuri samanlaisia strategioita kuin Tuure; pojat hallitsivat luokkatilaa fyysisesti heittelemällä kuminpalasia, vaeltelemalla ympäri luokkaa ja keikkumalla tuolillaan. Samalla he hallitsivat myös verbaalista tilaa nau-ramalla kovaäänisesti, keskustelemalla keskenään ja huutelemalla opettajalle ja muille op-pilaille. Kaikki tämä vei opettajan huomion muista oppilaista juuri näihin poikiin, mikä osoitti, että myös opettaja oli heidän valtansa alla.

Peetun ja Tuuren toiminta välitunneilla implikoi myös heidän väkivaltaista vallantavoittelu-aan. Välituntisin pojat osallistuivat muun muassa jalkapallon pelaamiseen, mutta huomatta-vasti väkivaltaisemmin kuin muut. He tönivät ja kampittivat muita, ja jos joku nousi heitä vastaan, pojat eivät epäröineet käyttää väkivaltaa esimerkiksi lyömällä. Välitunnit ovat hyviä tilaisuuksia käyttää jo haalittua valtaa tai yrittää haalia sitä lisää. Reayn (2002) tapaustutki-muksessa Shaun pyrkii ylläpitämään ja vahvistamaan statustaan pelaamalla jalkapalloa. Koska Shaun tahtoi luokkahuoneessa käyttäytyä hyvin, hän pyrki dominoimaan muita oppi-laita jalkapallokentällä välituntien aikana. Samoin Mannisen (2010) tutkimuksessa havain-noima Olli kertoo alakoulussa osallistuneensa muun muassa leikkimieliseen painiin ja ame-rikkalaisen jalkapallon pelaamiseen, koska ne olivat osaksi väkivaltaisia, fyysisiä ja ”kovia” lajeja, joissa pojat saattoivat näyttää hyväksyvänsä tai kykenevänsä käyttämään väkivaltaa.

Ei siis ole sattumaa, että Peetu mainitsi haastattelussa tykänneensä leikkiä välitunneilla vuorenvalloitusta talvisin, koska siinä sai töniä toisia luvallisesti alas vuorelta. Leikki kertoo selvästi väkivallan turvin tapahtuvasta vallantavoittelusta: Vuoren valloittaa se, joka on vahvin, uskaliain ja saa raivattua vastustajat tieltään tehokkaimmin.

5.3.2 Nuoruus

Nuoruudessaan kaikki mieshaastateltavat havittelivat valtaa ja korkeaa statusta käyttäen väkivaltaa resurssinaan. He pyrkivät dominoimaan paitsi kouluyhteisöä, myös omaa asuin-alueitaan. Etenkin Eemilin puheesta ilmeni, miten hän tahtoi kaikkien tietävän, että hän on oman asuinalueensa ”kingi”, eikä muilla ole hänen paikalleen asiaa. Eemil käyttikin nuoruudessaan paljon väkivaltaa, jonka seurauksena hän saavutti korkean statuksen ja pelkoa herättävän maineen. Maineen ja kunnioituksen hankkiminen väkivallan avulla näkyy selkeästi Eemilin puheessa:

”Eemil: Mää halusin, että mulla pysyy se maine ja ettei mua tulla uhkaileen, eikä mun kavereita. Mää halusin, että mä saan tehdä mitä tahon, ilman, että kukaan tulee siihen kitiseen mittään.”

Eemilillä oli runsaasti valtaa paitsi omassa kaveripiirissään, myös kouluyhteisössä ja koko asuinalueen nuorison keskuudessa. Hän siis sai väkivallan turvin paljon valtaa jo nuoruudessaan. Valta ei kuitenkaan pysy ilman ylläpitoa, joten Eemilin täytyi omien sanojensa mukaan aika ajoin näyttää, että hän pystyy edelleen käyttämään tarpeen vaatiessa kovaakin väkivaltaa. Mannisen tutkimuksessa (2010) Ollilla on yläkouluaikana hallussaan samantapainen valta yhdessä kaveripiirinsä kanssa kuin Eemilillä ja tämän kavereilla. Olli ystävineen haalivat valtaa ja kunnioitusta väkivaltaan perustuvan maineensa avulla, kuten myös Eemil ja hänen ystävänsä.

Ilari oli myös onnistunut saamaan yläkouluaikaanaan valtaa väkivaltaan turvautumalla. Hänen valtansa ei kuitenkaan ollut niin suuri kuin Eemilin, koska Ilarin status rakentui osaksi myös hänen kaveripiirinsä maineelle. Yksin hän ei olisi mahdollisesti saavuttanut niin korkeaa statusta, eikä niin suurta valtaa. Siinä missä Eemil asemoi itsensä oman kaveripiirinsä

johtajaksi, Ilari katsoi kaikkien olevan hänen kaveripiirissään tasa-arvoisia. Tämä kertoo siitä, että Eemilillä oli valtaa jopa omassa kaveripiirissään, kun taas Ilarin kohdalla kyse oli pikemminkin vallasta, jonka hän oli saavuttanut yhdessä kaveripiirinsä kanssa.

Eemilin ryhmässä siis vallitsi tietty arvohierarkia, jonka huipulla Eemil nautti suurimmasta vallasta ja kunnioituksesta. Eemilin vallasta kaveripiirissä kertoo se, että toisinaan he käyttivät väkivaltaa myös ryhmän sisällä. Eemilin kaveripiirissä ryhmän jäsenet haastoivat toisinaan ja yrittivät saavuttaa aina vain suurempaa valtaa, joka johti toisinaan väkivaltaisiin välienselvittelyihin (Ks. Helkama, Myllyniemi & Liebkind, 2013, s. 55). Tällainen ryhmän sisällä esiintyvä ja yleisestikin miesten välinen väkivalta, sekä väkivaltainen vallan käyttö ilmenevät monenlaisena alistamisena. Alistaminen ja sortaminen voi olla taloudellista, sosiaalista tai poliittista. Eemilin tapauksessa alistaminen oli ehdottomasti sosiaalista. (Jokinen, 2000.)

Väkivalta voidaan nähdä myös keinona järjestää miesten keskinäistä hierarkiaa. Eemilin kaveripiirin sisällä väkivalta liittyi ehdottomasti arvojärjestyksen selvittämiseen. Eemilin ja muiden mieshaastateltavien harjoittama väkivalta yleisesti saattoi ainakin osittain liittyä juuri hierarkian järjestämiseen; he käyttivät väkivaltaa usein näyttääkseen omaavansa enemmän valtaa ja korkeamman statuksen kuin vastustajansa. (Ks. Jokinen, 2000)

Nuoruudessa väkivalloin haalittu valta liittyi aineistossa tiettyihin konteksteihin, kuten alakulttuurisiin ryhmiin. Erään mieshaastateltavan kaveripiiri alkoi nuoruudessa muotoutua juuri tällaiseksi alakulttuuriseksi ryhmäksi. Tämän ryhmän toimintaan liittyivät esimerkiksi päihteiden käyttö, ilkivalta ja pienet väkivaltarikokset. Mieshaastateltava kertoi heidän muun muassa tehneen ilkivaltaa esimerkiksi rikkomalla lähikaupan ikkunat ja kuten tässä katkelmassa ilmenee:

” Mies: Kerran me laitettiin naapureiden postilaatikkoon raketteja. Sitte sytytettiin ja ootettiin. Se räjähti postilaatikko, sytty tosiaan ihan tulleen. Aateltii, että kyllä se siitä sammuu ittestää, mutta se alkoki leviään. Sitte se koko postilaatikkoteline rupes palleaan, nii lähettiin karkuun siitä.”

Ryhmä joutui myös jatkuvasti tekemisiin poliisin kanssa väkivaltatilanteiden vuoksi. Mieshaastateltava itse kertoo syyllistyneensä tuohon aikaan muun muassa lieviin pahoinpitelyihin ja vahingoittamiseen tarkoitettujen esineiden halussa pitoon. Koska ryhmä oli tunnettu taipumuksestaan väkivaltaisuuteen ja pieniin rikoksiin, sillä oli paljon valtaa paitsi tietyllä

asuinalueella, myös koko kaupungissa. Ryhmä oli saavuttanut tietyn maineen ja kunnioituksen, joka perustui pelkovaltaan ja väkivallan uhkaan.

Mieshaastateltavan kuvaus kaveripiiristään sopii Cohenin (1967) kriminologiseen alakulttuurin teoriaan. Pienrikollisten nuorisojengien alakulttuurille on tyypillistä, ettei rikollisella toiminnalla ole tarkoitus tavoitella hyötyä, vaan huvia. Pahennuksen aiheuttaminen ja sääntöjen rikkominen oli jo itsessään tavoiteltua, eikä niinkään se, miten ryhmä tästä hyötyi. Tämä näkyy myös tässä mieshaastateltavan kuvauksessa heidän ryhmänsä toiminnasta. Tyypillistä alakulttuurisille ryhmille oli, että rikonnan muodoissa käytettiin kekseliäisyyttä ja monipuolisuutta, josta ei kuitenkaan tästä ryhmästä saadun tiedon perusteella ole todisteita. Keskeistä tämän ryhmän toiminnalle oli normien ja toisten ihmisten oikeuksien halventaminen, vastustus ja uhmaaminen, joiden kautta ryhmän jäsenet saivat kunniaa ja valtaa. Alakulttuurisille ryhmille ominaista on ryhmäautonomia, joka näkyy myös tämän mieshaastateltavan kaveripiirissä. Ulkopuolisia kohtaan kaveripiiriin kuuluvat olivat kapinallisia, vihamielisiä tai välinpitämättömiä, mutta ryhmän sisäiset suhteet olivat sitovia ja solidaarisia, vaikka arvohierarkiasta toisinaan neuvoteltiin väkivaltaisestikin (Ks. Cohen, 1967, s. 71). Tämän alakulttuurisen ryhmän väkivallan avulla saavutettu valta-asema niin asuinalueella kuin koko kaupungissa oli huomattavan vahva.

5.3.3 Varhaisaikuisuus

Varhaisaikuisuudessa mieshaastateltavista etenkin Peetun ja Eemilin väkivallan avulla saavutettu valta-asema alkoi horjua. Etenkin Eemilin saavuttama valta alkoi kääntyä häntä itseään vastaan. Vaikka hänellä oli edelleen kova, pelkovaltaan perustuva maine ja johtaja-asema kaveripiirissään, hän oli kuitenkin alkanut kokea elämänsä tyhjäksi ilman tuttua kaveripiiriä, työtä, omaa asuntoa ja parisuhdetta.

Eemilin puheesta ilmeni, että osa hänen kavereistaan oli alkanut etäännyä hänestä. Tämä näkyi muun muassa siinä, etteivät he enää viettäneet niin paljon aikaa Eemilin ja muun kaveriporukan kanssa. Eemilin mukaan tämä saattoi johtua siitä, että nämä etäänntyneet kaverit olivat alkaneet seurustella. Hän epäili, että hänen kavereidensa uudet puoliset eivät antaneet

näiden enää viettää aikaa hänen ja muiden kaveriporukkaan kuuluvien kanssa. Eemil puhui erityisesti Iiro-nimisestä kaveriporukkinsa jäsenestä, joka ei avoliittonsa myötä enää osallistunut kaveripiirin illanviettoihin, eikä lähtenyt enää mukaan mihinkään, mikä oli vähänkään laitonta.

” Eemil: Sama porukka meillä on ja oon kai mä vieläki johtaja. Kaikki ei oo nii paljo mukana enää, ku Tonillaki on se muija ja Iirolla avovaimo.

Haastattelija: Miten sää sitte suhtaudut niihin, jotka ei oo nii paljoo mukana teidän touhuissa enää?

Eemil: Kyllä mua oikiasti ehkä vähä ottaa päähän etenki Iiro, ku se ei enää ikinä lähe mihinkään ja jos lähteeki nii se on aina nii varovainen. Musta se on tylsää. Se on se sen muija, joka varmana määräilee sitä.”

Eemil saattoi kokea kavereidensa etääntymisen valtansa menettämisenä. Hän oli kaveripiirin johtajana tottunut kontrolloimaan kavereitaan oman valtansa ja muun ryhmän kasaaman paineen turvin. Nyt kun osa hänen kavereistaan oli päättänyt kääntää elämänsä eri suuntaan ja jättää väkivaltaisen toiminnan ja laittomuudet taakseen, Eemil ei pystynyt enää kontrolloimaan heitä. Vaikka Eemilillä oli yksilönäkin kova maine ja väkivalloin hankittua valtaa, kaveripiiri oli ollut osa hänen valta-asemaansa. Nyt alkoi näyttää siltä, että hän menettäisi osan vallastaan kaveripiirin kaventumisen myötä. Tämä selvästi sai Eemilin pohtimaan omaa elämäänsä ja sitä, mitä elämästä olisi jäljellä, jos hän menettäisi asemansa ja kaverinsa.

Kaveripiiri oli siis vahva osa Eemilin valta-asemaa ja imagoa. Hän ei rakentanut mainettaan pelkästään yksin, sillä kaupungissa pelättiin erityisesti hänen kaveriporukkaansa, jonka johtajana hän toimi. Osan kavereista kadottua hänen ympäriltään, Eemil heräsi siihen, millaista hänen elämänsä ilman kavereiden tuomaa statusta ja ajanvietettä. Eemilin puheesta ilmeni, että hän kokee, ettei ole saavuttanut elämässään juuri mitään. Hän myönsi, ettei ole elämänsä tyytyväinen ilman työtä, opiskelupaikkaa ja parisuhdetta. Hänen puheestaan voi tehdä tulkinnan, jonka mukaan Eemil kaipaisi pysyvyyttä ja selkeää rutiinia elämäänsä. Seuraavassa otteessa Eemilin puheesta huokuu lannistuneisuus.

”Haastattelija: Mitkä on just nyt sun elämässä tärkeimpiä asioita?

Eemil: Perhe ja kaverit, ku eipä mulla oo työtä tai tyttöystävääkään.

Haastattelija: Onko sulla mitään tulevaisuudensuunnitelmia?

Eemil: Elän päivä kerrallaan. Ei sitä jaksa suunnitella ku ei sitä tiä, miten elämä menee”

Sosiaaliset suhteet ja verkostoituminen on tärkeä resurssi vallan ja korkean statuksen saavuttamisen kannalta. Muiden resurssien, kuten väkivallan ja urheilullisuuden, käyttämisen taito näkyy parhaiten juuri sosiaalisissa suhteissa. Sosiaaliset suhteet ja vertaisryhmän jäsenten hyväksyntä ovat tärkeitä resursseja, kun halutaan haalia valtaa ja rakentaa korkeaa statusta. Juuri tähän perustuu osaksi myös Eemilin nauttima valta ja hänen korkea statuksensa. Sosiaalisten suhteiden avulla pojat ja miehet rakentavat omasta maskuliinisuudestaan uskottavan. Lisäksi he pystyvät tuottamaan ja muokkaamaan ryhmän diskurssin mukaista sosiaalista kanssakäymistä. Sosiaalisista suhteista voidaan puhua statusresurssina, mutta myös sosiaalisena pääomana. Sosiaalinen pääoma voidaan nähdä kasaumana resursseja, joista osa ovat todellisia, mutta osa ainoastaan potentiaalisia. Nämä resurssit taas ovat yhteydessä kestävään, laajaan ja monipuoliseen sosiaaliseen verkostoon. Eemilin sosiaalinen pääoma siis rakentui hänen kaveripiirinsä varaan. Kun kaverit alkoivat etäännyä Eemilistä, hän myös menetti merkittävän osan sosiaalisesta pääomastaan ja näin ollen myös osan korkeasta statuksesta ja haalimastaan vallasta. (Ks. Bourdieu, 1986, s. 280-291.)

Mieshaastateltavista Tuure ja Ilari taas olivat vapaaehtoisesti luopuneet väkivallan avulla saavutetusta vallasta. Nämä miehet olivat vakituisessa työssä, he asuivat omissa asunnoissa ja heillä oli myös vakituiset parisuhteet. Miehet suunnittelivat tulevaisuutta mielellään ja he näkivät sen selvästi valoisana.

Mieshaastateltavista etenkin Peetun puheessa valta näkyi myös humoristisena tapana puhua väkivallasta. Tämä mies luonnehti väkivaltaa käyttäen adjektiivivia ”sievä” useammassa kohdassa. Lisäksi hän puhuu tekemistään julmistakin väkivaltateoista kepeään sävyyn, ehkä jopa naureskellen. Huumori näkyi myös tavassa, millä Peetu kuvasi muun muassa omia tappeleissa saamia vammojaan. Hän luettelee vammoja hymyillen ja ehkä jopa ylpeillen. Vaikka muutkin mieshaastateltavat paikoin naureskelivat kertoessaan tekemästään väkivallasta, Peetun tapa naureskella erosi näiden miesten tavoista. Muut miehet kertovat kokemuksestaan ja teoistaan selvästi häpeissään ja vaivaantuneesti naureskellen, kun taas Peetu vaikuttaa oikeasti pitävän tekojaan toisinaan jopa huvittavina.

Vaikka Peetulla edelleen on valtaa ja se näkyy muun muassa hänen humoristisessa tavassaan puhua väkivallasta, hänen valtansa oli kuitenkin myös alkanut hiipumaan varhaisaikuisuudessa. Toisaalta Peetu eli haastatteluhetkelläkin vielä humoristisen kauneuden illuusioissa saavuttamassa vallan suhteen, mutta toisaalta nähtävissä on myös säröjä tässä illuusiossa.

Hänen kaverinsa olivat alkaneet etäännyä hänestä, kuten Eemilillekin oli käymässä. Ylpeyden sijaan kaverit tunsivat häpeää ryhmään kuulumisesta ja teoistaan, joka söi merkittävästi myös Peetun valtaa ryhmän johtajana. Kavereilla oli töitä, säännölliset tulot ja oma asunnot. Peetu taas asui edelleen lapsuudenkodissaan, eikä hänellä ollut työpaikkaa. Peetu alkoi huomata, että hän ei enää ollutkaan se johtohahmo, jonka elämä oli kaikilla tapaa hohdokkainta. Valta on siis hyvin kontekstisidonnaista niin Peetun kuin Eemilinkin elämässä. Se liittyy tiettyyn alakulttuuriin ja kaveriporukkaan ja etenkin tiettyyn ikään. Molempien miesten elämässä he nauttivat suurinta valtaa nuoruudessaan, kun heillä oli ympärillään alakulttuuriset ryhmät, heidän ystäväpiirinsä, josta he toisaalta ammensivat valtaansa.

Eräs naishaastateltavan kokemuksissa perheväkivallasta näkyi selkeästi miehen ja naisen välinen valtavinouma. Tämä vinouma oli lopulta johtanut miehen tekemään väkivaltaan. Väkivalta sai usein alkunsa mustasukkaisuudesta, joten kyseessä oli tarve kontrolloida omaa puolisoa. Väkivallan uhka sai naisen muun muassa välttelemään tietynlaisia tilanteita, kuten juttelemista toisille miehille. Julkisilla paikoilla nainen kertoi vältäneensä edes katsomasta muita miehiä, koska hän tiesi, että saattaisi johtaa riitaan oman miehen kanssa. Naishaastateltava mainitsee katkaisseensa välinsä kaikkiin miespuolisiin ystäviinsä puolisonsa takia. Lisäksi hän mainitsee muuttaneensa pukeutumistyyliään, jotta saisi mustasukkaisen miehensä rauhoitettua.

Tässä parisuhteessa mies sai siis haalittua itselleen valtaa väkivallan ja oikeastaan pelkästään sen uhan avulla. Vallasta kertoo osittain myös miehen suhtautuminen tekemäänsä väkivaltaan. Vaikka hän toisaalta osoitti naiselle katuvansa väkivaltaisia tekojaan, kavereidensa seurassa hän vitsaili naisen kaatuneen portaissa ja naureskeli, kuinka kömpelö avovaimo hänellä onkaan. Huumori onkin yksi väkivallan hienovarainen muoto ja samalla vallan väline. Huumori henkisenä väkivaltana määritellään usein toiminnaksi, jossa oletetaan, että kaikki osapuolet suhtautuvat siihen humoristisesti (Huuki, Manninen & Sunnari, 2010, s. 369–383). Voi siis olla, ettei tämän naisen mies ymmärtänyt loukkaavansa häntä vitseillään. Toisaalta on tutkittu, että henkilö, jolla on korkeampi valta-asema, voi verhota toimintansa huumoriksi, vaikka se oikeasti olisikin tarkoitettu henkiseksi väkivallaksi (Huuki, 2010, s. 71). On siis mahdollista, että miehen tarkoituksena oli nimenomaan vähätellä ja loukata tätä naista vitsailemalla tämän vammoista, jotka hän itse oli väkivallallaan naiselle aiheuttanut.

5.4 Tulokset

Aineisto antoi riittävät vastaukset asettamiini tutkimuskysymyksiin. Tässä luvussa esittelen johtopäätökset, jotka olen tehnyt analysoimalla ja tulkitsemalla tutkimusaineistoa. Analysointi ja tulkinnat perustuvat niihin teemoihin, jotka valitsin tutkimuskysymysten kannalta tärkeimmiksi eli väkivallan oikeuttamiseen, ristiriitoihin sekä valtaan ja väkivaltaan elämäntilanteissa.

5.4.1 Väkipalva osana miesten elämää

Haastattelemiä miehiä puhuvat väkivallan osaksi elämänsä pääasiassa maineen ja kunnioituksen saamisen kautta. Heidän puheestaan ilmenee selkeästi se, kuinka suuri rooli väkivallalla on ollut heidän elämässään. Kaikkien miesten elämässä väkipalva on ollut resurssi, jonka turvin he ovat rakentaneet niin maskuliinisuuttaan kuin statustaankin. Lisäksi väkipalva on ollut väline, jonka avulla miehiä ovat haalineet valtaa etenkin lapsuuden ja nuoruuden aikana.

Osalle miehistä väkipalva on ollut myös keino suojautua ja puolustaa itseään. Tämä rooli on kuitenkin heikko, koska väkivallan pääasiallinen tarkoitus on ollut nimenomaan tietynlaisen maineen ja kunnioituksen hankkiminen. Toisinaan väkipalvaa on käytetty kavereiden tai muiden tuttavien puolustamiseen, mutta toisinaan se on ollut myös kostoväline.

Etenkin naishaastateltavien puheesta käy ilmi väkivallan käyttäminen kontrollointikeinona. Parisuhdeväkivallassa väkipalva on nimenomaan keino hallita ja kontrolloida puolisoa, mutta toisaalta myös keino rangaista ei-toivotusta toiminnasta. Esimerkiksi Ninan kuvaamat väkipalvatilanteet liittyivät usein hänen miehensä mustasukkaisuuteen. Näissä tilanteissa Ninan mies koki, että Nina oli toiminut väärin tehden hänet mustasukkaiseksi. Väkipalva toimi tavallaan rangaistuksena näissä tilanteissa.

Kokonaisuutena voidaan todeta, että miesten elämässä väkivalta näyttäytyi pääasiassa resurssina statuksen rakentamiselle ja kunnioituksen hankkimiselle. Lisäksi väkivalta näyttäytyi keinona suojautua ja puolustautua, keinona puolustaa toista, keinona rangaista sekä kontrolloida ja hallita.

5.4.2 Väkivallan oikeutukset ja selitykset

Miehet oikeuttivat puheessaan väkivaltaa usealla eri tavalla. Useamman miehen puheesta oli havaittavissa oikeutus, joka liittyi heihin itseensä jollain tavalla. He oikeuttivat tekemäänsä väkivaltaa useissa tilanteissa vedoten omaan luonteeseensa. Nämä miehet myös kuvailivat itseään ”heikkohermoisiksi” ja ”äkkipikaisiksi”.

Toinen suosittu oikeutus miesten puheessa oli kohteen velvoittaminen. Miesten mielestä väkivalta oli oikeutettua, jos väkivallan kohde oli ollut tietoinen siitä, ettei hänen kannata haastaa näitä miehiä. Hän siis tiesi, mitä odottaa, jos hän toimi ei-toivotulla tavalla. Sama oikeutus näkyi myös naishaastateltavien kuvauksissa miesten tekemästä väkivallasta. Esimerkiksi Ninan mies oikeutti tekemäänsä väkivaltaa sillä, että Nina tiesi hänen hermostuvan, jos hänet tehdään mustasukkaiseksi.

Väkivallan normaalius ja yleisyys olivat asioita, joihin miehet vetosivat oikeuttaessaan tekemäänsä väkivaltaa. Koska väkivalta oli yleistä, oli miesten mukaan hyväksytyä ja normaalia käyttää sitä. Lisäksi he vetosivat yleisyyteen siitä näkökulmasta, etteivät he olleet ainoita, jotka käyttivät väkivaltaa.

Muita aineistossa ilmenneitä tapoja oikeuttaa väkivalta olivat päihteet ja väkivalta totuttuna ratkaisumallina konfliktitilanteissa. Miehistä kaksi totesi, etteivät he olisi mahdollisesti toimineet väkivaltaisesti, elleivät olisi olleet humalassa. He siis oikeuttivat väkivallan käytön perustelemalla sitä humalatilalla. Yksi miehistä oikeutti tekemäänsä väkivaltaa sillä, että hän oli tottunut reagoimaan konflikteihin väkivallalla. Asioiden selvittäminen puhumalla olisi hänen mukaansa vaikuttanut heikentävästi hänen maineeseensa.

Maine olikin yksi tapa, jolla kaikki miehistä perustelivat väkivallankäyttöään. Jotta maine pysyi yllä, täytyi aika ajoin todistaa kykenevänsä edelleen käyttämään väkivaltaa.

Väkivaltatilanteiden vältteleminen tai vaihtoehtoisten ratkaisumallien käyttäminen olisivat siis vahingoittaneet miesten kovaa mainetta ja mahdollisesti madaltaneet heidän statustaan.

5.4.3 Väkivalttaan liittyvät ristiriitaisuudet

Miesten puheessa ilmeni neljä ristiriitaisuutta liittyen väkivallan tekemiseen ja kokemiseen. Helppous ja vaikeus oli yksi haastattelupuheesta ilmenevä ristiriita. Tämä ristiriita ilmeni kahden miehen puheessa heidän puhuessaan elämästään. Toisaalta miehet kehuivat elämän helppoutta, koska heillä oli paljon valtaa ja he nauttivat pelkovaltaan perustuvaa kunnioitusta.

Toisaalta miesten puheesta tuli kuitenkin ilmi se, miten vaikeaa elämä rikosrekisterin ja rikolliseksi leimautumisen kanssa on. Väkivaltataustan vaikutus elämään oli suuri etenkin varhaisaikuisuudessa. Miesten puheesta ilmeni, että taustansa vuoksi heillä oli vaikeuksia muun muassa saada töitä tai hakeutua opiskelemaan haluamaansa alaa. Lisäksi elämäntyyliin kuuluva runsas päihteiden käyttö aiheutti miehille ongelmia muun muassa työssäkäynnin suhteen.

Vahvuus ja heikkous oli toinen miesten puheessa esille nouseva teema. Suurin osa miehistä kehui vahvuuttaan ja kovuuttaan. Etenkin kaksi miehistä korostivat sitä, etteivät he katuneet väkivaltatekojaan, eivätkä tunteneet sääliä uhrejaan kohtaan. He ilmaisivat tällä tavalla sisäistä vahvuuttaan ja välinpitämättömyyttään. Toisaalta etenkin näiden kahden miesten puheesta kuului läpi myös hauraus. Toinen miehistä toivoi toisinaan voivansa vain liueta maanpinnalta, vaikka hän haastattelun alkupuolella oli kehunut vahvuuttaan ja miehekkyyttään. Toinen taas puhui haikeasti ja kaipauksella parisuhteen puuttumisesta, vaikka hän aiemmin oli puhunut naisista, rakkaudesta ja parisuhteesta halveksivaan sävyyn.

Imagon varjelemiseen liittyi paljon ristiriitaisuutta miesten puheessa. Osa haastatelluista miehistä teki hyvin selväksi, etteivät he välitä, mitä muut heistä ajattelevat. Muiden ihmisten tai edes kavereiden mielipiteillä ei ollut näiden miesten mukaan mitään merkitystä. Siitä huolimatta miehet tuntuivat puheensa perusteella olevan hyvin tarkkoja kovasta, miehisestä imagostaan ja siitä, että kaikki varmasti huomasivat sen. Tämä imagon varjeleminen on ristiriidassa sen kanssa, ettei muiden mielipiteillä ja ajatuksilla olisi miehille merkitystä.

Samat miehet myös kertoivat käyttävänsä päihteitä muun muassa siksi, että he uskalsivat sanoa ja tehdä asioita, joita eivät selvin päin uskaltaisi. He siis oikeasti välittivät siitä, millaisen kuvan he muille ihmisille antavat. Yksi miehistä myös mainitsi, ettei hän tahtoisu ihmisten luulevan häntä ”nistiksi” ja ”kriminaaliksi”, vaikka hän oli aiemmin väittänyt, ettei välitä, mitä ihmiset hänestä ja hänen teoistaan ajattelevat. Tässä näkyi siis selkeä ristiriita: Toisaalta miehillä oli tarve tuoda julki, etteivät he välitä siitä, mitä muut ajattelevat, mutta toisaalta he kuitenkin tahtoivat antaa itsestään tietyn kuvan.

Viimeinen ristiriitaisuus aineistossa oli väkivalloin välittäminen. Tässä teemassa sekoituvat siis väkivalta ja välittäminen. Etenkin osassa mieshaastateltavien puheista näkyi selkeästi se, etteivät he välitä esimerkiksi naisista tai niistä ihmisistä, joita he olivat kohdelleet väkivalloin. Toisaalta välittäminen näkyi kuitenkin esimerkiksi kaverisuhteissa ja ideologiassa ”kaveria ei jätetä”. Miehet olivat valmiita puolustamaan kavereitaan loppuun saakka, mikä on selkeä merkki välittämisestä. Toisaalta osa miehistä kertoi, että väkivaltaa käytettiin tarvittaessa myös kaveria vastaan, joka kertoo nimenomaan väkivallan ja välittämisen ristiriidasta.

Samantyylinen ristiriita ilmenee myös toisen naishaastateltavan, Ainoon puheesta. Aino oli kokenut perheväkivaltaa miehensä toimesta. Hän kertoi miehensä olleen hellä, rakastava ja kiltti, mutta toisinaan riitatilanteissa hän oli hyvin väkivaltainen Ainoa kohtaan. Väkivaltatilanteen jälkeen mies oli hyvin katuvainen ja lupasi joka kerta, ettei seuraavaa tulisi. Tässä asetelmassa näkyi kaksi ristiriitaa: Toisaalta Aino vihasi miestänsä tämän tekojen takia, mutta toisaalta rakkaus sai jäämään. Ainoon mies taas toisaalta rakasti ja välitti vaimostaan, mutta toisinaan viha oli niin suuri, että se sai hänet lyömään rakastamaansa ihmistä. Tässä tapauksessa kirjaimellisesti toinen käsi löi ja toinen silitti.

5.4.4 Väkivaltaan liittyvien teemojen muutokset

Vahvimmin muuttuva teema miesten puheessa lapsuudesta varhaisaikuisuuteen oli valta. Kaikkien miesten elämässä väkivalta oli lapsuuden ja nuoruuden aikana resurssi, jolla oli mahdollista haalia paljon valtaa, sekä saada menestystä ja kunnioitusta. Etenkin nuoruudessa väkivaltaan taipuvaisia poikia pidettiin ”cooleina”. He saivat kunnioitusta muilta saman henkisiltä nuorilta ja olivat näiden keskuudessa suosittuja. Muiden kunnioitus taas perustui pelkovaltaan, joka oli hankittu väkivaltaa runsaasti ja näkyvästi käyttämällä. Miesten puheesta ilmenee, että heidän kaveripiirinsä koostui nuorista, jotka samalla tavalla janosivat valtaa, mainetta ja kunnioitusta, ja olivat osoittaneet kykynsä käyttää väkivaltaa tarvittaessa. Suuri osa haastattemieni miesten vallasta siis rakentui heidän ja heidän kaveripiirinsä ympärille.

Varhaisaikuisuudessa väkivalta ei kuitenkaan enää ollut samanlainen resurssi kuin nuoruudessa. Etenkin kahden miehen puheista ilmeni, että heidän ennen niin tiiviit kaveripiirinsä olivat alkaneet hajoamaan. Osa näiden miesten kavereista olivat alkaneet irtautua väkivaltaisesta, alakulttuurimaisesta toiminnasta työelämään siirtymisen ja parisuhteidensa myötä. Miehet olivat selkeästi närkästyneitä siitä, että heidän kaverinsa hylkäsivät heidän tiiviin ryhmänsä. Heidän elämänsä perustui edelleen alakulttuuriselle toiminnalle, johon liittyivät runsas päihteiden käyttö, työttömyys, pienet rikokset ja väkivalta. Väkivalta ei kuitenkaan enää ollut resurssi, jonka turvin pystyisi ylläpitämään korkeaa statusta. Sen sijaan statusta olisi kohottanut työpaikan ja oman asunnon hankkiminen, joihin taas näillä kahdella mieshaastateltavalla ei ollut resursseja, koska heidän ainoa resurssinsa oli merkityksensä menettänyt väkivalta. Valtaakaan heillä ei enää ollut, koska suurin osa vallasta oli rakentunut juuri väkivaltaresurssin ja tiiviin, saman henkisen kaveripiirin varaan.

Yhteenvetona voidaan siis todeta, että kahden miehen tapauksessa heidän lapsuudessaan ja nuoruudessaan nauttima valta kääntyi varhaisaikuisuudessa heitä vastaan. Kavereiden etäännyminen sai miehet huomaamaan, ettei heillä ilman valtaa ollut juuri mitään. Yksi miehistä totesikin, että oikeastaan hän on pelkkä häviö, joka ei ole saavuttanut elämässään juuri mitään.

6. POHDINTA

Tässä luvussa esittelen tutkimustulokset, sekä pohdin tutkimuksen eettisyyttä ja luotettavuutta. Lisäksi kuvaan oppimisprosessia tutkimuksen tekemisen taustalla. tehdessäni kohtasin monia haasteita.

6.1 Tutkimuksen eettisyys

Tutkimuksen aikana ilmenee tehtäviä, jotka voivat toisinaan olla sivuseikoilta vaikuttavia ratkaisuja. Nämä tehtävät voivat kuitenkin olla eettisyyden näkökulmasta katsottuna hyvin merkityksellisiä. Etenkin eettiset kysymykset viittaavat juuri tällaisiin valintoihin, joita tutkija joutuu tutkimusprosessin aikana pohtimaan ja tekemään. Yksi tällainen on väkivaltaan liittyvien sensitiivisten aihepiirien tutkiminen. Erityisesti anonymiteettiin liittyvät kysymykset, tutkimuksesta tehtävät tulkinnat ovat tällaisia joita täytyy miettiä tarkkaan erilaisen vaaratekijöiden eliminoimiseksi. Tutkimusta tehdessä voi esimerkiksi joutua pohtimaan edellä mainitsemiani kysymyksiä, mutta myös esimerkiksi sitä, onko oikein tutkia mitä aihetta tahansa, ja mitä tulisi erityisesti ottaa huomioon, kun ihminen on tutkimuskohteena. (Mäkelä, 1987, s.180.)

Tutkimuseettiset ongelmat jaetaan kahteen luokkaan. Ensimmäisen luokan ongelmat liittyvät tiedonhankintaan ja tutkittavien henkilöiden anonymiteettiin ja suojaan. Näitä tutkimusongelmia kutsutaan usein Mengele-tapauksiksi. Ne on nimetty saksalaisen lääkärin mukaan, joka suoritti julmia kokeita keskitysleireillä. Omat tutkimusongelmani liittyivät juurikin tutkittavien henkilöiden suojaan ja anonymiteettiin. Etenkin tutkittavien taustojen vuoksi täytyi olla tarkka siitä, miten heidän anonymiteettiään voidaan suojella tarpeeksi hyvin. (Mäkelä, 1987, s. 195.)

Toiseen luokkaan kuuluvat tutkimusongelmat, joilla viitataan tutkijan vastuuseen tutkimustulosten soveltamisesta. Näitä kutsutaan Manhattan-tapauksiksi projektin mukaan, joka loi perustan ensimmäiselle atomipommille. (Mäkelä, 1987, s. 195.)

Tutkimukseni kohdistuu ihmisiin, jonka vuoksi tutkimuksen tekeminen edellyttää tutkijalta hyvän tutkimuskäytännön noudattamista. Tällöin etusijalla ovat tutkittavien henkilöiden ihmisarvojen ja itsemäärämisoikeuksien kunnioittaminen. (Pelkonen & Louhiala, 2002, s. 126-136).

Tutkijan käyttäessä hyvin standardoituja tiedonkeruumenetelmiä, tutkimusasetelman mahdolliset eettiset ongelmat ovat helpommin ennakoitavissa tai jopa etukäteen ratkaistavissa. Tutkimuksessani olen kuitenkin käyttänyt vapaamuotoisempaa tiedonhankintatapaa, jonka vuoksi minun tutkijana ja tutkittavieni suhde on epämuodollisempi. Tämä tarkoittaa sitä, että minulle jää tutkijana suurempi moraalinen vastuu tutkimuksen eettisten kysymysten ratkaisemisessa. (Mäkelä, 1987, s. 190.)

Se, mitä tutkimus saattaa tutkittaville aiheuttaa, on siis minun, tutkijan, vastuulla. Tähän liittyikin tutkimukseni toinen eettinen ongelma. Ongelma liittyi erään tutkittavan psyykkiseen terveydentilaan. Pohdin etenkin sitä, vaikuttaisiko tutkimuksen tekeminen negatiivisesti hänen henkiseen hyvinvointiinsa. Esimerkiksi osa tekemistäni tulkinnoista voisi vaikuttaa siihen, miten henkilö näkee itsensä ja mitä hän itsestään ajattelee. Tutkimuksen eettisten ongelmien vuoksi tutkimusasetelmaa täytyi miettiä tarkoin ja pohtia etenkin sitä, miten tutkittavien yksityisyydensuojaa voitiin varjella mahdollisimman tarkasti. (Mäkelä, 1987, 190.)

6.2 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimuksen luotettavuuden kannalta on tärkeää, että luotettavuuden tarkastelu on mahdollista liittää luontevasti osaksi omaa tutkimusta ja sen lähestymistapaa. Esimerkiksi minun tutkimuksessani luotettavuuden arviointi on luontevaa elämänkerrallisen muistelun ja puolistrukturoitujen haastattelujen suhteen. (Tuomi & Sarajärvi, 2002, s. 109-116.)

Luotettavuuden arviointi on tieteellisessä tutkimuksessa tärkeä ja keskeinen osa, koska tutkimukselle on asetettu tietyt arvot ja normit, joihin tulee tutkimuksessa pyrkiä. Keskeisiä käsitteitä luotettavuuskysymyksissä ovat yleensä reliabiliteetti ja validiteetti, mutta näitä sovelletaan lähinnä kvantitatiivisen tutkimuksessa suoritettujen mittausten luotettavuuden arviointiin. Käsitteet vaihtelevat sen suhteen, sopivatko reliabiliteetin ja validiteetin käsitteinä laadulliseen tutkimukseen, minkä vuoksi en käytäkään näitä termejä arvioidessani tutkimukseni luotettavuutta. Toiset tutkijat kuitenkin soveltavat näitä perinteisiä käsitteitä laadulliseen tutkimukseen, mutta toiset taas ovat kehittäneet näille termeille uusia sisältöjä, jotka ovat laadulliseen tutkimukseen sopivampia. On kuitenkin selvää, ettei laadullisen tutkimukseen pätevyyden ja luotettavuuden arviointi ole samanlaista tai niin suoraviivaista kuin määrällisen tutkimuksen arvioiminen. (Eskola & Suoranta, 2000, s. 208-222.)

Tutkimukseni otanta on melko pieni, sillä haastateltavia on vain kuusi. Tämä tarkoittaa sitä, että tutkimukseni perustuu kuuden ihmisen kokemuksiin ja näkemyksiin, joten tuloksia ei voida yleistää tai siirtää suoraan toisiin tapauksiin. Tästä huolimatta tutkimukseni antaa arvokasta tietoa siitä, millaisten asioiden kautta väkivalta voi tulla osaksi joidenkin poikien ja miesten elämää. Lisäksi tutkimukseni voi valottaa sitä, millainen kaveripiiriin ja sosiaalisten suhteiden rooli voi olla väkivallan tulemisessa osaksi pojan tai miehen elämää.

Koska haastateltavista neljä on miehiä ja kaksi naisia, tutkimuksessani ovat edustettuina niin miesten kuin naistenkin näkökulmat aiheeseen. Tätä kautta tutkimuksessani näkyy myös sekä väkivallan tekijöiden, että väkivallan kokijoiden näkökulma.

Haastateltavat henkilöt valikoituvat tutkimusjoukkooni sen vuoksi, että tunnen heidät ja heidän taustansa entuudestaan. Tämä taas mietitytti minua niin tutkimuksen eettisyyden kuin luotettavuudenkin kannalta. Mietin sitä, oliko eettistä pyytää tutkimukseen haastateltavaksi henkilöitä, joiden tiedän kantavan mukanaan kovia kokemuksia niin väkivallan kokijoina kuin tekijöinäkin. Lisäksi tiesin, että osalle haastateltavista nämä ovat hyvin kipeitä asioita. Toisaalta ajattelin kuitenkin, että he ovat itse harkinneet osallistumisensa tutkimukseen ja tämän lisäksi heillä on ollut oikeus vetäytyä, mikäli he tuntevat, etteivät tahdo enää olla mukana tutkimuksessa.

Mietin myös, miten se, että tunnen haastateltavat henkilöt, vaikuttaisi omiin ennako-oletuksiini. Ennako-oletuksista ei ole pakko päästä kokonaan eroon, mutta tutkimuksen uskottavuuden kannalta on oleellista säilyttää neutraaliote löydöksiä kohtaan. (Tynjälä, 1991, s. 387-389)

6.3 Tutkimuksen toteuttaminen

Vaikka aihepiiri oli sama kuin kandidaatintutkielmassani, aineiston tuottaminen tuotti vaikeuksia. Alun perin keräsin aineiston ajatuksenani tehdä tutkimus siitä, millaisissa lokaleissa väkivaltaa esiintyy aineistossa ja millaisia materiaalisia objekteja siihen liittyy. Tällöin tarkoituksena oli tehdä fokusryhmähaastatteluja muistelutyömenetelmällä ja kartografian avulla.

Huomasin kuitenkin jo ensimmäisen ryhmähaastattelun aikana, ettei tämä tulisi toimimaan; haastateltavat kokivat selvästi toistensa läsnäolon epämiellyttäväksi, eikä luontevaa keskustelua päässyt syntymään. Tämän jälkeen kokeilin yksilöhaastatteluja ja kiertelyä niissä paikoissa, joissa väkivaltaa oli esiintynyt haastateltavien elämässä. Tämä toimi paremmin, mutta tästä huolimatta aineisto jäi lokaalien ja materiaalistien objektien osalta laihaksi.

Lopulta päädyinkin tekemään haastattelututkimuksen siitä, miten nuoret aikuiset puhuvat väkivallan osaksi poikien ja miesten elämäntulkua. Tästä näkökulmasta tekemäni haastattelut olivat rikkaita etenkin yhden haastattelun osalta. Tässä kohtaa tulin kuitenkin eettisen haasteen eteen.

Tutkimuksen tekeminen sisälsi siis runsaasti haasteita, jotka luonnollisesti olivat myös hyviä paikkoja oppia. Tutkimuksen tekemisen aikana huomasin, kuinka haastavaa ja tärkeää haastateltavien henkilöiden anonymiteettien suojeleminen on. Tietojen muuttaminen ja häivyttäminen vaatii kekseliäisyyttä, jotta tieto pysyy samana, muttei silti paljasta tutkittavasta henkilöstä liikaa.

Tutkimuksen tekemisen aikana pääsin sukeltamaan syvälle väkivaltaa runsaasti käyttävien miesten ajatusmaailmaan. Tämä oli mielenkiintoinen ja pysäyttävä kokemus. Mielenkiintoisinta oli huomata, kuinka kaikkein kovimmankin miehen kuoren alla lopulta näkyi hauraus ja epätoivo, jonka näkeminen oli oikeastaan jopa sydäntä särkevän surullista.

Tutkimus antoi minulle uutta näkökulmaa siihen, miten minun tulevana opettajana tulisi suhtautua oppilaisiin, jotka toimivat koulussa, kuten osa tämän tutkimuksen mieshaastateltavista. Pystyn ehkä huomamaan ajoissa sen, mitä kohti tällaiset oppilaat ovat matkalla ja kenties puuttumaan asiaan yhdessä vanhempien kanssa. En ole varma, olisiko vanhempien ja opettajien tiivis yhteistyö vaikuttanut esimerkiksi siihen, mihin suuntaan näiden mieshaastateltavien koulunkäynti ja elämä lopulta lähti. Uskon kuitenkin, että opettajan on hyödyllistä tietää, millaisia asioita kouluvastaisuuden ja väkivaltaisen toiminnan taustalla voi olla. Tämän vuoksi etenkin poikien väkivaltaisen toiminnan ja koulumenestyksen yhteyttä tulisi mielestäni tutkia enemmän. Voiko oppimisvaikeus esimerkiksi aiheuttaa huonommuudentunnetta, jota kompensoidaan turvautumalla väkivaltaan?

LÄHTEET

Bergström, G. & Boréus, K. 2012. Textens mening och makt: Metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys. Lund: Studentlitteratur, s. 353-355.

Bourdieu, P. 1986. The forms of capital. *Readings in economic sociology*. Lontoo: Blackwell Publications, s. 280-291.

Cameron, M. 2000. Young men and violence prevention. *Australian Institute of Criminology, no. 154*.

Carron, A., Hausenblas, H. & Eys, M. 2005. *Group Dynamics in Sports*. 3rd edition. USA: Sheridan Books, s. 41.

Cohen, A. K. 1967. Delinquent boys. The culture of the gang. Lontoo, s. 71.

Connell, R. 2014. King hits: young men, masculinity and violence. Luettu 5.4.2016 osoitteesta: <http://theconversation.com/king-hits-young-men-masculinity-and-violence-22247>

Connell, R. 1995. *Masculinities*. Cambridge: Polity Press, s. 80-81.

Connell, R. 2000. *The men and the boys*. Cambridge: Polity Press, s. 76.

Crawford, J., Kippax, S., Onyx, J., Gault, U. & Benton, p. 1992. *Emotion and Gender. Constructing Meaning from Memory*. London: Sage.

Dalley,-Trimm, L. 2007. 'The boys' present... Hegemonic masculinity of multiple acts. *Gender and Education: vol. 19, no. 2*.

Danis, F. 2003. The criminalization of domestic violence; what social workers need to know. *Social Work, vol. 48, no. 2*.

Dwyer, K., Osher, D. & Warger, C. 1998. *Early Warning Timely Response: A Guide to Safe Schools*. United States Department of Education.

Eskola, J. & Suoranta, J. 2000. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino s, 208-222.

Ewing, M., Hyle, A., Kaufman, J., Montgomery, D. & Self, P. 1999. The Hard Work of Remembering. Memory Work as Narrative Research. Teoksessa Joanne, A. & McGee, S. (toim.) *Feminist empirical research. Emerging Perspectives on Qualitative and Teachers Research*. Portsmouth: Boynton/Cook Publishers, Inc., s. 112–126.

Feder, J., R. L, Levant & Dean, J. 2010. Boys and violence: A Gender-Informed Analysis. *American Psychological Association 2010, Vol. 1, s. 3-12*.

Gianluca, G. & Pozzoli, T. 2006. The Role of Masculinity in Children's Bullying. *Sex Roles: 3/2006*.

Gordon, T., Lahelma, E. & Holland, J. 2004. Ystäviä vai vihollisia? Tulkintoja tyttöjen vuorovaikutussuhteista koulussa. Teoksessa Liljeström, M. (toim.) *Feministinen tietäminen. Keskustelua metodologiasta*. Tampere: Vastapaino, s. 169–190.

Haug, F. 1987. *Female Sexualization. The collective Work of Memory*. London: Verso.

- Harding, D. J. 2009. Violence, Older Peers, and the Socialization of Adolescent Boys in Disadvantaged Neighborhoods. *American Sociological Review*, vol.64. USA: University of Michigan.
- Hearn, J. 1998. The Violences of Men: How Men Talk About and How Agencies Respond to Men's Violence to Women. London: Sage, s. 3-6.
- Helkama, K., Myllyniemi, R. & Liebkind, K. 2013. Johdatus sosiaalipsykologiaan. Helsinki: Edita Publishing.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 1997. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi, s. 221-230.
- Honkatukia, P., Nyqvist, L. & Pösö, T. 2007. Violence Talk and Gender in Youth Residential Care. *Journal of Scandinavian Studies in Criminology & Crime Prevention: Vol. 8, issue 1*.
- Husa, S. 1999. Diskurssianalyttinen lähestymistapa dokumenttiaineistoon. Teoksessa Ruoppila, I., Hujala, E., Karila, K., Kinos, J., Niiranen, P. & Ojala, M. (toim.). Varhaiskasvatuksen tutkimusmenetelmiä. Jyväskylä: Atena kustannus, s. 92.
- Huuki, T. 2003. Poikien suosion tavoittelu ja väkivalta koulun sosiaalisen kentällä. Teoksessa: Sunnari, V., Kangasvuo, J., Heikkinen, M. & Kuorikoski, N. (toim.). Leimattuna, kontrolloituna, normitettuna –Seksualisoitunut ja sukupuolistunut väkivalta kasvatuksessa ja koulutuksessa. Oulun yliopiston oppimateriaalia. Oulu: Oulun yliopistopaino, s. 29.
- Huuki, T. 2010. Koulupoikien statustyö väkivallan ja välittämisen valokiellassa. Tampere: Juvenes Print, s. 27, 71.
- Huuki, T., Manninen, S. & Sunnari, V. 2010. Humour as a resource and strategy for boys to gain status in the field of informal school. *Gender and Education* vol. 22, nro 4, s. 369–383.
- Huuki, T. & Sunnari, V. 2015. Standing By...Standing Off - Troublesome Compassion in the Relationships of Schoolboys. *Gender and Education: Vol 27, no. 5*.
- Jokinen, A. 2000. Panssaroitu maskuliinisuus: Mies, väkivalta ja kulttuuri. Tampere: Tampere University Press, s.13-16, 28-30.

- Jokinen, A. 2003. Yhdestä puusta. Maskuliinisuuksien rakentuminen populaarikulttuurissa. Tampere: Tampere University Press.
- Jokinen, A., Juhila, K. & Suoninen, E. 1993. Diskursiivinen maailma: teoreettiset lähtökohdat ja analyttiset käsitteet. Teoksessa Jokinen, A., Juhila, K. & Suoninen, E. (toim.). Diskurssianalyysin aakkoset. Tampere: Vastapaino, s. 10-13, 16-17.
- Jokinen, A., Juhila, K. & Suoninen, E. 1993. Diskurssianalyysin aakkoset. Tampere: Vastapaino, s. 9-10.
- Kansanterveyslaitos. 2006. Suomalaisten turvallisuus 2003. Kansanterveyslaitos.
- Keddie, A. 2006. Fighting, anger, frustration and tears: Matthew's story of hegemonic masculinity. *Oxford Review of Education: vol. 32, no. 4.*
- Kimmel, M. S. 1996. Manhood in America: a Cultural History. New York: The Free Press, s. 143-154.
- Kupiainen, R. 2005. Heidegger ja faktisuuden hermeneutiikka. Teoksessa Tontti, J. (toim.) Tulkinnasta toiseen. Esseitä hermeneutiikasta. Tampere: Vastapaino, s. 85– 97.
- Lehti, M. ja Sirén, R. 2006. Väkivaltarikokset ja alkoholi. Teoksessa Rikollisuustilanne 2005. Rikollisuus ja seuraamusjärjestelmä tilastojen valossa. Helsinki: Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos, s. 14-16.
- Loeber, R., Pardini, D., Homish, D. L., Wei, E. H., Crawford, A. M., Farrington, D. P., Stouthamer-Loeber, M., Creemers, J., Koehler, S. A. & Rosenfeldt, R. 2005. The Prediction of Violence and Homicide in Young men. *Journal of Consulting and Clinical Psychology, vol. 73, no. 6, s. 1074-1088.*
- Manninen, S. 2010. ”Iso, vahva, rohkee, kaikenlaista”: Maskuliinisuudet, poikien valtahierarkiat ja väkivalta koulussa. Tampere: Juvenes Print, s. 55-56.

Marttunen, M. ja Salmi, V. 2006. Nuorisorikollisuus. Teoksessa Rikollisuustilanne 2005. Rikollisuus ja seuraamusjärjestelmä tilastojen valossa. Helsinki: Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos, s. 3-16.

Messerschmidt, J. W. 2000. *Nine Lives: Adolescent Masculinities, The Body, and Violence*. Boulder, CO: Westview Press, s. 86.

Metsämuuronen, J. 2008. Tutkimuksen tekemisen perusteet ihmistieteissä: Opiskelijalaitos. Helsinki: International Methelp, s. 201-208, 206.

Miedzian, M. 2002. *Boys will be boys: Breaking the Link between Masculinity and Violence*. New York: Latern Books, s. 76-77.

Mäkelä, K. 1987. Yhteiskuntatieteellisen tiedonhankinnan eettiset säännöt ja tietosuojat. Teoksessa Klaus Mäkelä (toim.) *Tieteen vapaus ja tutkimuksen etiikka*. Helsinki: Tammi, s. 180, 195.

Mäntyranta, T. & Kaila, M. 2008. Tutkimus ja opetus: Fokusryhmähaastattelu laadullisen tutkimuksen menetelmänä lääketieteessä. *Duodecim, vol. 124*. Helsinki.

Pascoe, C.J. 2007. *Dude, You're a Fag: Masculinity and Sexuality in High School*. Berkeley and Los Angeles, California.: University of California Press, s. 147-172.

Pelkonen, R. & Louhiala, P. 2002. Ihminen lääketieteellisen tutkimuksen kohteena. Teoksessa Sakari Karjalainen & Veikko Launis & Risto Pelkonen & Juhani Pietarinen (toim.) *Tutkijan eettiset valinnat*. Helsinki: Gaudeamus, s.126-136.

Pietikäinen, S. & Mäntynen, A. 2009. Kurssi kohti diskurssia. Tampere: Vastapaino, s. 11-15, 20-21, 22-27, 126-130.

Raatikainen, P. 2004. *Ihmistieteet ja filosofia*. Gaudeamus: Helsinki, s. 70-76.

Reay, D. 2002. Shaun's story: Troubling discourses of white working-class masculinities. *Gender and Education: Vol. 14, no. 3*.

Ricœur, P. & Kujansivu, H. 2000. Tulkinnan teoria: Diskurssi ja merkityksen lisä. Helsinki: Tutkijaliitto, s. 39, 48-49, 115-119.

- Rossow, I. 2001. Alcohol and homicide: A cross-cultural comparison of the relationship in 14 European Countries, s. 67-68.
- Sirén, R. 2000. Pahoinpitelyrikollisuus 1950–1997. Helsinki: Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos, s. 189.
- Saltmarsh, S., Robinson, K.H. & Davies, C (edt.). 2012. Rethinking School Violence: Gender, theory, context. United Kingdom: Palgrave Macmillan, s. 184-194.
- Sunnari, V., Heikkinen, M. & Kangasvuo, J. 2003. Johdanto. Teoksessa: Sunnari, V., Kangasvuo, J., Heikkinen, M. & Kuorikoski, N. (toim.). Leimattuna, kontrolloituna, normitettuna –Seksualisoitunut ja sukupuolistunut väkivalta kasvatuksessa ja koulutuksessa. Oulun yliopiston oppimateriaalia. Oulu: Oulun yliopistopaino, s. 11-13.
- Sunnari, V. 2009. Physical Sexual Harassment as Experienced by Children at School in Northern Finland and Northwest Russia. Oulu: Oulun yliopistopaino, s. 14-15.
- Suomen virallinen tilasto (SVT): Kuolemansyyt. Vuosikatsaus 2009, 2. Tapaturmakuolemat ja väkivalta. Helsinki: Tilastokeskus. Luettu 5.4.2016 osoitteesta: http://www.stat.fi/til/ksyyt/2009/01/ksyyt_2009_01_2011-02-22_kat_003_fi.htm
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2002. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi, s. 109-116.
- Tynjälä, P. 1991. Kvalitatiivisten tutkimusmenetelmien luotettavuudesta. *Kasvatus lehti*, vol. 22, nro. 5-6, s. 387-389.
- Vaara, E. & Laine, P-M. 2006. Kriittinen diskurssianalyysi metodologiana strategiatutkimuksessa. Teoksessa Rolin, K., Kakkuri-Knuuttila, M-L. & Henttonen, E. (toim.). Soveltava yhteiskuntatiede ja filosofia. Helsinki: Gaudeamus, s. 158-159.
- White- Watson, S. 2007. Boys, Masculinity and School Violence: Reaping what we sow. *Gender and Education: Vol. 19, no. 6*.
- Whitehead, A. 2005. Man to Man Violence: How Masculinity may Work as a Dynamic Risk Factor. *The Howard Journal: Vol. 44, no. 4*.

LIITE 1

Haastattelun runko

Perustiedot

- Ikä
- Harrastukset
- Perhesuhteet
- Ammatti

Lapsuus

- Miten kuvailisit alakoulu-aikaasi?
- Millainen ystäväpiirisi oli?
- Millainen asema sinulla oli ystäväpiirissäsi?
- Miten koulunkäynti sujui omasta mielestäsi alakoulu-aikana?
- Millaiset välit sinulla oli opettajaasi?
- Miten kuvailisit käytöstäsi kotona?

Nuoruus

- Miten kuvailisit yläkoulu-aikaasi? Onko siinä mielestäsi eroa alakoulu-aikaan?
- Onko ystäväpiirisi pysynyt samana koko ajan?
- Koetko, että asemasi kaveriporukassa on pysynyt samana koko ajan?
- Miten koulukäyntisi sujui yläkoulussa?
- Miten kuvailisit käyttäytymistäsi yläkoulu-aikana?
- Halusitko ylläpitää jotain tiettyä kuvaa itsestäsi? Jos halusit, oletko ajatellut minkä vuoksi?
- Oliko koulussa tai kotona konflikteja? Jos oli, mistä ajattelet niiden johtuneen?

- Mitkä asiat olivat sinulle yläkouluaikana todella tärkeitä?

Maskuliinisuus

- Millainen mies koet olevasi? Vastaako se sitä, millainen haluaisit olla?
- Ajatteletko käytöksesi yläkouluaikana olleen miehekästä?
- Millainen suhde sinulla oli tyttöihin?

Ystäväpiiri

- Miten kuvailisit kaveriporukkaanne?
- Oliko mielestäsi jokaisella selkeä asema porukassa?
- Mitä luulet muiden ajatelleen teistä ja teidän toiminnastanne?
- Oliko teillä konflikteja ryhmän sisällä?
- Koitko missään tilanteessa painetta ryhmän muiden jäsenten suunnalta?

Päihteet, tupakka, väkivaltaisuus

- Koetko olleesi väkivaltainen? Jos koet, oletko ajatellut minkä vuoksi?
- Millaisia tuntemuksia väkivaltaiset tilanteet herättivät sinussa?
- Miksi ajattelet joutuneesi tilanteisiin, joissa sinä tai joku ystävästäsi joutui turvautumaan väkivaltaan?
- Millaisia jälkiseuraamuksia väkivaltaisista tilanteista tuli?
- Kokeilitko päihteitä alaikäisenä? Jos kokeilit, mitä päihteitä ja minkä ikäisenä?
- Oletko miettinyt, mikä oli syynä kokeiluihisi?
- Vaikuttiko kavereiden painostus tai yleinen sosiaalinen paine, olisiko halunnut kieltäytyä, miksei kieltäytynyt, mitä olisi tapahtunut jos olisi kieltäytynyt. Roolimuutos vertaisryhmässä?
- Aiheutuiko päihteiden vuoksi ristiriitoja koulussa, kotona tai ystävien kanssa?

- Oletko joutunut jollakin tavalla vaaraan päihteiden vuoksi?

Lainvastaisuudet, rikokset

- Onko sinulla rikosrekisteri? Jos on, mitä rikoksia on taustalla?
- Toimitko yksin vai oliko ystäviäsi myös mukana?
- Liittyikö kaikkiin rikoksiisi väkivalta ja/tai päihteet?
- Mitä tunteita rikostaustasi herättää sinussa?
- Millaisten seikkojen ajattelet vaikuttaneen siihen, että olet joskus joutunut vaikeuksiin?
- Mitä tuntemuksia näistä asioista puhuminen herättää sinussa?
- Oletko miettinyt, mitä vanhempasi ovat ajatelleet vaikeuksistasi?

Nykyisyys

- Miten kuvailisit itseäsi nyt?
- Koetko, että elämäsi on muuttunut nuoruusajoista? Jos koet, milloin muutos mielestäsi on tapahtunut ja mikä voisi olla syynä?
- Mitä ajattelet nykyään käytöksestäsi nuorempana?
- Onko sinulla edelleen sama kaveriporukka? Jos on, miten kuvailisit heidän elämänsä nykyään?
- Mitä ajatuksia ystäväsi nykyinen toiminta sinussa herättää?
- Millainen asema sinulla nykyään on kaveriporukassa?
- Mitä ajattelet elämästäsi jos verrataan nuoruuttasi ja nykyistä tilannettasi?
- Mitkä asiat ovat sinulle nykyään tärkeitä?
- Mitä toivoisit tällä hetkellä tulevaisuudelta?

LIITE 2

HAASTATTELU

Lapsuus

Oletko kokenut/tehnyt väkivaltaa lapsuudessa? Jos olet, keneen olet sen kohdistanut tai kuka on tehnyt väkivaltaa sinulle?

Mitkä asiat johtivat väkivaltaisiin tapahtumiin?

Millaisiin paikkoihin väkivaltaiset tilanteet sijoittuivat lapsuudessa? Miksi koet juuri näiden tilojen liittyvän väkivaltaisiin tilanteisiin?

Osaatko nimetä paikkoja, jotka olisivat olleet turvallisia väkivallan suhteen?

Liittyikö väkivallan tekemiseen/kokemiseen jotain materiaalisia asioita, kuten esimerkiksi pukeutumista, tiettyjä esineitä tai joitakin muita asioita?

Nuoruus

Oletko tehnyt/kokenut väkivaltaa nuoruudessa? Jos olet, keneen olet sen kohdistanut tai kuka on tehnyt väkivaltaa sinulle?

Millaisiin paikkoihin väkivaltaiset tilanteet sijoittuivat nuoruudessa? Miksi koet juuri näiden tilojen liittyvän väkivaltaisiin tilanteisiin? Oliko niissä eroa lapsuudessa koettuihin väkivaltaisiin tilanteisiin?

Osaatko nimetä paikkoja, jotka olisivat olleet turvallisia väkivallan suhteen? Muuttuivatko nämä paikat lapsuudesta nuoruuteen siirryttäessä?

Liittyikö väkivallan tekemiseen/kokemiseen jotain materiaalisia asioita, kuten esimerkiksi pukeutumista, tiettyjä esineitä tai joitakin muita asioita? Jos liittyi, olivatko nämä erilaisia kuin lapsuudessa väkivaltaisiin tapahtumiin liitetyt asiat?

Liittyikö nuoruudessa koettuihin väkivaltilanteisiin alkoholi tai muut päihteet? Lisääntyikö väkivaltaisiin tilanteisiin joutuminen lapsuudesta nuoruuteen siirryttäessä?

Varhaisaikuisuus

Oletko tehnyt/kokenut väkivaltaa varhaisaikuisuudessa? Jos olet, keneen olet sen kohdistanut tai kuka on tehnyt väkivaltaa sinulle?

Millaisiin paikkoihin väkivaltaiset tilanteet sijoittuivat varhaisaikuisuudessa? Oliko niissä eroa aiemmin koettuihin väkivaltaisiin tilanteisiin?

Osaatko nimetä paikkoja, jotka olisivat olleet turvallisia väkivallan suhteen? Muuttuivatko nämä paikat nuoruudesta aikuisuuteen siirryttäessä?

Liittyikö väkivallan tekemiseen/kokemiseen jotain materiaalisia asioita, kuten esimerkiksi pukeutumista, tiettyjä esineitä tai joitakin muita asioita? Jos liittyi, olivatko nämä erilaisia kuin lapsuudessa väkivaltaisiin tapahtumiin liitetyt asiat?

Edelsikö tai liittyikö väkivaltaisiin tilanteisiin alkoholinkäyttö tai jotkin tietyt paikat, kuten yökerhot? Miksi koet juuri näiden tilojen liittyvän väkivaltaisiin tilanteisiin?